

Bank Polski

Sprawozdanie Zarządu
z działalności Grupy Kapitałowej
PKO Banku Polskiego SA
za 2013 rok

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1 Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA – rys historyczny	4
1.2 Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w latach 2010-2013	5
1.3 Charakterystyka działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	5
1.4 Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	6
1.5 Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA na tle grupy rówieśniczej	7
2. Zewnętrzne uwarunkowania działalności	8
2.1 Czynniki makroekonomiczne	8
2.2 Rynek akcji	8
2.3 Rynek walutowy	9
2.4 Rynek stopy procentowej	9
2.5 Sytuacja polskiego sektora bankowego	9
2.6 Sytuacja polskiego sektora pozabankowego	10
2.7 Rynek ukraiński	10
2.8 Otoczenie regulacyjne	11
3. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	12
3.1 Czynniki wpływające na wyniki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	12
3.2 Podstawowe wskaźniki finansowe	13
3.3 Skonsolidowany rachunek zysków i strat	13
3.4 Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	17
4. Organizacja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	21
4.1 Jednostki ujęte w sprawozdaniu finansowym	21
4.2 Opis zmian w organizacji jednostek podporządkowanych	23
5. Działalność i kierunki rozwoju Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	25
5.1 Kierunki rozwoju Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA – Strategia na lata 2013-2015	25
5.2 Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)	26
5.3 Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA	28
5.4 Działalność PKO Banku Polskiego SA – podmiotu dominującego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	28
5.4.1 Segment detaliczny	28
5.4.2 Segment korporacyjny	32
5.4.3 Segment inwestycyjny	33
5.5 Współpraca międzynarodowa	34
5.6 Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	35
5.7 Działalność sponsorska PKO Banku Polskiego SA	36
5.8 Działalność charytatywna Fundacji PKO Banku Polskiego SA	37
5.9 Działalność promocyjna pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	38
5.10 Nagrody i wyróżnienia przyznane spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	39
6. Uwarunkowania wewnętrzne	43
6.1 Zasady zarządzania ryzykiem	43
6.1.1 Ryzyko kredytowe	45
6.1.2 Ryzyko stopy procentowej	47
6.1.3 Ryzyko walutowe	47
6.1.4 Ryzyko płynności	48

6.1.5	Ryzyko cen towarów.....	48
6.1.6	Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych.....	48
6.1.7	Ryzyko instrumentów pochodnych.....	48
6.1.8	Ryzyko operacyjne.....	49
6.1.9	Ryzyko braku zgodności.....	49
6.1.10	Ryzyko biznesowe.....	50
6.1.11	Ryzyko reputacji.....	50
6.1.12	Ryzyko modeli.....	50
6.1.13	Ryzyko zmian makroekonomicznych.....	51
6.1.14	Kompleksowe testy warunków skrajnych.....	51
6.2	Adekwatność kapitałowa.....	51
6.3	Zarządzanie zasobami ludzkimi.....	52
6.3.1	System motywacyjny PKO Banku Polskiego SA.....	52
6.3.2	Polityka wynagradzania w PKO Banku Polskim SA.....	53
6.3.3	Świadczenia na rzecz pracowników.....	53
7.	Ład korporacyjny.....	55
7.1	Informacje dla inwestorów.....	55
7.1.1	Kapitał zakładowy i akcjonariat PKO Banku Polskiego SA.....	55
7.1.2	Informacja o dywidendzie.....	56
7.1.3	Notowania akcji PKO Banku Polskiego SA na GPW w Warszawie.....	57
7.1.4	Ocena wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA.....	58
7.1.5	Relacje inwestorskie.....	59
7.2	Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego.....	59
7.2.1	Zasady oraz zakres stosowania ładu korporacyjnego.....	59
7.2.2	Systemy kontroli w procesie sporządzania sprawozdań finansowych.....	60
7.2.3	Akcje oraz akcjonariusze PKO Banku Polskiego SA.....	61
7.2.4	Ograniczenia dotyczące akcji PKO Banku Polskiego SA.....	61
7.2.5	Statut PKO Banku Polskiego SA.....	62
7.2.6	Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia.....	62
7.2.7	Rada Nadzorcza oraz Zarząd PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym.....	63
7.3	Pozostałe informacje dotyczące osób zarządzających i nadzorujących.....	72
7.3.1	Akcje PKO Banku Polskiego SA będące w posiadaniu władz Banku.....	72
7.3.2	Umowy zawarte między emitentem a osobami zarządzającymi.....	73
7.3.3	Świadczenia na rzecz osób nadzorujących i zarządzających.....	73
8.	Pozostałe informacje.....	74

1. WSTĘP

1.1 Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA – rys historyczny

1919-1938	<ol style="list-style-type: none"> 1. dekretem podpisanym przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, premiera Ignacego Paderewskiego i założyciela oraz pierwszego prezesa Huberta Lindego została powołana Poczтовая Kasa Oszczędności 2. Poczтовая Kasa Oszczędności zyskała osobowość prawną jako instytucja państwowa, działająca pod kontrolą i z gwarancją państwa 3. w Poznaniu powstał pierwszy terenowy oddział Pocztovej Kasy Oszczędności 4. Poczтовая Kasa Oszczędności zaczęła uruchamiać Szkolne Kasy Oszczędności 5. z inicjatywy Pocztovej Kasy Oszczędności Ministerstwo Skarbu podjęło decyzję o założeniu Banku Polska Kasa Opieki (dzisiaj Pekao SA) w formie spółki akcyjnej, aby ułatwić Polonii zagranicznej przekaz dewiz do kraju 6. Poczтовая Kasa Oszczędności mocno przyczyniła się do rozwoju obrotu bezgotówkowego - co drugi większy zakład przemysłowy i każde duże przedsiębiorstwo miało konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności, a obrót czekowy w Polsce był półtora raza większy niż gotówkowy
1939-1945	lata wojny były okresem ogromnych strat i przestoju w działalności Pocztovej Kasy Oszczędności
1949-1988	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poczтовая Kasa Oszczędności zostaje przekształcona w Powszechną Kasę Oszczędności 2. ustawa o prawie bankowym wprowadziła uprzywilejowanie wkładów oszczędnościowych przechowywanych w Powszechnej Kasie Oszczędności, zostały one objęte gwarancją państwa 3. Powszechna Kasa Oszczędności wprowadziła nowoczesny produkt: rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy 4. Powszechna Kasa Oszczędności została włączona do struktury NBP z zachowaniem tożsamości Banku (1975 rok) 5. Powszechna Kasa Oszczędności została wydzielona z Narodowego Banku Polskiego (1988 rok)
1991-2000	<ol style="list-style-type: none"> 1. w statucie nadanym Bankowi przez Radę Ministrów oficjalnie pojawiła się nazwa Powszechna Kasa Oszczędności - Bank Państwowy, w skrócie PKO BP. Powołana została pierwsza Rada Nadzorcza PKO BP. 2. Bank został jedynym wspólnikiem Inbudex Sp. z o.o. (obecnie Qualia Development Sp. z o.o.) spółki deweloperskiej realizującej za pośrednictwem spółek zależnych określone przedsięwzięcia 3. został uruchomiony pierwszy informacyjny portal internetowy Banku oraz pierwszy oddział internetowy e-PKO 4. rozpoczęła działalność spółka PKO TFI SA założona przez PKO BP i Credit Suisse Asset Management Holding Europe (Luxembourg) SA. Od 2009 roku Bank jest jedynym właścicielem Spółki 5. PKO BP i Bank Handlowy w Warszawie SA utworzyły spółkę PKO BP BANKOWY PTE SA. Od 2003 roku Bank jest jedynym właścicielem Spółki 6. została utworzona spółka Bankowy Fundusz Leasingowy SA (obecnie PKO Leasing SA). Spółka wspólnie ze swoją spółką zależną świadczy usługi leasingu operacyjnego i finansowego aktywów trwałych i nieruchomości 7. PKO BP i Bank Śląski SA utworzyły spółkę Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA. Od 2001 roku Bank posiadał 100% akcji Spółki 8. w ofercie PKO BP pojawił się pakiet kredytów mieszkaniowych "Własny Kąt" dla klientów indywidualnych oraz kredyt "Nowy Dom" dla klientów instytucjonalnych 9. Bank został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą PKO Bank Polski Spółka Akcyjna
2002-2009	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bank przejął Inteligo Financial Services SA. Spółka świadczy usługi zapewniające utrzymanie i rozwój systemów teleinformatycznych obsługujących systemy bankowe, w tym także elektronicznego dostępu do rachunków bankowych (konto Inteligo) 2. Bank nabył 66,65% akcji KREDOBANK SA. Spółka jest zarejestrowana i działa na Ukrainie. Obecnie Bank posiada 99,5655% udziału w kapitale zakładowym Spółki 3. miał miejsce debiut giełdowy Banku - na koniec pierwszego dnia notowań akcje osiągnęły cenę 24,50 zł za sztukę wobec ceny emisyjnej ustalonej na kwotę 20,50 zł 4. rozpoczęła działalność spółka PKO BP Faktoring SA 5. w ramach oferty publicznej z prawem poboru została z sukcesem przeprowadzona emisja 250 000 000 akcji serii D, w wyniku której został podwyższony kapitał zakładowy Banku z 1 000 000 000 zł do 1 250 000 000 zł (2009 rok)
2010-2012	<ol style="list-style-type: none"> 1. zakończyła się z sukcesem realizacja Strategii "Lider" na lata 2010-2012, skutkująca umocnieniem pozycji PKO Banku Polskiego SA jako lidera polskiego sektora bankowego 2. rozpoczęło się masowe wydawanie kart debetowych Visa w technologii EMV z funkcją płatności zbliżeniowych 3. PKO BP (poprzez spółkę zależną PKO Finance AB) wyemitował 5-letnie euroobligacje o wartości 800 mln euro oraz obligacje na rynek amerykański w wysokości 1,0 mld USD, które stały się papierami benchmarkowymi nie tylko dla podmiotów polskich, lecz także dla emitentów z sektora instytucji finansowych z Europy Środkowo-Wschodniej 4. PKO BP zwyciężył w prestiżowym przetargu na kompleksową obsługę ZUS, co uczyniło z Banku jednego z kluczowych graczy na rynku bankowości transakcyjnej 5. Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA osiągnęła w 2011 roku rekordowy zysk netto w wysokości 3 807,2 mln zł
2013	<ol style="list-style-type: none"> 1. zatwierdzona została strategia na lata 2013-2015 "PKO Bank Polski. Codziennie najlepszy", której założenia pozwolą na umocnienie pozycji Grupy Kapitałowej Banku jako lidera w kluczowych segmentach rynku 2. PKO BP wyznaczył nowy standard płatności mobilnych - IKO - innowacyjne rozwiązanie na rynku płatności mobilnych 3. PKO BP podpisał umowę dotyczącą dwudziestoletniego aliansu strategicznego na rynku płatności elektronicznych z EVO Payments International Acquisition GmbH i w związku z tym dokonał sprzedaży znaczącej części udziałów w spółce eService Sp. z o.o. 4. PKO BP wdrożył ofertę PKO Junior - jeden z pierwszych na świecie serwisów bankowości internetowej dla najmłodszych, a jednocześnie kompleksowy program edukacji finansowej 5. PKO BP podpisał z Nordea Bank AB umowę, dotyczącą przejęcia spółek: Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA, Nordea Finance Polska SA oraz portfela kredytów korporacyjnych obsługiwanych bezpośrednio przez sprzedającego

1.2 Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w latach 2010-2013

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok dokonano zmiany w zakresie rozpoznawania przychodów i kosztów pobranych z tytułu produktów *bancassurance*. Zgodnie z MSR 8.22 zmiana została przeprowadzona retrospektywnie, tj. wynik za 2012 rok oraz skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2012 roku i 1 stycznia 2012 roku zostały przekształcone i doprowadzone do porównywalności z zasadami zmienionymi w 2013 roku. Szczegółowy opis zmian został zamieszczony w notce 2.22. do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok. Dane finansowe za rok 2011 i wszystkie lata poprzednie nie zostały przekształcone i pochodzą z opublikowanych skonsolidowanych sprawozdań finansowych za dany rok. Należy to mieć na uwadze dokonując analizy porównawczej.

	2013	2012 przekształcone	2011	2010
Sprawozdanie z sytuacji finansowej (w mln PLN)				
Suma bilansowa*	199 231	193 151	190 748	169 661
Kapitał własny*	25 154	24 436	22 822	21 360
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	149 623	143 483	141 634	130 668
Zobowiązania wobec klientów*	151 904	146 194	146 474	132 981
Rachunek zysków i strat (w mln PLN)				
Zysk netto*	3 230	3 739	3 807	3 217
Wynik z tytułu odsetek*	6 722	8 089	7 609	6 516
Wynik z tytułu prowizji i opłat*	3 006	2 917	3 101	3 143
Wynik na działalności biznesowej*	10 707	11 622	11 142	10 198
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw*	(2 038)	(2 325)	(1 930)	(1 868)
Ogólne koszty administracyjne*	(4 623)	(4 683)	(4 411)	(4 249)
Wskaźniki finansowe				
ROE netto	13,2%	16,0%	17,5%	14,9%
ROA netto	1,6%	2,0%	2,1%	2,0%
Marża odsetkowa	3,7%	4,7%	4,6%	4,4%
Współczynnik wypłacalności*	13,6%	12,9%	12,4%	12,5%
C/I*	43,2%	40,3%	39,6%	41,7%
Liczba klientów PKO Banku Polskiego SA (w tys.)				
Ludność**	8 024	7 761	7 822	7 711
Małe i średnie przedsiębiorstwa**	362	352	356	356
Rynek mieszkaniowy	53	49	44	38
Klienci korporacyjni	12	12	11	12
Dane operacyjne				
Liczba placówek PKO Banku Polskiego SA (w szt.)	1 186	1 198	1 199	1 208
Liczba zatrudnionych (w etatach)	27 387	28 556	28 924	29 780
Liczba rachunków bieżących w PKO Banku Polskim SA (w tys. szt.)	6 318	6 220	6 146	6 150
Informacje o akcjach				
Kapitalizacja giełdowa (w mln PLN)	49 275	46 125	40 150	54 188
Liczba akcji (w mln szt.)	1 250	1 250	1 250	1 250
Cena akcji (w PLN)	39,42	36,90	32,12	43,35
Dywidenda na 1 akcję (w PLN) (wypłacona w danym roku z zysku za rok poprzedni)	1,80	1,27	1,98	1,90

* Dane na podstawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych za dany rok, z wyłączeniem danych za 2012 rok, które zostały zaprezentowane porównywalnie z 2013 rokiem.

** Dane uwzględniają klientów Inteligo.

1.3 Charakterystyka działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA należy do największych instytucji finansowych w Polsce, a PKO Bank Polski SA, podmiot dominujący Grupy Kapitałowej, jest największym bankiem komercyjnym w Polsce oraz wiodącym bankiem na rynku polskim pod względem skali działania, kapitałów własnych, kredytów, depozytów, liczby klientów oraz wielkości sieci dystrybucji. Przez cały okres działalności systematycznie budowany był prestiż marki, a z usług Banku korzystało i korzysta wiele pokoleń Polaków. Długa tradycja i zaufanie klientów zobowiązują. Dlatego Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA konsekwentnie podejmuje działania mające ugruntować jej postrzeganie jako grupy instytucji:

- bezpiecznych, silnych i konkurencyjnych,
- nowoczesnych i innowacyjnych, przyjaznych dla klientów i sprawnie zarządzanych,
- społecznie odpowiedzialnych oraz dbających o rozwój świadomości kulturowej Polaków.

Mimo silnej konkurencji rynkowej, Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA skutecznie rozwija działalność nie tylko w swoim tradycyjnym obszarze działalności – obsłudze klientów detalicznych. Stała się również liderem dla klientów korporacyjnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw – zwłaszcza w zakresie finansowania ich działalności oraz dla rynku usług finansowych oferowanych gminom, powiatom, województwom i sektorowi budżetowemu. Jest również najbardziej liczącym się organizatorem emisji obligacji komunalnych. Wysokie standardy w zakresie obsługi klientów oraz skuteczne procedury oceny ryzyka kredytowego umożliwiły Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zwiększenie w 2013 roku portfela kredytowego brutto o 4,0% do poziomu 156,3 mld PLN i osiągnięcie 19,1% udziału rynkowego w kredytach dla osób prywatnych, natomiast zobowiązania wobec klientów osiągnęły na koniec 2013 roku poziom 151,9 mld PLN, dzięki czemu Bank utrzymał wiodącą pozycję pod względem udziału w rynku depozytów, który wyniósł 16,3%.

W 2013 roku Grupa Kapitałowa Banku kontynuowała działania w zakresie efektywności ponoszonych nakładów i kosztów, co przejawiało się w selektywnym podejściu do rozwoju sieci dystrybucji. Na koniec 2013 roku największa w kraju sieć oddziałów PKO Banku Polskiego SA obejmowała 1 186 placówek oraz 1 074 agencje. Klienci Banku mogą korzystać z systematycznie wzbogacanych usług bankowości elektronicznej, oferowanych pod marką iPKO oraz w ramach konta Inteligo oraz z wprowadzonego w 2013 roku nowego standardu płatności mobilnych – IKO. Do dyspozycji klientów PKO Banku Polskiego SA pozostaje stale rosnąca liczba bankomatów – na koniec 2013 roku było ich 2 992.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA należy do największych pracodawców w Polsce. Na koniec 2013 roku zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wynosiło 27 387 etatów. Kompleksowa oferta szkoleniowo-edukacyjna służyła budowaniu profesjonalnego i lojalnego zespołu pracowników, który świadczy coraz wyższy standard obsługi klientów oraz osiąga wysokie efekty pracy.

Poza działalnością ściśle bankową oraz działalnością maklerską, Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA świadczy specjalistyczne usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych oraz prowadzi działalność inwestycyjną, deweloperską i windykacyjną. W 2013 roku prowadziła również działalność w zakresie obsługi i rozliczeń transakcji kartowych.

Wyrazem społecznej odpowiedzialności Banku jest działalność Fundacji PKO Banku Polskiego SA na rzecz dobra publicznego w możliwie jak najszerszym zakresie.

1.4 Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	2013	2012 przekształcone	Zmiana 2013/2012
Zysk netto	3 229,8 mln PLN	3 738,6 mln PLN	-13,6%
Wynik na działalności biznesowej*	10 706,9 mln PLN	11 621,7 mln PLN	-7,9%
Wynik odsetkowy	6 722,0 mln PLN	8 089,3 mln PLN	-16,9%
Wynik z prowizji	3 005,8 mln PLN	2 916,5 mln PLN	3,1%
Ogólne koszty administracyjne	(4 622,5) mln PLN	(4 682,5) mln PLN	-1,3%
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(2 037,9) mln PLN	(2 325,2) mln PLN	-12,4%
C/I	43,2%	40,3%	2,9 p.p.
ROE netto	13,2%	16,0%	-2,8 p.p.
ROA netto	1,6%	2,0%	-0,4 p.p.

* Wynik na działalności biznesowej rozumiany jako wynik z działalności operacyjnej bez uwzględnienia ogólnych kosztów administracyjnych oraz wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.

Wyniki finansowe osiągnięte w 2013 roku przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA ukształtowały się na wysokim poziomie, a wolumeny kredytów i depozytów należały do najwyższych wśród instytucji sektora bankowego w Polsce. W 2013 roku wyniki finansowe sektora bankowego w Polsce były pod wpływem niskiego tempa wzrostu gospodarczego i rekordowo niskich podstawowych stóp procentowych.

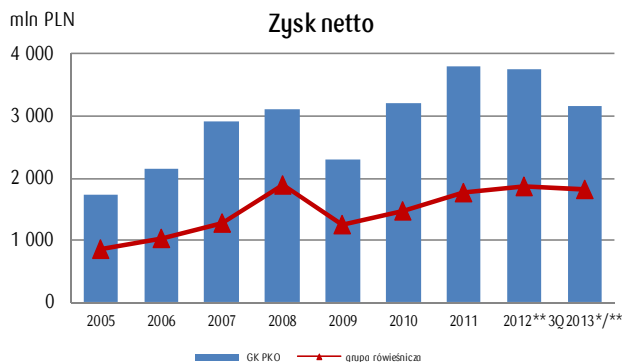
Wynik finansowy netto sektora bankowego był niższy niż rok wcześniej, a do jego spadku przyczynił się przede wszystkim niższy wynik odsetkowy, który był efektem spadku rynkowych stóp procentowych. Pozytywnie na wynik finansowy Banku, jak i sektora w 2013 roku oddziaływały niższe odpisy netto z tytułu utraty wartości oraz utrzymanie kontroli kosztów działania.

Wypracowany w 2013 roku zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniósł 3 229,8 mln PLN, co oznacza spadek o 13,6%, czyli o 508,8 mln PLN w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

- wynik na działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, który osiągnął poziom 10 706,9 mln PLN (-7,9% r/r), głównie w efekcie:
  - o spadku wyniku odsetkowego o 16,9% r/r – determinowanego przede wszystkim spadkiem przychodów odsetkowych z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom (-14,4% r/r), w efekcie spadku rynkowych stóp procentowych, przy kosztach niższych o 20,9% r/r, gł. kosztach z tytułu zobowiązań wobec klientów oraz
  - o wzrostu wyniku na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych netto (+3,4x r/r), w efekcie sprzedaży aktywów, gł. udziałów w spółce Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.,
- utrzymanie ogólnych kosztów administracyjnych na stabilnym poziomie (-1,3% r/r), co przy dynamice wyniku na działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na poziomie (-)7,9% r/r wpłynęło na wzrost wskaźnika C/I o 2,9 p.p. r/r do poziomu 43,2%,
- spadek ujemnego wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw (-12,4% r/r), głównie odpisów na kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe,
- wzrost sumy bilansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA o 6,1 mld PLN r/r (do poziomu 199,2 mld PLN) w efekcie rozwoju akcji kredytowej, finansowanej głównie wzrostem zobowiązań wobec klientów,
- bezpieczną i efektywną strukturę bilansu – silna baza depozytowa oraz wysoki poziom kapitałów własnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA pozwoliły na wzrost akcji kredytowej; wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec 2013 roku wyniósł 98,5% (wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania¹ wyniósł 89,8%).

¹ Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: emisji papierów wartościowych, zobowiązań podporządkowanych oraz kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

1.5 Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA na tle grupy rówieśniczej²

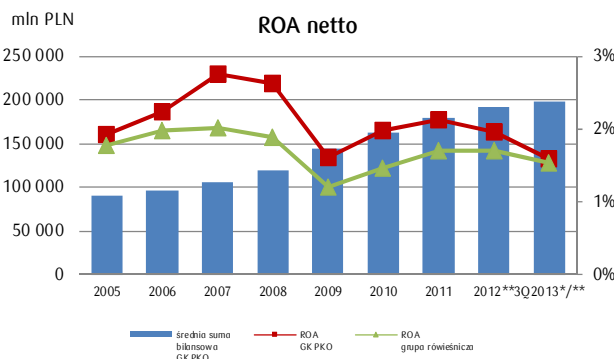
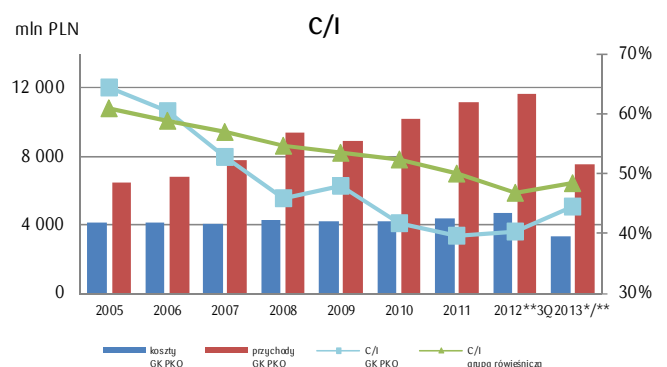

Niskie tempo wzrostu gospodarczego i rekordowo niskie podstawowe stopy procentowe w 2013 roku przełożyły się na spadek wyników finansowych banków. W 2013 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA osiągnęła wysokie wyniki finansowe.

* Jako zysk netto ujęty w 3Q2013 dla poszczególnych banków przyjęto sumę zysku netto za 3 kw. 2013 roku oraz za IV kw. 2012 roku.

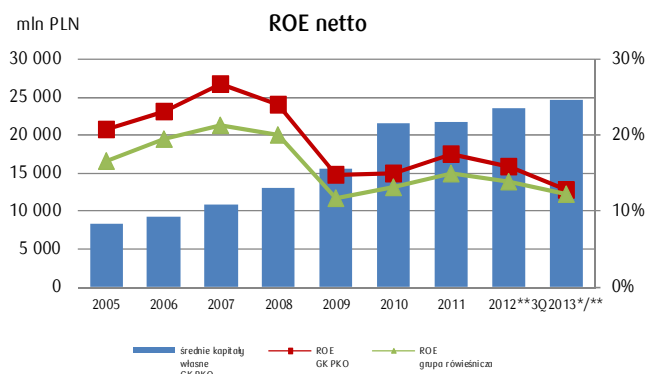
**Dane przekształcone.

W 2013 roku polski sektor bankowy utrzymywał ścisłą kontrolę kosztów działania, w tym m.in. banki utrzymywały selektywne podejście do rozwoju sieci oddziałów i intensywny rozwój bankowości internetowej i mobilnej. Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku utrzymała relację kosztów do dochodów na niskim poziomie –poniżej wartości zrealizowanej przez grupę rówieśniczą.

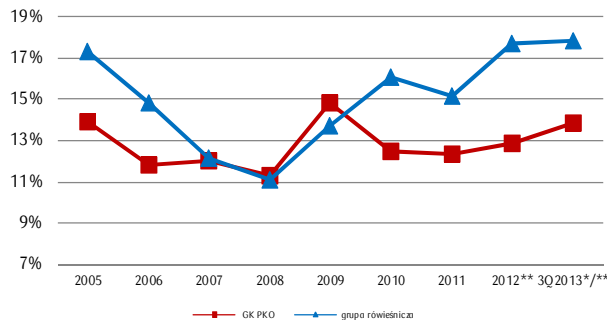
W 2013 roku wyniki finansowe sektora bankowego pozostawały pod wpływem niskich stóp procentowych, przy pozytywnym wpływie dyscypliny kosztowej i niższych kosztach ryzyka kredytowego. W tym samym czasie aktywna polityka Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyczyniła się do utrzymania wysokiego poziomu rentowności aktywów.

Sytuacja makroekonomiczna w 2013 roku przełożyła się na zdecydowanie niższe tempo wzrostu wyniku finansowego niż w 2012 roku, co skutkowało niższymi stopami zwrotu na kapitałach własnych. W 2013 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA utrzymała rentowność na wysokim poziomie.

² W skład grupy rówieśniczej wchodzi Grupa Kapitałowa: Pekao SA, mBank SA (BRE Bank SA), ING Bank Śląski SA, BZ WBK SA. Dane do obliczeń wskaźników pochodzą ze skonsolidowanych raportów rocznych poszczególnych banków (dane za lata 2005-2012) oraz ze względu na brak publikacji przez część banków z grupy rówieśniczej skonsolidowanych raportów rocznych za 2013 rok przed datą publikacji skonsolidowanego raportu rocznego GK PKO Banku Polskiego SA, jako dane reprezentujące trendy w 2013 roku, przyjęto dane z raportów za 3 kw. 2013 roku przedmiotowych banków. Wszystkie dane są ważone sumą bilansową.

Współczynnik wypłacalności

Sytuacja kapitałowa sektora bankowego w 2013 roku pozostawała stabilna, w konsekwencji czego współczynnik wypłacalności w całym sektorze utrzymywał się na wysokim poziomie. Poziom współczynnika wypłacalności w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA utrzymał się także na bezpiecznym i stabilnym poziomie – znacznie powyżej wartości minimalnej ustalonej w ustawie Prawo bankowe.

2. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI

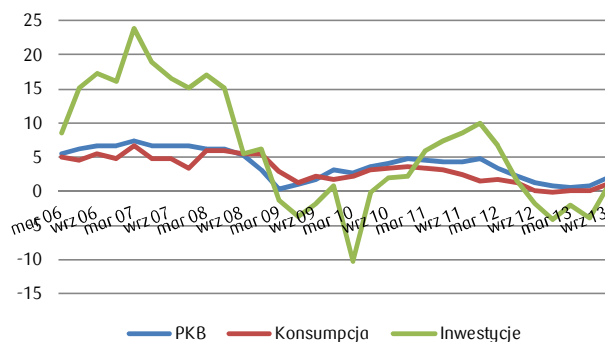
2.1 Czynniki makroekonomiczne

Po osiągnięciu cyklicznego „dołka” w I kwartale 2013 roku (wzrost PKB o 0,5% r/r) i nieznacznym przyspieszeniu w II kwartale (do 0,8% r/r), zgodnie z oczekiwaniami, w drugiej połowie roku gospodarka weszła na ścieżkę ożywienia (wzrost w III kwartale o 1,9% r/r i w IV kwartale o 2,5-3% r/r). Wraz z poprawą aktywności w drugiej połowie roku kontynuowana była zmiana akcentów wzrostu gospodarczego. W drugiej połowie roku wzrosła rola popytu krajowego wskutek stopniowej poprawy popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego. Mimo wzrostu importochłonnego komponentu sprzedaży krajowej utrzymujący się (w całym roku) silny eksport sprzyjał dodatniej kontrybucji eksportu netto do wzrostu. W łącznym rozrachunku tempo wzrostu PKB w 2013 roku wyniosło 1,6% wobec 1,9% w 2012 roku.

Przy wyhamowaniu tempa wzrostu PKB w 2013 roku odnotowano spadek zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw o 1,0% r/r wobec wzrostu o 0,1% w 2012 roku, podczas gdy w skali roku stopa bezrobocia rejestrowanego nie zmieniła się i wyniosła 13,4% w grudniu 2013 roku. Wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw osłabił się do 2,9% w 2013 roku wobec 3,4% w 2012 roku.

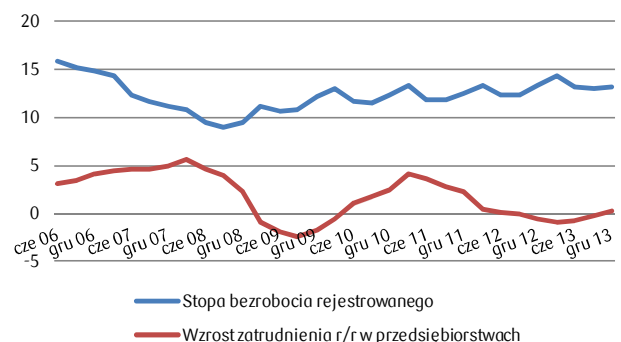
Tempo wzrostu PKB i jego składowych

(%, r/r)

Bezrobocie i zatrudnienie

(koniec okresu, %)

W 2013 roku średnioroczny wskaźnik inflacji mierzony wskaźnikiem cen dóbr i usług konsumpcyjnych spadł do 0,9% r/r z 3,7% r/r w 2012 roku. Trend spadkowy był szczególnie silny w pierwszej połowie roku i spowodował spadek inflacji do historycznie niskiego poziomu 0,2% r/r w czerwcu. Po lipcowym wzroście spowodowanym czynnikami jednorazowymi (ceny wywozu śmieci, zmiany metodologii GUS) inflacja osiągnęła poziom 1,1% r/r w lipcu i ponownie zaczęła spadać, by w grudniu wynieść 0,7% r/r.

Zgodnie z „Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2013” celem polityki monetarnej było utrzymywanie inflacji na poziomie 2,5% z dopuszczalnym przedziałem wahań +/-1 punkt procentowy. W obliczu jej pozostawania poniżej dolnego ograniczenia przedziału, RPP zdecydowała się na wydłużenie cyklu luzowania polityki pieniężnej, by ostatecznie zakończyć go w lipcu obniżkami o łącznej skali -225 pb. (z czego o -175 pb. obniżono stopy w 2013 roku). Stopa referencyjna wynosi obecnie 2,50%. RPP zapowiedziała, że stan ten utrzyma się co najmniej do połowy 2014 roku.

2.2 Rynek akcji

Rok 2013 był udany dla rynków akcji. Indeksy giełdowe rosły dzięki oznakom nadchodzącego ożywienia w globalnej gospodarce i utrzymującej się wysokiej płynności na rynkach finansowych dzięki ekspansywnej polityce monetarnej głównych banków centralnych. Zmienność na rynkach podnosiły sugestie amerykańskiej Rezerwy Federalnej o nadchodzącym początku wycofywania się z programu luzowania ilościowego. Zaszkodziły one w szczególności rynek wschodzący, które są silnie uzależnione od międzynarodowego kapitału portfelowego, natomiast w niewielkim stopniu dotknęły rynki rozwinięte. Doskonała koniunktura panowała na giełdach w USA (indeks S&P wzrósł o 30%, bijąc historyczny rekord) i w Europie (StoxxEurope600 wzrósł o 17%). Warszawska giełda kontynuowała pozytywny trend z poprzedniego roku, przynosząc 8% zysku. Stało się

tak pomimo znacznego pogorszenia wyników finansowych spółek. GPW wspierały historycznie niskie stopy procentowe, które obniżały atrakcyjność lokat bankowych i obligacji względem akcji oraz korzystne perspektywy polskiej gospodarki na lata 2014-2015.

2.3 Rynek walutowy

W 2013 roku głównymi czynnikami determinującymi zmiany na rynku walutowym były:

- ekspansja ilościowa amerykańskiego banku centralnego (Fed) oraz sygnały wysyłane przez Fed odnośnie perspektyw odchodzenia od tej polityki,
- obniżki podstawowej stopy procentowej przez EBC z 0,75% do 0,25%,
- spadek podstawowej stopy procentowej w Polsce z 4,25% do 2,50%.

Na rynku panowała duża zmienność, co było szczególnie widoczne po 19 czerwca 2013 roku, gdy prezes Fed zasugerował odchodzenie od tzw. polityki luzowania ilościowego. Jednak nerwowa reakcja rynków finansowych na tą zapowiedź wraz z narastającą niepewnością co do perspektyw porozumienia budżetowego w amerykańskim Kongresie skłoniły Fed do złagodzenia stanowiska odnośnie harmonogramu wycofywania się z ekspansji ilościowej. Przyczyniło się to do znacznego uspokojenia sytuacji na rynkach finansowych, dzięki czemu grudniowa decyzja o zmniejszeniu skali ekspansji ilościowej o 10 mld USD miesięcznie od stycznia 2014 roku nie spowodowała już większych perturbacji na rynkach finansowych. Ostatecznie rok 2013 przyniósł umocnienie euro do dolara (z 1,32 na koniec 2012 roku do 1,37 na koniec 2013 roku) oraz nieznaczną deprecjację złotego względem euro (z 4,08 na koniec 2012 roku do 4,15 na koniec 2013 roku) oraz franka szwajcarskiego (z 3,38 na koniec 2012 roku do 3,39 na koniec 2013 roku).

2.4 Rynek stopy procentowej

Na rynku stopy procentowej w 2013 roku obserwowaliśmy podwyższoną zmienność notowań instrumentów o dłuższych terminach zapadalności i tendencję do silnego stromienia się krzywej rentowności. Przez większą część roku rentowności 2-letnich obligacji skarbowych utrzymywały się na poziomie blisko 3%. W tym przypadku względnie stabilne notowania wynikały w dużej mierze z zapewnień Rady Polityki Pieniężnej o pozostawieniu bez zmian stóp procentowych w średnim terminie. Z kolei w przypadku dłuższego końca krzywej presję na wzrost rentowności obligacji tworzyły coraz silniejsze oczekiwania na ożywienie gospodarcze na świecie, a także perspektywa wycofania się amerykańskiego Fed z ekspansywnej polityki pieniężnej. W efekcie w 2013 roku dochodowości polskich 2-letnich obligacji spadły nieznacznie o 9 pb. do 3,03%, a 5- i 10-letnich wzrosły o 43-62 pb. do odpowiednio 3,65% i 4,35%. Na rynku obligacji *spread* pomiędzy sektorem 10- a 2-letnim w grudniu 2013 roku osiągnął historycznie wysoki poziom 165 pb.

2.5 Sytuacja polskiego sektora bankowego

W 2013 roku wyniki finansowe sektora bankowego w Polsce pozostawały pod wpływem niskiego tempa wzrostu gospodarczego i rekordowo niskich podstawowych stóp procentowych. Na koniec 2013 roku wynik finansowy netto sektora bankowego wyniósł 15,4 mld PLN i był niewiele niższy niż rok wcześniej (-0,3% r/r). Do spadku wyniku przyczynił się przede wszystkim niższy wynik z działalności bankowej (-5,6% r/r), w tym wynik odsetkowy (-3,8% r/r). Pozytywnie na wynik finansowy w 2013 roku oddziaływały niższe odpisy netto z tytułu utraty wartości (-8,2% r/r) oraz utrzymanie kontroli kosztów działania (-0,6% r/r).

W 2013 roku nieznacznie pogorszyła się efektywność operacyjna sektora bankowego: na koniec 2013 roku wskaźnik C/I wyniósł 53,1% wobec 50,9% rok wcześniej. Współczynnik wypłacalności pozostał na wysokim poziomie 15,8% i był wyższy niż rok wcześniej (+1,0 p.p.); współczynnik *Tier1* wyniósł 14,2%.

Na koniec 2013 roku należności z utratą wartości obniżyły się o 0,7% r/r, a ich udział w należnościach ogółem spadł do 8,5% z 8,9% na koniec 2012 roku. Odnotowano spadek wartości zagrożonych kredytów konsumpcyjnych (-12,9% r/r) oraz zagrożonych kredytów małych i średnich przedsiębiorstw (-0,9% r/r). Na koniec 2013 roku wskaźnik kredytów zagrożonych dla kredytów przedsiębiorstw wyniósł 11,5%, dla kredytów mieszkaniowych 3,1%, dla kredytów konsumpcyjnych 14,6%.

Na koniec 2013 roku suma bilansowa sektora bankowego wzrosła do 1 407 mld PLN (+4,2% r/r). Rynek bankowy charakteryzowała nadal niska aktywność kredytowa oraz relatywnie stabilne tempo wzrostu depozytów. Na zmianę wolumenów kredytów oddziaływały zmiany kursu walutowego PLN (w 2013 roku nastąpił wzrost kursu PLN/CHF o 0,6% i PLN/EUR o 2,6% oraz spadek kursu PLN/USD o 0,1%).

W 2013 roku kredyty ogółem wzrosły o 34,8 mld PLN, tj. 3,8% r/r wobec 1,5% r/r na koniec 2012 roku. Po skorygowaniu o zmiany kursu walutowego tempo wzrostu kredytów ogółem obniżyło się i wyniosło 4,2% r/r wobec 4,7% r/r na koniec 2012 roku, a ich przyrost był o ok. 8% niższy niż rok wcześniej.

W 2013 roku odnotowano niski poziom akcji kredytowej dla przedsiębiorstw. Wartość kredytów w tym segmencie wzrosła o 4,6 mld PLN, przy czym ok. 52% przyrostu stanowi efekt deprecjacji PLN. Tempo wzrostu po wyeliminowaniu zmian kursowych obniżyło się do 1% r/r z 3,1% r/r na koniec 2012 roku. Przyrost kredytów dotyczył głównie kredytów dla dużych przedsiębiorstw. Rynek kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw wykazywał tendencję stagnacyjną pomimo uruchomienia rządowego programu Portfelowej Linii Gwarancyjnej *de minimis*. Akcję kredytową dla przedsiębiorstw ograniczał niski popyt towarzyszący spowolnieniu wzrostu gospodarczego oraz utrzymanie przez banki zaostrożonej polityki kredytowej.

Stabilnie rozwijał się rynek kredytów mieszkaniowych, ale przyrost tych kredytów był najniższy od kilku lat. W 2013 roku kredyty mieszkaniowe wzrosły o 14,3 mld PLN (4,5% r/r). Po wyeliminowaniu zmian kursowych przyrost wyniósł 17,1 mld PLN. Mimo, że rozwojowi akcji kredytowej w tym segmencie sprzyjało niskie oprocentowanie i stabilizacja cen na rynku mieszkaniowym, to negatywnie na popyt wpływał brak wsparcia państwa po likwidacji programu „Rodzina na swoim”, perspektywa zaostrzenia zasad udzielania kredytów wynikających z nowej Rekomendacji S oraz obawy potencjalnych kredytobiorców o przyszłą sytuację materialną.

Po dwóch latach spadku, w 2013 roku wartość kredytów konsumpcyjnych wzrosła o 2,8 mld PLN (2,3% r/r), a po skorygowaniu o zmiany kursu walutowego wzrost wyniósł 3,2 mld PLN (2,7% r/r). Istotny wpływ na tę sytuację miały jednorazowe transakcje dokonane w 3Q 2013 roku, których skutkiem było przeniesienie do systemu bankowego pożyczek ze spółek pozabankowych oraz liberalizacja zasad udzielania kredytów wynikająca z nowej Rekomendacji T i złagodzenie polityki kredytowej banków w wyniku poprawy jakości kredytów konsumpcyjnych.

W 2013 roku depozyty ogółem wzrosły o 47,3 mld PLN (5,6% r/r) wobec 47,1 mld PLN w 2012 roku (5,9% r/r). Głównym źródłem tego wzrostu były depozyty gospodarstw domowych, które odnotowały przyrost 32,4 mld PLN (36,1 mld PLN rok wcześniej) oraz depozyty przedsiębiorstw, które wzrosły o ok. 19 mld PLN (spadek o 14,2 mld PLN rok wcześniej). Odnotowano spadek depozytów instytucji rządowych i samorządowych o 5,1 mld PLN. Na przyrost depozytów oddziaływał niski poziom stóp procentowych, a także konkurencyjne stopy zwrotu realizowane na rynku funduszy inwestycyjnych.

Na koniec 2013 roku luka między kredytami a depozytami wyniosła ok. 54 mld PLN i była o ok. 13 mld PLN niższa niż na koniec 2012 roku. W konsekwencji poprawiła się relacja między kredytami a depozytami, która wyniosła na koniec 2013 roku 106% wobec 107,9% na koniec 2012 roku.

2.6 Sytuacja polskiego sektora pozabankowego

Sektor funduszy inwestycyjnych

W 2013 roku nasilił się trend wzrostowy na rynku krajowych funduszy inwestycyjnych. Ich aktywa wzrosły o 42,7 mld PLN (29,2% r/r) do poziomu 188,9 mld PLN, wobec niższego wzrostu w 2012 roku (+31,3 mld PLN, 27,2% r/r). Było to rezultatem wysokiego dodatniego salda napływu nowych środków (30,3 mld PLN wobec 19,1 mld PLN w 2012 roku) przy niższym wpływie skutków wyceny (ok. 9,4 mld PLN wobec 10,7 mld PLN w 2012 roku). Istotny wpływ na sytuację na rynku funduszy inwestycyjnych miała dobra sytuacja na GPW w Warszawie, mimo jej zmienności, oraz historycznie niski poziom podstawowych stóp procentowych.

Koniunktura na rynku funduszy inwestycyjnych powodowała, że jednostki funduszy były istotną konkurencją dla depozytów osób prywatnych, co oddziaływało na strukturę oszczędności gospodarstw domowych. W 2013 roku na rynek funduszy inwestycyjnych detalicznych napłynęły środki netto o wartości 16,1 mld PLN (2,1 mld PLN w 2012 roku). Dobra koniunktura na rynku funduszy inwestycyjnych oddziaływała na przychody pozaodsetkowe banków uczestniczących w dystrybucji jednostek funduszy inwestycyjnych.

W 2013 roku, podobnie jak w 2012 roku, najsilniejszy napływ netto odnotowały fundusze aktywów niepublicznych (+15,5 mld PLN). Silny napływ netto odnotowały fundusze pieniężne i gotówkowe (+6,9 mld PLN) oraz fundusze akcji krajowych (+3,1 mld PLN) wobec istotnie niższego niż w 2012 roku napływu netto do funduszy dłużnych 1,8 mld PLN wobec 13,7 mld PLN rok wcześniej.

Rynek otwartych funduszy emerytalnych

W 2013 roku odnotowano istotny spadek tempa wzrostu aktywów funduszy emerytalnych (11,0% r/r wobec 20% r/r w 2012 roku). Wartość aktywów otwartych funduszy emerytalnych wzrosła o 29,7 mld PLN do 299,3 mld PLN, wobec wzrostu o 45,2 mld PLN w 2012 roku. Na sytuację na rynku OFE wpływ miała koniunktura na GPW w Warszawie (mimo wahań indeks WIG wzrósł o 8,1% r/r wobec wzrostu o 26,2% r/r w 2012 roku), wpływająca na wycenę jednostek rozrachunkowych. Do wzrostu wartości aktywów w 2013 roku przyczyniło się także przekazanie do OFE środków z ZUS – ok. 11 mld PLN (wobec 8,4 mld PLN w 2012 roku), na co miał wpływ lekki wzrost wynagrodzeń oraz zmiany regulacyjne dotyczące przekazywania części składki emerytalnej do OFE (wzrost stawki przekazywanej do funduszy z 2,3% do 2,8%).

W 2013 roku rynek otwartych funduszy emerytalnych odnotował zmiany w strukturze portfela inwestycyjnego – istotnie wzrósł udział akcji. Na koniec 2013 roku akcje i skarbowe papiery wartościowe stanowiły po 42% portfela (odpowiednio 124,8 mld PLN i wzrost o 7 p.p. r/r oraz 126,7 mld PLN i spadek o 3 p.p. r/r). W strukturze portfela akcyjnego OFE dominowały akcje PKO Banku Polskiego SA. W 2013 roku fundusze działały w sytuacji niepewności skutków nadchodzących zmian regulacyjnych, związanych z koniecznością jednorazowego przeniesienia aktywów do systemu państwowych ubezpieczeń emerytalnych w 2014 roku.

W 2013 roku liczba uczestników OFE wzrosła do ok. 16,4 mln osób (wzrost o 435 tys. wobec 449 tys. w 2012 roku).

Rynek leasingowy

Po okresie wyhamowania rozwoju rynku leasingu w 2012 roku, w 2013 roku nastąpiło ożywienie. Wartość aktywów sfinansowanych przez firmy leasingowe wzrosła w 2013 roku o 13% r/r do 35,3 mld PLN (wobec wzrostu 0,3% w 2012 roku). Największy pozytywny wpływ na rozwój rynku leasingu miał leasing pojazdów (wzrost wartości aktywów o 22,9% r/r do 20,7 mld PLN). Istotnie niższy wzrost odnotował leasing maszyn i urządzeń (3,4% r/r). W strukturze rynku nadal dominował leasing ruchomości stanowiący 95,4% (rok wcześniej 95,3%).

Leasing stanowił istotne źródło finansowania działalności przedsiębiorstw. Wartość aktywów sfinansowanych leasingiem w 2013 roku była ponad 3-krotnie wyższa niż wartość przyrostu kredytów udzielonych przez banki niefinansowym podmiotom gospodarczym na cele inwestycyjne i na nieruchomości. Rynek leasingu funkcjonował w warunkach oczekiwanych zmian podatkowych, w tym dotyczących odpisu VAT dla samochodów z homologacją ciężarową.

Rynek faktoringowy

W 2013 roku rynek faktoringu rozwijał się mniej dynamicznie niż w 2012 roku. Wartość obrotów firm faktoringowych wzrosła w 2013 roku o 15,8% r/r. Wartość wierzytelności firm faktoringowych z całej branży wzrosła do ok. 131 mld PLN.

W 2013 roku branża odnotowała wzrost popytu na usługi (o 15,6% r/r wzrosła liczba Klientów i o 19,3% liczba dłużników firm faktoringowych zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów).

Poziom nasycenia polskiej branży faktoringowej mierzony wskaźnikiem penetracji PKB w 2013 roku był wyższy niż średnia światowa, ale nadal niższy niż europejska.

2.7 Rynek ukraiński

Wstępne szacunki SSSU (*State Statistics Service of Ukraine*) wskazują, że w 2013 roku gospodarka Ukrainy znajdowała się w stagnacji (dynamika PKB 0,0% r/r). W pierwszych trzech kwartałach PKB obniżał się przeciętnie o 1,2% r/r i jedynie ostatni kwartał roku był pod tym względem nieco lepszy, co wynikało jednak w dużej mierze z efektów bazy. Przyczynami stagnacji aktywności gospodarczej w 2013 roku były:

- niska dynamika popytu na główne towary eksportowe Ukrainy, przy utrzymaniu zbyt silnego kursu hrywny prowadzącego do wzrostu deficytu oraz

- spadek popytu inwestycyjnego,
- wyhamowanie popytu konsumpcyjnego (obniżenie tempa wzrostu płac realnych).

Przez większą część roku NBU powstrzymywał osłabienie kursu hrywny wykorzystując rezerwy walutowe do pokrywania niedoboru w finansowaniu deficytu rachunku obrotów bieżących. Relatywnej stabilizacji sytuacji na rynku walutowym w pierwszych trzech kwartałach roku sprzyjał niski popyt gospodarstw domowych na waluty obce oraz skrajnie ekspansywna polityka pieniężna głównych banków centralnych, stymulująca napływ kapitału do gospodarek wschodzących. W 2013 roku NBU aktywnie wspierał płynność w sektorze bankowym poprzez zakupy obligacji skarbowych. Płynność sektora bankowego była również wspierana przez napływ do systemu depozytów nominowanych w UAH przy niskiej akcji kredytowej. W ostatnich miesiącach 2013 roku sytuacja na rynkach finansowych uległa znaczącemu pogorszeniu. Dostęp do finansowania zagranicznego zmniejszył się ze względu na nasilenie się oczekiwań na zmniejszenie ekspansywności polityki pieniężnej Fed. Destabilizacja sytuacji politycznej w końcu roku przyczyniła się do wzrostu popytu na waluty obce pociągając za sobą znaczne osłabienie kursu UAH/USD na rynku międzybankowym – do poziomu 8,24 wobec oficjalnego kursu NBU na poziomie 7,99.

Zgodnie z danymi NBU, liczba banków prowadzących działalność operacyjną na Ukrainie wzrosła w 2013 roku i na koniec grudnia wyniosła 180 wobec 176 na koniec 2012. W 2013 roku wyraźnie obniżył się udział kapitału zagranicznego w ogóle kapitału sektora bankowego na Ukrainie i na koniec grudnia ukształtował się na poziomie 34,0% wobec 39,5% na koniec 2012 roku.

Wartość aktywów ogółem w ukraińskim sektorze bankowym w 2013 roku rosła i na koniec grudnia wyniosła 1 278 mld UAH (wzrost o 150,7 mld UAH wobec końca 2012 roku). Wzrost wartości aktywów był związany ze zwiększeniem się wartości portfela kredytów, które wyniosło 94,2 mld UAH. Przyrost portfela kredytów był natomiast wynikiem zwiększenia zadłużenia przedsiębiorstw (zarówno finansowych, jak i niefinansowych) o łączną kwotę 89,6 mld UAH na koniec grudnia 2013 roku w stosunku do końca 2012 roku. W tym samym okresie zobowiązania sektora gospodarstw domowych wobec banków zwiększyły się o 5,9 mld UAH. Łączna wartość portfela kredytów w ukraińskim sektorze bankowym na koniec 2013 roku wyniosła 913,2 mld UAH, z czego 910,8 mld UAH stanowiły kredyty dla rezydentów. Ze względu na obowiązujące ograniczenia regulacyjne, akcja kredytowa w 2013 roku koncentrowała się w segmencie kredytów w walucie krajowej (na koniec grudnia 2013 roku nastąpił wzrost wartości zadłużenia o 16,9% w stosunku do końca 2012 roku), przy znacznie mniejszym wzroście zadłużenia wszystkich sektorów z tytułu kredytów walutowych (+2,8% w tym samym okresie). Spadek wartości kredytów długoterminowych (obniżenie wartości należności banków powyżej 5 lat w 2013 roku o 1,4% wobec grudnia 2012) sugeruje przy tym, że za różnicę między dynamiką kredytów walutowych i nominowanych w UAH odpowiadały w dużej mierze spłaty wcześniej zaciągniętych kredytów hipotecznych.

Baza depozytowa sektora bankowego na Ukrainie wzrosła w 2013 roku o 98,5 mld UAH (do 701,6 mld UAH). Za wzrost depozytów odpowiadały przede wszystkim depozyty gospodarstw domowych (+72,7 mld UAH w stosunku do grudnia 2012 roku). Znacznie mniejszy wzrost dotyczył depozytów od przedsiębiorstw niefinansowych (+21,8 mld UAH) i finansowych (+5,3 mld UAH). Cały wzrost bazy depozytowej odbył się za pośrednictwem wzrostu wartości depozytów nominowanych w UAH (+101,5 mld UAH na koniec grudnia wobec grudnia 2012 roku), przy spadku depozytów walutowych (-3,9 mld UAH). Do takich zmian przyczynił się przede wszystkim bardzo wysoki napływ depozytów w walucie krajowej od gospodarstw domowych (+71,1 mld UAH), co było konsekwencją zmniejszenia oczekiwań dewaluacyjnych w pierwszej części roku, wysokiej różnicy w oprocentowaniu depozytów nominowanych w UAH wobec depozytów walutowych i niepewności wokół możliwości nałożenia podatku od obrotu walutami przez osoby fizyczne.

Przyspieszenie wzrostu bazy depozytowej wobec dynamiki akcji kredytowej przyczyniło się do dalszej poprawy wskaźnika K/D, który na koniec grudnia 2013 roku ukształtował się na poziomie 130% wobec 136% w grudniu 2012 roku. Spadł również udział należności walutowych w strukturze portfela kredytów (do 34% na koniec grudnia 2013 roku z 37% w grudniu 2012 roku).

2.8 Otoczenie regulacyjne

W 2013 roku nastąpiły istotne zmiany w otoczeniu regulacyjnym sektora bankowego i niebankowego sektora finansowego w Polsce oraz sektora bankowego na Ukrainie, gdzie funkcjonują spółki zależne od PKO Banku Polskiego SA. Na sytuację finansową i organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku miały wpływ m.in.:

- uchwała Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z 21 listopada 2012 roku podwyższająca stawkę procentową dla określenia obowiązkowej opłaty rocznej wnoszonej przez banki w 2013 roku,
- uchwały Rady Polityki Pieniężnej ze stycznia, lutego, marca, maja, czerwca i lipca 2013 roku obniżające łącznie o 1,75 p.p.: stopę referencyjną (do 2,5%), oprocentowanie kredytu refinansowego udzielanego pod zastaw papierów wartościowych (do 4,0%), oprocentowanie lokaty terminowej przyjmowanej od banków przez Narodowy Bank Polski (do 1,0%) oraz stopę redyskontową weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski (do 2,75%),
- uchwała KNF nr 53/2013 w sprawie rekomendacji T dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (Dz. Urz. KNF z 2013 r. poz. 11), liberalizująca zasady zarządzania ryzykiem, co wpłynęło na poziom sprzedaży kredytów konsumpcyjnych,
- uchwała KNF nr 148/2013 w sprawie rekomendacji S dotyczącej zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie (Dz. Urz. KNF z 2013 r. poz. 23), zaostrzająca do 1 stycznia 2014 roku wymogi wobec kredytobiorców, co wpłynęło na poziom akcji kredytowej w 2013 roku,
- uchwała nr 333/2013 Zarządu GPW w Warszawie dotycząca wprowadzenia od 15 kwietnia 2013 roku nowych zasad obrotu giełdowego opartego na systemie transakcyjnym UTP, co wymagało dostosowania działalności maklerskiej,
- ustawa z 23 listopada 2012 roku wprowadzająca od 1 lutego 2013 roku zmiany w ustawie o funduszach inwestycyjnych i ustawie o nadzorze nad rynkiem funduszy inwestycyjnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 70), wynikające z implementacji dyrektywy UCITS IV; ustawa wprowadziła 4 okresy przejściowe na implementację UCITS IV, w tym do 1 sierpnia 2013 roku,
- ustawa z dnia 26 lipca 2013 roku o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2013 r. nr 1012) wprowadzająca od 2013 roku dodatkowe obciążenie banków w postaci opłaty ostrożnościowej uiszczanej na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- rozporządzenie Ministra Finansów z 18 lutego 2013 roku dotyczące udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy *de minimis* w formie gwarancji spłaty kredytów (Dz. U. z 2013 r. poz. 239), co wpłynęło na poziom akcji kredytowej dla małych i średnich przedsiębiorstw,

- trzy rozporządzenia Ministra Finansów z 30 kwietnia 2013 roku zobowiązujące towarzystwa funduszy inwestycyjnych do wprowadzenia w terminie do końca lipca 2013 roku zmian w sposobie, trybie i warunkach prowadzenia działalności oraz zmiany w dokonywaniu lokat przez fundusze inwestycyjne zamknięte i otwarte (Dz. U. z 2013 r. poz. 536, 537 i 538),
- rozporządzenie Ministra Finansów z 1 lipca 2013 roku zmieniające wysokość opłat wnoszonych m.in. przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych na rzecz Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. U. z 2013 r. nr 57 poz. 364),
- decyzje organizacji płatniczych Visa i MasterCard o obniżeniu od 1 stycznia 2013 roku stawek opłat *interchange* dla płatności dokonywanych kartami, co miało wpływ na przychody z tytułu prowizji i opłat banków oraz agentów rozliczeniowych,
- przepisy wykonawcze (Regulacyjne Standardy Techniczne) do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z 4 lipca 2012 roku dotyczące instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji – EMIR (Dz. Urz. L 52 Unii Europejskiej), które w określonym zakresie weszły w życie 10 stycznia i 15 marca 2013 roku.

Na poziom akcji kredytowej na rynku kredytów hipotecznych w 2013 roku negatywnie oddziaływało zakończenie z dniem 31 grudnia 2012 roku funkcjonowania programu „Rodzina na Swoim” o finansowym wsparciu rodzin w nabywaniu własnego mieszkania (Dz. U. nr 168 poz. 1006), mimo, że w I kwartale 2013 roku finalizowano transakcje związane z tym programem.

Na sytuację Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oddziaływały także nowe rozwiązania prawne wprowadzone na Ukrainie:

- uchwała Zarządu NBU nr 479 z 28 grudnia 2011 roku wprowadzająca od 1 stycznia 2013 roku wymóg określający relację kapitału regulacyjnego do zobowiązań banku na poziomie nie niższym niż 10%,
- uchwały Zarządu NBU nr 209 i 315 z 2013 roku obniżające stopę refinansową łącznie o 1 p.p. do 6,5%,
- uchwała Zarządu NBU nr 210 z 6 czerwca 2013 roku wprowadzająca od 1 września 2013 roku limity dzienne kwot rozliczeń gotówkowych dla przedsiębiorców i osób fizycznych, co powinno sprzyjać rozwijaniu rozliczeń bezgotówkowych,
- uchwała Zarządu NBU nr 242 z 20 czerwca 2013 roku podwyższająca od 1 lipca 2013 roku rezerwy z tytułu walutowych depozytów bieżących i terminowych klientów, banków nierezzydentów oraz obniżająca wymóg rezerw przechowywanych przez bank komercyjny na rachunku w banku centralnym,
- uchwała Zarządu NBU nr 365 z 16 września 2013 roku określająca zasady rozliczeń dotyczących środków walutowych na rachunek osoby fizycznej (uchwała jest elementem programu dedolaryzacji gospodarki ukraińskiej),
- uchwała Zarządu NBU nr 371 z 19 września 2013 roku podnosząca od 30 września 2013 roku o 2 p.p. do 7% stopę rezerwy obowiązkowej dla walutowych depozytów terminowych,
- ustawa nr 2755-VI z 2 grudnia 2010 roku obniżająca od 1 stycznia 2013 roku stawkę podatku dochodowego z 21% do 19%,
- ustawa nr 5519-VI z 6 grudnia 2012 roku ustalająca od 1 stycznia 2013 roku cztery stopy podatku z tytułu operacji zbycia papierów wartościowych i operacji instrumentami pochodnymi,
- postanowienie Rady Ministrów Ukrainy z 6 marca 2013 roku ustalające przyjmowanie gotówki waluty ukraińskiej UAH w celu dalszego przelewu przez banki i licencjonowane niebankowe instytucje finansowe,
- decyzja nr 11 z 12 lutego 2013 roku Dyrekcji Wykonawczej Funduszu Gwarantowania lokat osób fizycznych wprowadzająca od 29 marca 2013 roku zmiany w zakresie zasad naliczania opłat na rzecz systemu gwarantowania depozytów bankowych.

3. WYNIKI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA³

PKO Bank Polski SA i pozostałe spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA nie publikowały prognoz dotyczących wyników finansowych na 2013 rok.

3.1 Czynniki wpływające na wyniki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W 2013 roku wyniki finansowe sektora bankowego w Polsce były pod wpływem niskiego tempa wzrostu gospodarczego i rekordowo niskich podstawowych stóp procentowych. Wynik finansowy netto sektora bankowego był niższy niż rok wcześniej, a do jego spadku przyczynił się przede wszystkim niższy wynik z działalności bankowej, w tym wynik odsetkowy. Pozytywnie na wynik finansowy sektora w 2013 roku oddziaływały niższe odpisy netto z tytułu utraty wartości oraz utrzymanie kontroli kosztów działania. Nieznacznie pogorszyła się efektywność operacyjna sektora bankowego mierzona wskaźnikiem C/I. Rynek bankowy charakteryzowała nadal niska aktywność kredytowa oraz relatywnie stabilne tempo wzrostu depozytów.

Działania podjęte przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku pozwoliły na wypracowanie zysku netto w wysokości 3 229,8 mln PLN. Rentowność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA ukształtowała się na wysokim poziomie – na koniec 2013 roku wskaźnik ROE wyniósł 13,1%. Wzrost zobowiązań wobec klientów (+3,9% r/r) oraz wysoki poziom kapitałów własnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA pokrył rosnące, w ślad za wzrostem akcji kredytowej, potrzeby kapitałowe i umożliwił dalszy stabilny rozwój działalności biznesowej. Na koniec 2013 roku współczynnik wypłacalności wyniósł 13,58%, przy minimalnym jego poziomie określonym w ustawie Prawo bankowe w wysokości 8%.

³ W niniejszym rozdziale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrąglenia kwot do milionów złotych oraz zaokrąglenia udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.

Dane finansowe za 2012 rok zaprezentowane w niniejszym rozdziale zostały doprowadzone do porównywalności z 2013 rokiem (szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok).

3.2 Podstawowe wskaźniki finansowe

Rezultatem wyników osiągniętych przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku jest ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 1. Wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	31.12.2013	31.12.2012 przekształcone	Zmiana 2013-2012
ROA netto (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)*	1,6%	2,0%	-0,4 p.p.
ROE netto (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)*	13,2%	16,0%	-2,8 p.p.
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)*	43,2%	40,3%	2,9 p.p.
Marża odsetkowa (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)*	3,7%	4,7%	-1 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	8,2%	8,9%	-0,7 p.p.
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości***	51,7%	50,5%	1,2 p.p.

* Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek

*** Obliczony poprzez podzielenie stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom przez wartość bilansową brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości.

3.3 Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA uzyskany w 2013 roku wyniósł 3 229,8 mln PLN i był o 508,8 mln PLN niższy niż w 2012 roku.

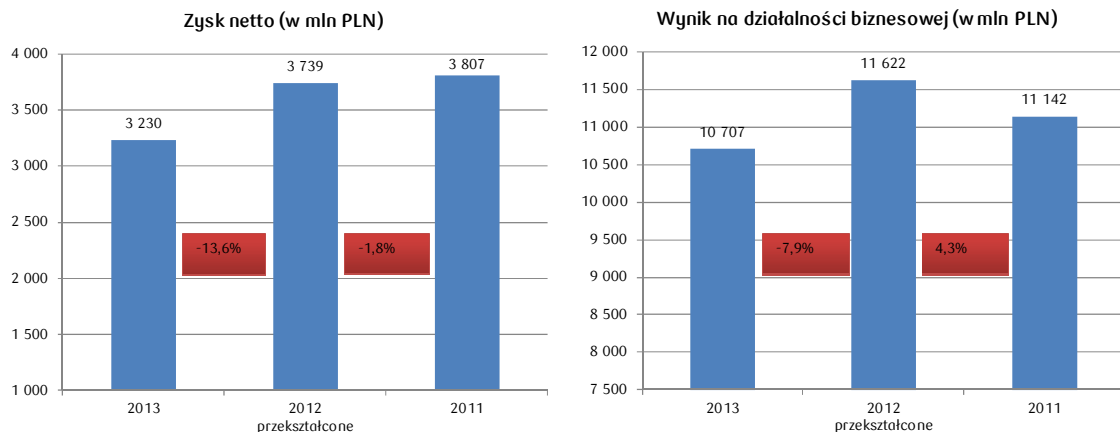

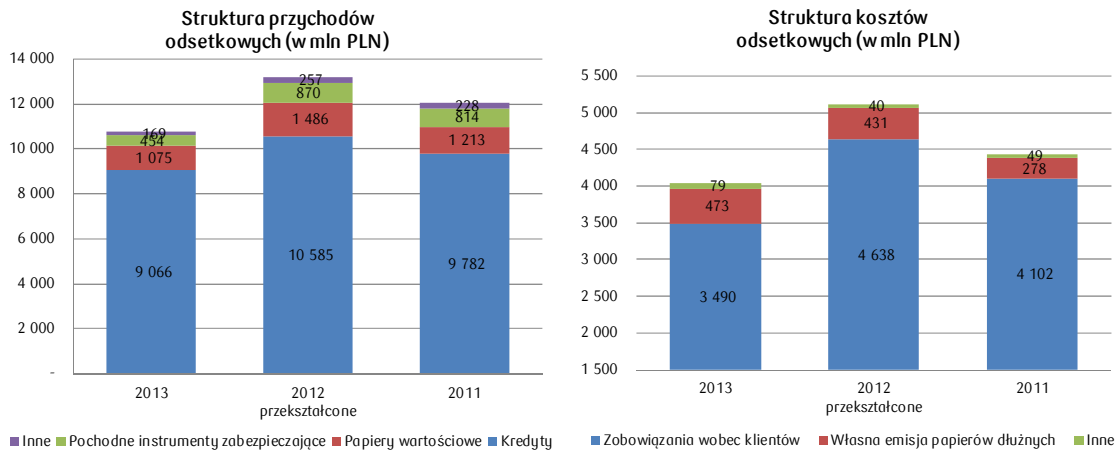
Tabela 2. Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	2013	2012 przekształcone	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu odsetek	10 763,5	13 198,2	(2 434,7)	-18,4%
Koszty z tytułu odsetek	(4 041,5)	(5 109,0)	1 067,4	-20,9%
Wynik z tytułu odsetek	6 722,0	8 089,3	(1 367,3)	-16,9%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 926,6	3 648,2	278,4	7,6%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(920,9)	(731,7)	(189,2)	25,9%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	3 005,8	2 916,5	89,2	3,1%
Przychody z tytułu dywidend	5,8	8,1	(2,3)	-28,6%
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	54,3	94,2	(39,9)	-42,3%
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	67,5	79,8	(12,3)	-15,4%
Wynik z pozycji wymiany	241,8	256,1	(14,3)	-5,6%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	609,7	177,7	432,1	3,4x
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość	(2 037,9)	(2 325,2)	287,3	-12,4%
Ogólne koszty administracyjne	(4 622,5)	(4 682,5)	60,0	-1,3%
Wynik z działalności operacyjnej	4 046,4	4 613,9	(567,5)	-12,3%
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	(2,0)	19,0	(21,0)	x
Zysk (strata) brutto	4 044,5	4 632,9	(588,5)	-12,7%
Podatek dochodowy	(816,3)	(895,5)	79,2	-8,8%
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	3 228,2	3 737,5	(509,3)	-13,6%
Zyski (straty) udziałowców niesprawujących kontroli	(1,6)	(1,2)	(0,4)	35,8%
Zysk (strata) netto	3 229,8	3 738,6	(508,8)	-13,6%

W rachunku wyników Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok suma pozycji dochodowych wyniosła 10 706,9 mln PLN i była o 914,8 mln PLN, tj. o 7,9% niższa niż w 2012 roku, głównie w efekcie spadku wyniku odsetkowego o 16,9% r/r, częściowo zrekompensowanego wyższym wynikiem z pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych.

Wynik z tytułu odsetek

Uzyskany w 2013 roku wynik odsetkowy był o 1 367,3 mln PLN niższy niż w roku ubiegłym, przede wszystkim na skutek spadku przychodów odsetkowych o 2 434,7 mln PLN, determinowanego spadkiem poziomu stóp rynkowych, który dla stawek WIBOR 1M oraz 3M wyniósł w ujęciu rocznym odpowiednio 1,60 p.p. i 1,40 p.p., przy jednoczesnym spadku kosztów odsetkowych o 1 067,4 mln PLN.

Przychody odsetkowe wyniosły w 2013 roku 10 763,5 mln PLN i w porównaniu z 2012 rokiem były niższe o 18,4%, w głównej mierze w efekcie spadku:

- przychodów z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom (-1 519,8 mln PLN r/r) – efekt niższego oprocentowania kredytów na skutek przeszacowania się portfela w związku ze spadkiem rynkowych stóp procentowych, częściowo skompensowany wzrostem wolumenu portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom o 6,1 mld PLN r/r,
- przychodów z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających (-416,2 mln PLN r/r), w efekcie zawężenia *spreadu* pomiędzy stawkami złotowymi i walutowymi, na skutek spadku stawek rynkowych WIBOR oraz spadku średniego wolumenu transakcji CIRS,
- przychodów z tytułu papierów wartościowych (-411,1 mln PLN r/r), głównie w efekcie spadku średniego oprocentowania oraz zmiany struktury portfela.

Koszty odsetkowe wyniosły w 2013 roku 4 041,5 mln PLN i w porównaniu z 2012 rokiem były niższe o 20,9% w głównej mierze w efekcie spadku kosztów z tytułu zobowiązań wobec klientów o 1 147,9 mln PLN r/r. Spadek kosztów z tyt. zobowiązań wobec klientów wynikał z niższego średniego oprocentowania depozytów – efekt spadku rynkowych stóp procentowych i dostosowania oferty cenowej produktów depozytowych. Pozytywny wpływ na poziom kosztów odsetkowych od zobowiązań wobec klientów miała także zmiana struktury depozytów – wzrost udziału depozytów bieżących.

W 2013 roku średnie oprocentowanie kredytów PKO Banku Polskiego SA wyniosło 6,1%, a średnie oprocentowanie depozytów ogółem ukształtowało się na poziomie 2,4%, wobec odpowiednio 7,4% i 3,1% w 2012 roku.

Marża odsetkowa Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA ukształtowała się w 2013 roku na poziomie 3,7%, co oznacza spadek o 1,0 p.p. r/r, głównie w efekcie spadku wyniku odsetkowego. Spadek wyniku odsetkowego jest związany ze spadkiem rynkowych stóp procentowych bezpośrednio powodującym szybszy spadek oprocentowania aktywów opartych w większości na stawkach rynkowych niż spadek oprocentowania oferty depozytowej, przy wzroście wolumenu średniego aktywów oprocentowanych (gł. portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom).

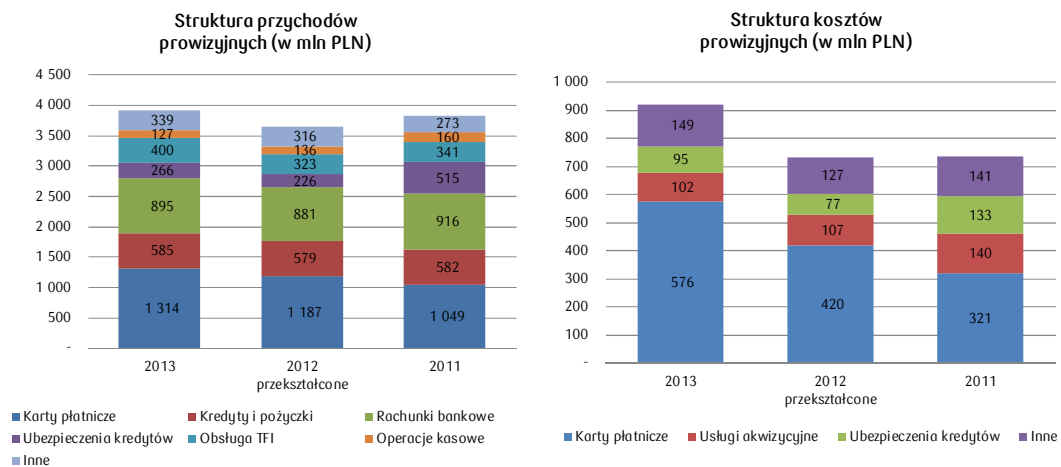
Ponadto, w 2013 roku Grupa Kapitałowa dokonała zmiany zasad rachunkowości w zakresie rozpoznawania przychodów i kosztów dotyczących sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, co spowodowało zwiększenie wcześniej prezentowanego wyniku z tytułu odsetek za 2012 rok o 206,5 mln zł. Szczegółowe informacje dotyczące zmiany zasad rachunkowości opisano w nocie 2 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok.

Tabela 3. Przychody i koszty odsetkowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	2013	Struktura 2013	2012 przekształcone	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Przychody odsetkowe z tytułu:	10 763,5	100,0%	13 198,2	100,0%	-18,4%
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	9 065,5	84,2%	10 585,4	80,2%	-14,4%
Papierów wartościowych	1 074,5	10,0%	1 485,6	11,3%	-27,7%
Pochodnych instrumentów zabezpieczających	454,3	4,2%	870,5	6,6%	-47,8%
Lokat w bankach	165,2	1,5%	250,2	1,9%	-34,0%
Inne	4,0	0,0%	6,6	0,0%	-39,1%
Koszty odsetkowe z tytułu:	(4 041,5)	100,0%	(5 109,0)	100,0%	-20,9%
Zobowiązań wobec klientów	(3 489,8)	86,3%	(4 637,7)	90,8%	-24,8%
Własnej emisji papierów dłużnych	(472,6)	11,7%	(431,0)	8,4%	9,6%
Depozytów banków	(17,1)	0,4%	(27,2)	0,5%	-37,1%
Premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(38,7)	1,0%	(9,9)	0,2%	3,9x
Pozostałe koszty	(23,3)	0,6%	(3,1)	0,1%	7,5x
Wynik z tytułu odsetek	6 722,0	x	8 089,3	x	-16,9%

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Uzyskany w 2013 roku wynik z tytułu prowizji i opłat wyniósł 3 005,8 mln PLN i był o 89,2 mln PLN wyższy niż w roku ubiegłym, w efekcie wzrostu przychodów prowizyjnych o 278,4 mln PLN, przy wyższych o 189,2 mln PLN kosztach prowizyjnych.

Poziomy wyniku prowizyjnego był w głównej mierze determinowany przez wzrost:

- przychodów prowizyjnych z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych oraz funduszy emerytalnych (w tym opłaty za zarządzanie) o 77,1 mln PLN r/r, wynikający z bardziej dochodowej struktury sprzedaży funduszy oraz ponad 40% wzrostu wartości zarządzanych aktywów, determinowanego poprawą koniunktury na rynku funduszy inwestycyjnych oraz przejściem na początku II kwartału 2013 roku aktywów OFE Polsat,
- wyniku prowizyjnego z tytułu ubezpieczeń kredytów (+21,8 mln PLN r/r), w efekcie wzrostu nasycenia kredytów ubezpieczeniami, wspartego dodatkowo wzrostem sprzedaży kredytów,
- przychodów z tytułu obsługi rachunków bankowych (+13,2 mln PLN r/r),

przy spadku:

- wyniku z tytułu kart płatniczych (-27,7 mln PLN r/r), głównie w efekcie spadku prowizji z tytułu *interchange fee*, w związku z obniżeniem od początku roku przez organizacje płatnicze Visa i MasterCard stawek IF - niższym prowizjom z tytułu IF towarzyszył wzrost transakcyjności kartowej,
- przychodów prowizyjnych z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych (-10,3 mln PLN r/r) oraz
- przychodów z tytułu operacji kasowych (-9,7 mln PLN r/r) w związku z rozwojem bankowości elektronicznej.

Ponadto, w 2013 roku Grupa Kapitałowa dokonała zmiany zasad rachunkowości w zakresie rozpoznawania przychodów i kosztów dotyczących sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, co spowodowało zmniejszenie wcześniej prezentowanego wyniku z tytułu prowizji i opłat za 2012 rok o 154,7 mln zł. Szczegółowe informacje dotyczące zmiany zasad rachunkowości opisano w nocie 2 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok.

Wpływ opisanej powyżej zmiany zasad rachunkowości na wyniki Banku w ujęciu kwartalnym prezentuje poniższa tabela.

Tabela 4. Zmiana zasad rachunkowości – wpływ na kwartalne wyniki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	I kw. 2012	II kw. 2012	III kw.2012	IV kw.2012	2012	I kw. 2013	II kw. 2013	III kw.2013	IV kw.2013	2013
Przychody z tytułu odsetek	54,1	62,1	46,1	44,2	206,5	58,8	55,5	49,2	60,3	223,8
Koszty z tytułu odsetek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wynik z tytułu odsetek	54,1	62,1	46,1	44,2	206,5	58,8	55,5	49,2	60,3	223,8
Przychody z tytułu prowizji i opłat	(47,6)	(55,8)	(43,0)	(42,7)	(189,1)	(61,6)	(67,2)	(63,4)	(72,5)	(264,7)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	8,1	10,1	7,9	8,3	34,4	9,0	11,7	11,5	12,7	44,9
Wynik z tytułu prowizji i opłat	(39,5)	(45,8)	(35,0)	(34,4)	(154,7)	(52,6)	(55,5)	(51,9)	(59,8)	(219,8)
Zysk brutto	14,6	16,3	11,1	9,8	51,8	6,2	0,0	(2,7)	0,5	4,0

Tabela 5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

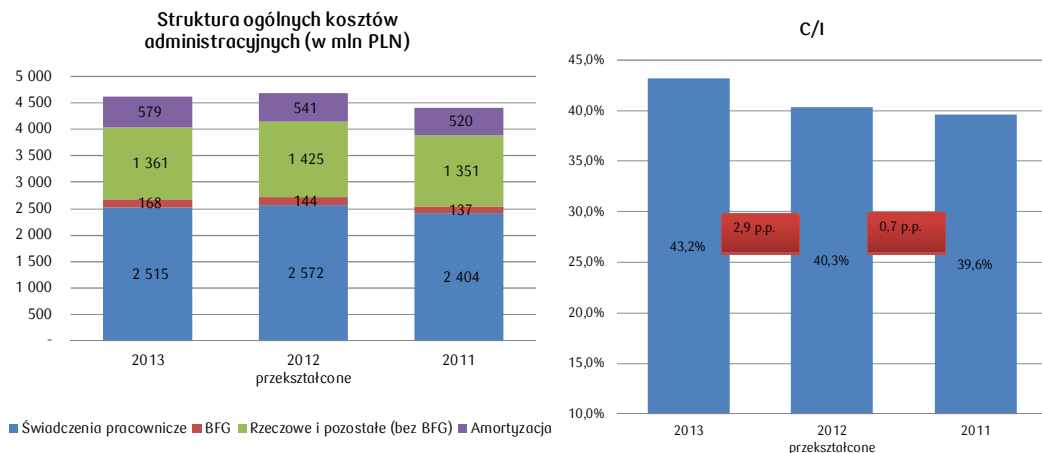
	2013	Struktura 2013	2012 przekształcone	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Przychody z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	3 926,6	100,0%	3 648,2	100,0%	7,6%
Kart płatniczych	1 314,3	33,5%	1 186,7	32,5%	10,8%
Obsługi rachunków bankowych	894,5	22,8%	881,3	24,2%	1,5%
Udzielonych kredytów i pożyczek	585,5	14,9%	578,5	15,9%	1,2%
Ubezpieczenia kredytów	266,2	6,8%	226,3	6,2%	17,7%
Obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	400,4	10,2%	323,3	8,9%	23,9%
Operacji kasowych	126,8	3,2%	136,5	3,7%	-7,1%
Operacji papierami wartościowymi	79,3	2,0%	82,9	2,3%	-4,2%
Masowych operacji zagranicznych	52,3	1,3%	48,8	1,3%	7,2%
Pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	29,0	0,7%	39,3	1,1%	-26,1%
Sprzedazy i dystrybucji znaków opłaty sądowej	20,9	0,5%	25,6	0,7%	-18,3%
Usług powierniczych	4,3	0,1%	3,7	0,1%	17,4%
Inne*	153,0	3,9%	115,4	3,2%	32,5%
Koszty z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	(920,9)	100,0%	(731,7)	100,0%	25,9%
Kart płatniczych	(575,6)	62,5%	(420,3)	57,4%	37,0%
Ubezpieczenia kredytów	(95,0)	10,3%	(76,9)	10,5%	23,5%
Usług akwizycyjnych	(101,7)	11,0%	(107,1)	14,6%	-5,1%
Usług rozliczeniowych	(24,4)	2,6%	(24,1)	3,3%	1,4%
Usług operacyjnych banków	(11,5)	1,2%	(10,8)	1,5%	6,8%
Zarządzania aktywami	(12,6)	1,4%	(10,0)	1,4%	26,7%
Inne**	(100,1)	10,9%	(82,6)	11,3%	21,2%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	3 005,8	x	2 916,5	x	3,1%

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in. prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

** Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

Ogólne koszty administracyjne

W 2013 roku ogólne koszty administracyjne wyniosły 4 622,5 mln PLN i spadły o 1,3% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Poziom ogólnych kosztów administracyjnych był determinowany w głównej mierze przez:

- spadek kosztów świadczeń pracowniczych o 57,4 mln PLN r/r,
- spadek kosztów rzeczowych i pozostałych o 40,5 mln PLN r/r, m.in. w efekcie spadku kosztów utrzymania i wynajmu majątku trwałego, kosztów promocji i reklamy oraz kosztów KNF, przy wzroście kosztów BFG – głównie w wyniku wprowadzenia opłaty ostrożnościowej,
- wzrost kosztów amortyzacji o 38,0 mln PLN r/r – gł. w efekcie wzrostu kosztów amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych.

Ponadto, w 2013 roku Grupa Kapitałowa dokonała zmiany zasad rachunkowości w zakresie prezentacji zysków i strat aktuarialnych, co spowodowało zwiększenie wcześniej prezentowanych kosztów świadczeń pracowniczych za 2012 rok o 64,1 mln zł. Szczegółowe informacje dotyczące zmiany zasad rachunkowości opisano w nocie 2 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok.

Tabela 6. Ogólne koszty administracyjne Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	2013	Struktura 2013	2012 przekształcone	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Świadczenia pracownicze	(2 514,8)	54,4%	(2 572,2)	54,9%	-2,2%
Koszty rzeczowe i pozostałe, w tym:	(1 528,5)	33,1%	(1 569,1)	33,5%	-2,6%
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(167,7)	3,6%	(144,0)	3,1%	16,5%
Amortyzacja	(579,2)	12,5%	(541,3)	11,6%	7,0%
RAZEM	(4 622,5)	100,0%	(4 682,5)	100,0%	-1,3%

Skuteczna kontrola ponoszonych kosztów administracyjnych przełożyła się na utrzymanie wysokiej efektywności działania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA mierzonej wskaźnikiem C/I, który na koniec 2013 roku osiągnął poziom 43,2%, tj. znacznie poniżej średniej w sektorze bankowym.

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw odzwierciedla konserwatywne podejście Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w zakresie rozpoznawania i wyceny ryzyka kredytowego. Poprawa wyniku z tytułu odpisów (-12,4% r/r) nastąpiła głównie w efekcie zmniejszenia odpisów na portfelach kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych w związku z poprawą jakości nowo udzielanych kredytów w stosunku do starszych generacji.

Wskaźniki udziału kredytów z rozpoznaną utratą wartości oraz pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości na koniec 2013 roku wyniosły odpowiednio 8,2% (spadek o 0,7 p.p. w stosunku do 2012 roku) i 51,7% (wzrost o 1,2 p.p. w stosunku do 2012 roku), dzięki poprawie jakości kredytów konsumpcyjnych.

Koszt ryzyka na koniec 2013 roku ukształtował się poziomie 1,3% w stosunku do 1,4% na koniec 2012 roku, w efekcie poprawy wyniku z tytułu odpisów na kredytach konsumpcyjnych i mieszkaniowych.

Tabela 7. Wynik z tytułu odpisów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

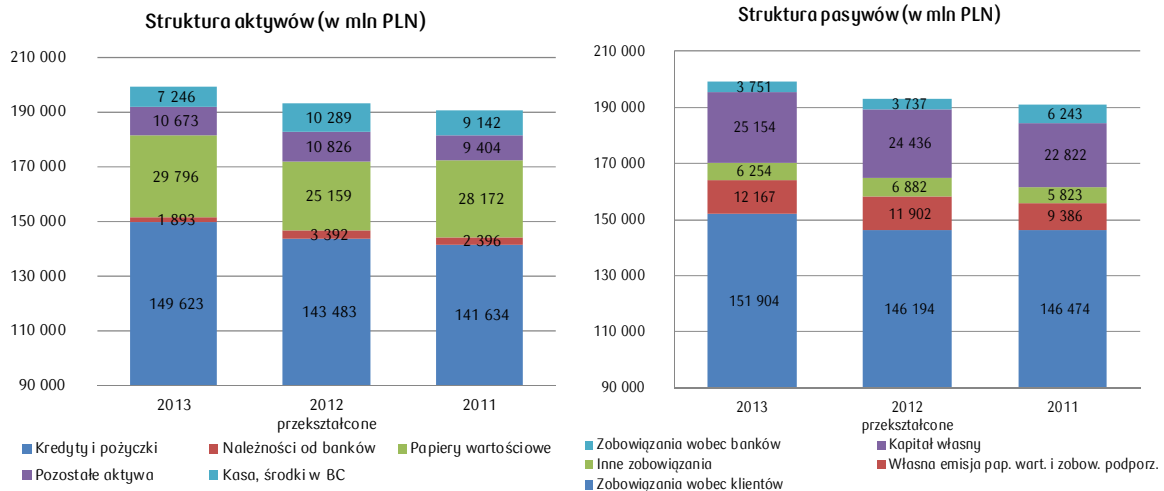
	2013	Struktura 2013	2012	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Wynik z tytułu odpisów, w tym:					
inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	(16,2)	0,8%	(13,5)	0,6%	19,6%
kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	(2 028,3)	99,5%	(2 138,5)	92,0%	-5,2%
sektor niefinansowy	(2 015,4)	98,9%	(2 117,9)	91,1%	-4,8%
kredyty konsumpcyjne	(412,5)	20,2%	(568,8)	24,5%	-27,5%
kredyty mieszkaniowe	(269,4)	13,2%	(460,0)	19,8%	-41,4%
kredyty gospodarcze	(1 308,3)	64,2%	(1 087,3)	46,8%	20,3%
dłużne papiery wartościowe	(25,3)	1,2%	(1,8)	0,1%	14x
sektor finansowy	(8,1)	0,4%	5,5	-0,2%	x
sektor budżetowy	10,7	-0,5%	(5,6)	0,2%	x
należności z tytułu leasingu finansowego	(15,5)	0,8%	(20,4)	0,9%	-24,0%
wartości niematerialne	(11,0)	0,5%	(11,3)	0,5%	-2,8%
inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	(3,3)	0,2%	(24,3)	1,0%	-86,4%
rzeczowe aktywa trwałe	(0,5)	0,0%	(11,8)	0,5%	-96,1%
pozostałe	21,4	-1,1%	(125,8)	5,4%	x
Razem	(2 037,9)	100,0%	(2 325,2)	100,0%	-12,4%

3.4 Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej

Najistotniejszy wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wywiera sprawozdanie z sytuacji finansowej podmiotu dominującego. Determinuje on zarówno wielkość sumy bilansowej, jak również strukturę aktywów i pasywów.

Suma bilansowa Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec 2013 roku wyniosła 199,2 mld PLN, co oznacza wzrost o 3,1% r/r. W efekcie Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA umocniła swoją pozycję największej instytucji w polskim sektorze bankowym.

Główny wpływ na wzrost aktywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA miał wzrost wolumenu kredytów i pożyczek udzielonych klientom o 4,3% r/r oraz wolumenu papierów wartościowych o 18,4% r/r. Wzrost aktywów został sfinansowany w głównej mierze wzrostem zobowiązań wobec klientów (+3,9% r/r).

Tabela 8. Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2013	Struktura 2013	31.12.2012 przekształcone	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Kasa, środki w Banku Centralnym	7 246,1	3,6%	10 289,5	5,3%	-29,6%
Należności od banków	1 893,4	1,0%	3 392,5	1,8%	-44,2%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	149 623,3	75,1%	143 483,1	74,3%	4,3%
Papiery wartościowe	29 795,7	15,0%	25 159,4	13,0%	18,4%
Pozostałe aktywa	10 672,6	5,4%	10 826,3	5,6%	-1,4%
Suma aktywów	199 231,1	100,0%	193 150,7	100,0%	3,1%
Zobowiązania wobec banków	3 751,4	1,9%	3 737,1	1,9%	0,4%
Zobowiązania wobec klientów	151 904,2	76,2%	146 193,6	75,7%	3,9%
Emisje papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	12 167,3	6,1%	11 902,0	6,2%	2,2%
Inne zobowiązania	6 253,9	3,1%	6 881,6	3,6%	-9,1%
Suma zobowiązań	174 076,8	87,4%	168 714,3	87,3%	3,2%
Kapitał własny ogółem	25 154,3	12,6%	24 436,4	12,7%	2,9%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	199 231,1	100,0%	193 150,7	100,0%	3,1%
Kredyty/Depozyty (zob. wob. klientów)	98,5%	x	98,1%	x	0,4 p.p.
Kredyty/Stabilne źródła finansowania*	89,8%	x	89,3%	x	0,4 p.p.
Aktywa oproc./Aktywa	91,0%	x	89,1%	x	1,9 p.p.
Pasywa oproc./Pasywa	84,2%	x	83,8%	x	0,4 p.p.

* Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: emisji papierów wartościowych, zobowiązań podporządkowanych oraz kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

Pogorszeniu w skali 2013 roku uległy wskaźniki rentowności: aktywów (ROA) i kapitałów (ROE), odpowiednio o 0,4 p.p. i 2,8 p.p., w efekcie ujemnej dynamiki zysku netto (-13,6% r/r), przy wzroście średnich aktywów o 3,4% r/r i wzroście o 5,0% r/r średnich kapitałów.

Kredyty udzielone klientom

W strukturze rodzajowej portfela kredytowego netto główną pozycję stanowią kredyty i pożyczki sektora niefinansowego (93,3% portfela na koniec 2013 roku), których udział spadł o 0,9 p.p. r/r, na rzecz kredytów i pożyczek udzielonych sektorowi finansowemu, których udział wzrósł o 1,5 p.p. r/r. Kredyty mieszkaniowe (+6,4% r/r) stanowią główną pozycję kredytów i pożyczek sektora niefinansowego (50,1% portfela na koniec 2013 roku).

Tabela 9. Kredyty i pożyczki udzielone klientom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA – struktura rodzajowa (w mln PLN)

	31.12.2013	Struktura 2013	31.12.2012 przekształcone	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom Banku netto	149 623,3	100,0%	143 483,1	100,0%	4,3%
Sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	2 981,2	2,0%	720,9	0,5%	4,1x
Sektor niefinansowy	139 539,8	93,3%	135 097,5	94,2%	3,3%
kredyty mieszkaniowe	74 900,2	50,1%	70 419,1	49,1%	6,4%
kredyty gospodarcze	44 508,3	29,7%	43 441,3	30,3%	2,5%
kredyty konsumpcyjne	19 213,9	12,8%	20 335,9	14,2%	-5,5%
dłużne papiery wartościowe i transakcje z przyrzeczeniem odkupu	917,4	0,6%	901,3	0,6%	1,8%
Sektor budżetowy	7 102,3	4,7%	7 664,6	5,3%	-7,3%
kredyty gospodarcze	6 125,1	4,1%	6 492,0	4,5%	-5,7%
dłużne papiery wartościowe	977,2	0,7%	1 172,7	0,8%	-16,7%

W 2013 roku struktura terminowa portfela kredytowego brutto nie uległa istotnym zmianom w stosunku do 2012 roku, nadal ponad 73% portfela stanowiły kredyty długoterminowe.

Tabela 10. Kredyty i pożyczki udzielone klientom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA – struktura terminowa (w mln PLN)

	31.12.2013	Struktura 2013	31.12.2012 przekształcone	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom Banku (brutto)	156 274,0	100,0%	150 259,3	100,0%	4,0%
Krótkoterminowe	41 294,3	26,4%	39 611,4	26,4%	4,2%
Długoterminowe	114 979,7	73,6%	110 647,9	73,6%	3,9%
Stan odpisów - razem	(6 650,8)	x	(6 776,3)	x	-1,9%
Razem	149 623,3	x	143 483,1	x	4,3%

Papiery wartościowe

Na koniec 2013 roku portfel papierów wartościowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniósł 29,8 mld PLN i odnotował wzrost o 4,6 mld PLN w porównaniu do końca 2012 roku. W strukturze rodzajowej portfela dominowały dłużne papiery emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP oraz emitowane przez Skarb Państwa.

Tabela 11. Portfel papierów wartościowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2013	Struktura 2013	31.12.2012	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	15 204,8	51,0%	12 629,7	50,2%	20,4%
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	14 073,1	47,2%	12 205,1	48,5%	15,3%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	479,9	1,6%	277,6	1,1%	72,9%
Papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	38,0	0,1%	47,0	0,2%	-19,1%
Razem	29 795,7	x	25 159,4	x	18,4%

Zobowiązania wobec klientów

W strukturze rodzajowej zobowiązań wobec klientów główną pozycję stanowią zobowiązania wobec ludności (76,7% portfela na koniec 2013 roku), których udział wzrósł o 0,8 p.p. r/r, głównie za sprawą wzrostu depozytów bieżących ludności (+2,5 p.p. r/r), przy spadku udziału zobowiązań wobec podmiotów gospodarczych o 0,8 p.p. r/r (gł. w zakresie depozytów terminowych).

Tabela 12. Zobowiązania wobec klientów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA – struktura rodzajowa (w mln PLN)

	31.12.2013	Struktura 2013	31.12.2012	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Zobowiązania wobec ludności	116 464,1	76,7%	110 866,4	75,8%	5,0%
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	31 966,6	21,0%	31 868,3	21,8%	0,3%
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	3 473,5	2,3%	3 458,9	2,4%	0,4%
Razem zobowiązania wobec klientów	151 904,2	100,0%	146 193,6	100,0%	3,9%

W 2013 roku zmianie uległa struktura terminowa zobowiązań wobec klientów. Udział zobowiązań o terminie zapadalności do 1 miesiąca włącznie wzrósł o 2,3 p.p. r/r i stanowił 61,6% wszystkich zobowiązań wobec klientów na dzień 31.12.2013 roku, co było efektem wzrostu środków

zgrupowanych na rachunkach bieżących i oszczędnościowych. Jednocześnie spadł udział zobowiązań o terminie zapadalności powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie, częściowo skompensowany wzrostem udziału depozytów o dłuższych terminach zapadalności (powyżej 1 roku do 5 lat włącznie).

Tabela 13. Zobowiązania wobec klientów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA – struktura terminowa (w mln PLN)

	31.12.2013	Struktura 2013	31.12.2012	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Do 1 miesiąca włącznie	94 883,2	61,6%	87 314,6	59,3%	8,7%
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	16 098,6	10,5%	16 314,4	11,1%	-1,3%
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	26 107,0	16,9%	41 024,8	27,9%	-36,4%
Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	14 389,8	9,3%	1 121,1	0,8%	12,8x
Powyżej 5 lat	2 550,7	1,7%	1 467,7	1,0%	73,8%
Korekta wartości i odsetki	(2 125,0)	x	(1 049,0)	x	2x
Razem zobowiązania wobec klientów	151 904,2	x	146 193,6	x	3,9%

Finansowanie zewnętrzne

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA jest aktywnym uczestnikiem rynku emisji dłużnych papierów wartościowych, zarówno krajowego jak i międzynarodowego. Działania te mają na celu dywersyfikację źródeł finansowania działalności oraz dostosowanie ich do przyszłych wymogów regulacyjnych. Na koniec 2013 roku emisje papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane stanowiły 6,1% pasywów (+0,3 mld PLN). Zmiana poziomu zobowiązań z tytułu emisji w stosunku do 2012 roku była w gł. mierze efektem wzrostu zobowiązań z tytułu emisji obligacji na rynek krajowy przez PKO Bank Polski SA oraz GK PKO Leasing SA. Jednocześnie w 2013 roku nastąpił wzrost zobowiązań Banku z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od niemonetarnych instytucji finansowych – głównie efekt wypłaty środków z linii kredytowych od CEB i EBI.

Szczegółowe informacje o emisjach przeprowadzonych przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA zostały opisane w nocie 33 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok.

Tabela 14. Finansowanie zewnętrzne Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2013	Struktura 2013	31.12.2012	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	10 546,4	59,8%	10 270,8	64,2%	2,7%
Zobowiązania podporządkowane	1 620,9	9,2%	1 631,3	10,2%	-0,6%
Otrzymane kredyty i pożyczki - instytucje monetarne*	2 606,5	14,8%	2 542,4	15,9%	2,5%
Otrzymane kredyty i pożyczki - instytucje niemonetarne**	2 863,7	16,2%	1 557,7	9,7%	83,8%
Razem	17 637,4	x	16 002,1	x	10,2%

* W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA pozycja "otrzymanych kredytów i pożyczek - instytucje monetarne" jest ujmowana w pozycji "zobowiązania wobec banków".

** W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA pozycja "otrzymanych kredytów i pożyczek - instytucje niemonetarne" jest ujmowana w pozycji "zobowiązania wobec klientów".

Kapitały własne i współczynnik wypłacalności

Kapitały własne wzrosły o 2,9% w ujęciu rocznym, stanowiąc na koniec 2013 roku 12,6% pasywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec 2013 roku wyniósł 13,58% i ukształtował się na poziomie wyższym o 0,7 p.p. w porównaniu do 2012 roku. Adekwatność kapitałowa mierzona współczynnikiem wypłacalności została utrzymana na bezpiecznym poziomie, przy wypłacie dywidendy z zysku netto za 2012 rok w wysokości 61,12% oraz wzroście portfela kredytowego.

Tabela 15. Kapitały własne i współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2013	Struktura 2013	31.12.2012 przekształcone	Struktura 2012	Zmiana 2013/2012
Kapitały własne, w tym:	25 154,3	100,0%	24 436,4	100,0%	2,9%
Kapitał zakładowy	1 250,0	5,0%	1 250,0	5,1%	0,0%
Kapitał zapasowy	16 760,7	66,6%	15 364,7	62,9%	9,1%
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070,0	4,3%	1 070,0	4,4%	0,0%
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 469,1	13,8%	3 438,0	14,1%	0,9%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(57,8)	-0,2%	7,1	0,0%	x
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	(0,1)	0,0%	1,3	0,0%	x
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(125,6)	-0,5%	51,9	0,2%	x
Zyski i straty aktuarialne	(7,7)	0,0%	52,0	0,2%	x
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(129,4)	-0,5%	(120,3)	-0,5%	7,6%
Niepodzielony wynik finansowy	(306,2)	-1,2%	(416,6)	-1,7%	-26,5%
Wynik okresu bieżącego	3 229,8	12,8%	3 738,6	15,3%	-13,6%
Udziały niekontrolujące	1,5	0,0%	(0,3)	0,0%	x
Fundusze własne	21 305,1	x	20 177,8	x	5,6%
Współczynnik wypłacalności	13,58%	x	12,89%	x	0,69 p.p.

4. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2013 roku stanowił Bank, jako jednostka dominująca oraz 32 spółki zależne bezpośrednio lub pośrednio.

4.1 Jednostki ujęte w sprawozdaniu finansowym

W skonsolidowanych danych finansowych ujęto PKO Bank Polski SA – jednostkę dominującą Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jej spółki zależne w rozumieniu przepisów MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”.

Tabela 16. Jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział w kapitale zakładowym (%)	Metoda konsolidacji
Jednostka dominująca					
1.	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna				
Jednostki zależne bezpośrednio					
2.	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100	pełna
3.	PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100	pełna
4.	PKO Leasing SA ¹	Łódź	działalność leasingowa	100	pełna
5.	Inteligo Financial Services SA	Warszawa	rozwój i utrzymanie systemów informatycznych	100	pełna
6.	PKO BP Finat Sp. z o.o.	Warszawa	usługi agenta transferowego	100	pełna
7.	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	działalność usługowa	100	pełna
8.	KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	99,5655	pełna
9.	PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	usługi finansowe	100	pełna
10.	Qualia Development Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100	pełna
11.	Merkury - fiz an ²	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100	pełna
Jednostki zależne bezpośrednio - wykazywane w aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży					
12.	Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. ³	Kijów, Ukraina	działalność faktoringowa	91,8766	pełna
13.	"Inter-Risk Ukraina" Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	100	pełna

Jednostki zależne od Qualia Development Sp. z o.o. ⁴					
14.	Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowych Grupy QDE	100	pełna
15.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9975	pełna
16.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9787	pełna
17.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9750	pełna
18.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9608	pełna
19.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9123	pełna
20.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,8951	pełna
21.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50	pełna
22.	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50	pełna
23.	Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100	pełna
24.	Qualia - Residence Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100	pełna
25.	Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100	pełna
26.	Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.5	Warszawa	działalność deweloperska	100	pełna
27.	Sarnia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100	pełna
28.	Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo w sprzedaży nieruchomości	100	pełna
29.	Fort Mokotów Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	w likwidacji	51	pełna
Jednostki zależne od PKO Leasing SA					
30.	PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.6	Łódź	działalność leasingowa	100	pełna
31.	PKO Leasing Sverige AB ⁷	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100	pełna
Jednostka zależna od Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA					
32.	PKO BP Faktoring SA ⁸	Warszawa	działalność faktoringowa	99,9889	pełna
Jednostka zależna od KREDOBANK SA					
33.	Finansowa Kompania "Idea Kapital" Sp. z o.o.	Kijów, Ukraina	usługi finansowe	100	pełna

1) Poprzednia nazwa Bankowy Fundusz Leasingowy SA.

2) Fundusz został wykazany w przedmiotowym zestawieniu ze względu na posiadanie przez PKO Bank Polski SA certyfikatów inwestycyjnych ww. Funduszu umożliwiających, zgodnie z MSSF, sprawowanie kontroli nad Funduszem; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu: Fundusz prowadzi działalność inwestycyjną poprzez 8 spółek zależnych - ww. Spółki nie zostały wykazane w zestawieniu.

3) Drugim udziałowcem Spółki jest "Inter-Risk Ukraina" Sp. z d.o. Spółka do 9 września 2013 roku była spółką zależną od "Inter-Risk Ukraina" Sp. z o.o.

4) W spółkach komandytowych należących do Grupy Kapitałowej Qualia Development w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wartości wniesionych wkładów.

5) Spółka do 30 grudnia 2013 roku była spółką zależną bezpośrednio od PKO Banku Polskiego SA.

6) Poprzednia nazwa Bankowy Leasing Sp. z o.o.

7) Spółka została zarejestrowana w Szwecji w dniu 18 września 2013 roku.

8) Drugim akcjonariuszem Spółki jest PKO Bank Polski SA.

Tabela 17. Pozostałe jednostki podporządkowane ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział w kapitale zakładowym (%)	Metoda konsolidacji
Jednostki współzależne					
1.	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. ¹	Warszawa	obsługa transakcji kartowych	34,00	praw własności
2.	Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	Poznań	zarządzanie hotelem	41,44	praw własności
3.	CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami spółek zależnych	49,43	praw własności
Jednostki zależne od CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.					
4.	Sopot Zdrój Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie hotelem	100	praw własności
5.	Promenada Sopocka Sp. z o.o.	Sopot	usługi najmu i zarządzanie nieruchomościami	100	praw własności
6.	Centrum Majkowskiego Sp. z o.o. w likwidacji	Sopot	w likwidacji	100	praw własności
7.	Kamienica Morska Sp. z o.o. w likwidacji ²	Sopot	w likwidacji	100	praw własności
Jednostki stowarzyszone					
8.	Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	praw własności
9.	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Poznań	poręczenia	33,33	praw własności
Jednostki zależne od Banku Poczтового SA					
10.	Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	działalność wspomagająca usługi finansowe	100	praw własności
11.	Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo finansowe	100	praw własności

1) Spółka do dnia 30 grudnia 2013 roku była spółką bezpośrednio zależną od PKO Banku Polskiego SA.

2) Spółka w dniu 24 stycznia 2014 roku została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

4.2 Opis zmian w organizacji jednostek podporządkowanych

W 2013 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1. Zmiany w Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA

Spółka Bankowy Fundusz Leasingowy SA (spółka zależna od Banku) zmieniła nazwę na PKO Leasing SA – zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 marca 2013 roku.

Spółka Bankowy Leasing Sp. z o.o. (spółka zależna od PKO Leasing SA) zmieniła nazwę na PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. – zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 28 marca 2013 roku.

W dniu 19 marca 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA o kwotę 20 000 tys. PLN. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 90 000 tys. PLN i dzieli się na 9 000 000 akcji o wartości nominalnej 10 PLN każda. Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych akcji. W wyniku ww. transakcji PKO Bank Polski SA nadal pozostaje jedynym akcjonariuszem w spółce PKO Leasing SA. W dniu 18 września 2013 roku w Szwedzkim Rejestrze Przedsiębiorstw została zarejestrowana spółka PKO Leasing Sverige AB z siedzibą w Sztokholmie. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 6 tys. EUR i dzieli się na 600 udziałów o wartości nominalnej 10 EUR każdy. Wszystkie udziały ww. Spółki zostały objęte przez PKO Leasing SA. Przedmiotem działalności Spółki jest świadczenie usług leasingowych.

W dniu 19 grudnia 2013 roku PKO Leasing SA wniosła do spółki PKO Leasing Sverige AB dopłatę w wysokości 994 tys. EUR (tj. 4 145 tys. PLN wg średniego kursu NBP z dnia wniesienia dopłaty).

2. Objęcie przez PKO Bank Polski SA udziału w podwyższonym kapitale spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.

W dniu 10 września 2013 roku w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. w wysokości 484 000 tys. UAH przeprowadzone w drodze podwyższenia wartości nominalnej udziału Spółki i objęte przez PKO Bank Polski SA. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 530 101 tys. UAH i obejmuje 1 udział o wyżej wymienionej wartości.

3. Sprzedaż pakietu udziałów spółki Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.

W dniu 7 listopada 2013 roku PKO Bank Polski SA zawarł z *EVO Payments International Acquisition, GmbH* z siedzibą w Niemczech („Inwestor”), spółką zależną *EVO Payments International, LLC* z siedzibą w Stanach Zjednoczonych („EVO”) oraz z EVO umowę dotyczącą nabycia przez Inwestora od Banku udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, jaka powstanie w wyniku przekształcenia Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Spółki Akcyjnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością („Spółka”).

W grudniu 2013 roku Bank otrzymał decyzję Komisji Europejskiej wyrażającą brak sprzeciwu co do sprawowania wspólnie przez PKO Bank Polski SA i EVO kontroli nad spółką CEUP eService SA oraz spółka CEUP eService SA została przekształcona w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

W dniu 31 grudnia 2013 roku nastąpiło przeniesienie na rzecz Inwestora udziałów stanowiących 66% w kapitale zakładowym Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. i uprawniających do 66% głosów na zgromadzeniu wspólników Spółki.

Jednocześnie zostały podpisane następujące umowy, które weszły w życie od 31 grudnia 2013 roku:

- umowa wspólników regulująca zasady współpracy Banku, Inwestora oraz Spółki, w tym tryb podejmowania decyzji w związku z zaangażowaniem kapitałowym udziałowców,
- umowa o strategicznej współpracy regulująca zasady współpracy biznesowej między Bankiem oraz Spółką.

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku PKO Bank Polski SA posiada udziały ww. Spółki stanowiące 34% udziału w kapitale zakładowym Spółki i uprawniające do 34% głosów na zgromadzeniu wspólników. Spółka stała się spółką współzależną od PKO Banku Polskiego SA.

4. Dokapitalizowanie KREDOBANK SA poprzez przekazanie darowizny finansowej

W dniu 29 listopada 2013 roku PKO Bank Polski SA dokonał dokapitalizowania KREDOBANK SA poprzez przekazanie darowizny finansowej w wysokości 20 681 tys. USD (tj. 63 793 tys. PLN według średniego kursu NBP z dnia przelania środków).

Ww. darowizna w bilansie PKO Banku Polskiego SA zwiększa cenę nabycia akcji Spółki.

5. Nabycie certyfikatów inwestycyjnych

W październiku 2013 roku PKO Bank Polski SA dokonał nabycia 12 000 000 szt. certyfikatów inwestycyjnych funduszu Merkury – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych o łącznej wartości 120 000 tys. PLN. Ww. Fundusz jest zarządzany przez PKO TFI SA.

Przedmiotem działalności Funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych w papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe określone w Statucie Funduszu i Ustawie o funduszach inwestycyjnych. Fundusz prowadzi działalność inwestycyjną poprzez 8 spółek prawa handlowego. Według stanu na 31 grudnia 2013 roku Fundusz oraz 8 spółek Funduszu, jako jednostki kontrolowane przez PKO Bank Polski SA, są konsolidowane metodą pełną w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

6. Zmiany w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

- dotyczące spółki Qualia Development Sp. z o.o.
  - o W dniu 24 września 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Qualia Development Sp. z o.o. o kwotę 20 348 tys. PLN. Udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA i pokryte wkładem pieniężnym.
  - o W dniu 20 grudnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Qualia Development Sp. z o.o. o kwotę 215 460 tys. PLN. Udziały w podwyższonym kapitale pokryte zostały w całości wkładem pieniężnym wnoszonym w drodze potrącenia wymagalnej wierzytelności PKO Banku Polskiego SA w stosunku do spółki Qualia Development Sp. z o.o. z tytułu zwrotu dopłat wniesionych przez Bank do spółki w łącznej kwocie 215 460 tys. PLN.
  - o W dniu 20 grudnia 2013 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Qualia Development Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki Qualia Development Sp. z o.o. o kwotę 106 800 tys. PLN poprzez ustanowienie nowych udziałów. Udziały w podwyższonym kapitale pokryte zostały w całości wkładem niepieniężnym w postaci 77 474

udziałów spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. będących własnością PKO Banku Polskiego SA. Ww. podwyższenie wymaga rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Zgodnie z uchwałą o podwyższeniu kapitału z dnia 20 grudnia 2013 roku kapitał zakładowy spółki Qualia Development Sp. z o.o. wynosi 347 108 tys. PLN i dzieli się na 694 215 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy.

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku PKO Bank Polski SA jest jedynym udziałowcem Spółki.

- dotyczące spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.
  - o W dniu 19 kwietnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. o kwotę 4 194 tys. PLN. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 77 483 tys. PLN i dzieli się na 77 483 udziały o wartości nominalnej 1 tysiąc PLN każdy. PKO Bank Polski SA objął w podwyższonym kapitale 4 193 udziały o łącznej wartości nominalnej 4 193 tys. PLN, a spółka Qualia Development Sp. z o.o. objęła 1 udział.
  - o W dniu 20 grudnia 2013 roku spółka Qualia Development Sp. z o.o. zawarła umowę z PKO Bankiem Polskim SA, zgodnie z którą na spółkę Qualia Development Sp. z o.o. przeniesione zostały wszystkie posiadane przez Bank udziały w spółce Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. w zamian za objęcie udziałów w podwyższonym kapitale spółki Qualia Development Sp. z o.o. Przeniesienie własności udziałów nastąpiło ze skutkiem w dniu 31 grudnia 2013 roku. W wyniku ww. transakcji spółka Qualia Development Sp. z o.o. od 31 grudnia 2013 roku jest jedynym udziałowcem w spółce Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. (zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 3 lutego 2014 roku).
- dotyczące spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k.
  - o Uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k. podwyższono wkład komandytariusza – spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wysokość sumy komandytowej z 1 tys. PLN do 1 139 tys. PLN (w tym do wysokości 441 tys. PLN uchwałą z dnia 17 stycznia 2013 roku oraz do wysokości 1 139 tys. PLN uchwałą z dnia 17 października 2013 roku). Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego i 29 listopada 2013 roku.
- dotyczące spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Sp. k.
  - o W dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Sp. k. podwyższono wkład komandytariusza – spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wysokość sumy komandytowej z 1 tys. PLN do 2 551 tys. PLN. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego 2013 roku.
- dotyczące spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o.
  - o W dniu 12 kwietnia 2013 roku zostały spełnione wszystkie warunki umowy dotyczącej nabycia przez spółkę Qualia Development Sp. z o.o. od Przedsiębiorstwa Robót Inżynierskich „Pol-Aqua” SA 44% udziałów w kapitale zakładowym spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. i tym samym Qualia Development Sp. z o.o. została jedynym udziałowcem spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. Wyżej wymieniona zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 16 maja 2013 roku.
  - o W dniu 16 maja 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. o kwotę 6 924 tys. PLN. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 6 974 tys. PLN i dzieli się na 13 948 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy. Udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez spółkę Qualia Development Sp. z o.o.
- dotyczące spółki Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.
  - o W dniu 17 kwietnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tys. PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Udziały w Spółce o wartości nominalnej 4 950 PLN w dniu utworzenia objęła spółka Qualia Development Sp. z o.o., a 1 udział o wartości nominalnej 50 PLN objęła spółka Qualia Sp. z o.o. Od dnia 17 października 2013 roku jedynym udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o., która odkupiła 1 udział ze ceną równą wartości nominalnej udziału.
- dotyczące spółki Qualia – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.
  - o W dniu 24 września 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Qualia – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. o kwotę 9 026 tys. PLN. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 11 526 tys. PLN i dzieli się na 11 526 udziałów o wartości nominalnej 1 tysiąc PLN każdy.

W 2013 roku spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do spółki Qualia – Residence Sp. z o.o. w łącznej wysokości 3 127 tys. PLN oraz wniosła dopłatę do spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. w łącznej wysokości 18 750 tys. PLN.

7. Przeklasyfikowanie udziałów do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

W grudniu 2013 roku PKO Bank Polski SA przeklasyfikował udziały w spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. oraz w spółce „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o. do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży – Bank zamierza odzyskać wartość ww. udziałów w drodze transakcji sprzedaży.

8. Zdarzenia, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w następnych kwartałach

- W dniu 12 czerwca 2013 roku PKO Bank Polski SA podpisał z Nordea Bank AB (publ) umowę określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea:
  - o akcji spółki Nordea Bank Polska SA stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki wraz z portfelem wierzytelności wobec klientów korporacyjnych Nordea Bank AB (publ),
  - o akcji spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki,
  - o akcji spółki Nordea Finance Polska SA stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki.

Szczegółowe informacje dot. powyższej umowy znajdują się w pkt. 5.2 Sprawozdania.

- W dniu 9 października 2013 roku został złożony do Krajowego Rejestru Sądowego wniosek o zmianę umowy spółki CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. (spółki współzależnej od Banku) w zakresie obniżenia kapitału zakładowego poprzez umorzenie udziałów Wspólnika - Gminy Miasta Sopotu. W dniu 20 stycznia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane ww. obniżenie kapitału zakładowego i spółka CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. od 20 stycznia 2014 roku stała się spółką zależną od PKO Banku Polskiego SA.

W 2013 roku miały miejsce następujące zdarzenia dotyczące jednostek współzależnych i stowarzyszonych:

1. Zmiany w Grupie Kapitałowej CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.

W dniu 1 czerwca 2013 roku otwarto likwidację spółki Kamienica Morska Sp. z o.o. (spółki zależnej od CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.) w związku z zakończeniem realizowanego projektu. W dniu 24 stycznia 2014 roku Spółka została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

W dniu 1 grudnia 2013 roku otwarto likwidację spółki Centrum Majkowskiego Sp. z o.o. (spółki zależnej od CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.) w związku z zakończeniem realizowanego projektu.

2. Sprzedaż akcji spółki Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA

W dniu 24 września 2013 roku PKO Bank Polski SA sprzedał cały posiadany pakiet akcji spółki Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA (spółki stowarzyszonej od Banku) spółce Polskie Koleje Górskie SA.

3. Sprzedaż akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA

W dniu 31 października 2013 roku PKO Bank Polski SA sprzedał cały posiadany pakiet akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA (spółki stowarzyszonej od Banku).

5. DZIAŁALNOŚĆ I KIERUNKI ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA⁴

5.1 Kierunki rozwoju Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA – Strategia na lata 2013-2015

Kierunki rozwoju PKO Banku Polskiego SA wytycza nowa strategia na lata 2013-2015 „PKO Bank Polski Codziennie Najlepszy”, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą w dniu 27 marca 2013 roku.

Wizja rozwoju PKO Banku Polskiego SA opiera się na założeniu ugruntowania jego pozycji rynkowej jako lidera sektora finansowego w Polsce i wiodącego banku uniwersalnego w Europie Centralnej, przy jednoczesnym zapewnieniu:

- efektywności i budowania trwałych wartości oraz prowadzenia stabilnej polityki dywidendy dla akcjonariuszy,
- satysfakcji klientów poprzez wiarygodność oraz dopasowaną do ich potrzeb ofertę produktów i profesjonalną obsługę,
- wizerunku odpowiedzialnego partnera zaangażowanego w długoterminowe relacje z partnerami biznesowymi i lokalnymi społecznościami,
- pozycji najlepszego pracodawcy w polskim sektorze bankowym, wspierającego rozwój i wspólne wartości.

Strategia zakłada umocnienie pozycji marki PKO Banku Polskiego SA jako marki o najwyższej wartości w polskim sektorze bankowym. O jej sile stanowią takie aspekty jak: polski charakter, bezpieczeństwo i wieloletnie zaufanie klientów, jak również profesjonalizm obsługi, nowoczesna oferta produktów, innowacyjność i nowe technologie.

Wsparcie dla realizacji wizji rozwoju Banku stanowią przyjęte w strategii długoterminowe dźwignie strategiczne, którymi są:

1. Satysfakcja klienta – wykorzystanie pełnego potencjału wartości największej bazy klientów Banku, poprzez dopasowaną do potrzeb segmentów ofertę produktów;
2. Doskonałość dystrybucyjna – zwiększenie efektywności i jakości obsługi klientów w największej sieci placówek oraz rozwój kanałów zdalnych;
3. Innowacje i technologie – wzrost konkurencyjności produktów i usług, umocnienie relacji z klientami oraz dywersyfikacja przychodów poprzez doskonalenie technologii i wdrażanie innowacji;
4. Efektywność organizacji – utrzymanie konkurencyjności dzięki wdrożeniu inteligentnej informacji zarządczej, optymalizacji zarządzania ryzykiem oraz dyscyplinie kosztowej;
5. Rozwój kompetencji – umacnianie kultury organizacyjnej opartej o wspólne wartości i kapitał ludzki, ukierunkowanej na współpracę, zaangażowanie i rozwój umiejętności;
6. Akwizycje i alianse – aktywne poszukiwanie możliwości rozwoju w Polsce i w Europie Centralnej poprzez przejęcia lub alianse strategiczne.

Długoterminowe dźwignie strategiczne przekładają się na realizację dźwigni dla obszarów biznesowych:

I. Dźwignie strategiczne Bankowości Detalicznej:

1. Klientocentryczność (wykorzystanie wiedzy o kliencie dla podniesienia jakości obsługi).
2. Doskonałość dystrybucyjna (poprawa efektywności dystrybucji, modernizacja i optymalizacja sieci, rozwój kanałów bezpośrednich, poprawa umiejętności sprzedażowych i efektywności sprzedaży).
3. Innowacyjność i dywersyfikacja przychodów (wdrożenie modelu zarządzania portfelem innowacji i rozwój strumieni przychodów pozaodsetkowych).

II. Dźwignie strategiczne Bankowości Korporacyjnej:

1. Bankowość relacyjna i segmentowy model obsługi (wdrożenie ulepszonej strategii segmentowej, struktury dystrybucji i polityki cenowej oraz rozwój kompetencji, a także dyscyplina jakości portfela kredytowego i efektywność alokacji kapitału).

⁴ Dane finansowe spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są prezentowane zgodnie ze sprawozdaniami finansowymi Spółek sporządzonymi według MSR/MSSF.

2. Bankowość transakcyjna (rozwój rozwiązań płatności masowych, poszerzenie oferty produktowej, poprawa jakości obsługi klienta oraz usprawnienie procesów).
- III. Dźwignie strategiczne Bankowości Inwestycyjnej:
  1. Zintegrowany model sprzedaży – rynki kapitałowe i finansowanie strukturyzowane (wdrożenie modelu sprzedaży krzyżowej oraz rozwój produktów inwestycyjnych).
  2. Optymalizacja zarządzania aktywami i pasywami (bezpieczne i efektywne zarządzanie płynnością Banku, poprawa zarządzania ryzykiem stopy procentowej, rozwój finansowania długoterminowego, rozwój Grupy Kapitałowej Banku).
- IV. Dźwignie strategiczne Obszarów Wspierających:
  1. Optymalizacja zarządzania ryzykiem (obniżenie kosztów ryzyka kredytowego, usprawnienie procesów, wprowadzenie polityki cenowej uzależnionej od profilu ryzyka klienta, wdrożenie mechanizmów IRB oraz zwiększenie stopy odzysku).
  2. Zaawansowane, wydajne i bezpieczne technologie oraz efektywne procesy operacyjne (wsparcie „biznesów” przez IT w rozwoju nowych produktów, zapewnienie warunków dla dalszego, bezpiecznego rozwoju działalności biznesowej Banku).
  3. Rozwój przez wzrost zaangażowania i wspólne wartości (zwiększenie efektywności organizacji oraz wartości kapitału ludzkiego, umocnienie kultury korporacyjnej otwartej na zmiany, pozyskanie najlepszych pracowników).
  4. Efektywne zarządzanie finansowe (wzrost efektywności zarządzania finansami poprzez doskonalenie inteligencji organizacji, wprowadzenie nowych metod zarządzania bilansem Banku oraz ciągłą optymalizację kosztów).

Dodatkową dźwignią strategiczną rozwoju PKO Banku Polskiego SA będą akwizycje, obejmujące:

- przejęcia krajowe, dające możliwość uzyskania efektów synergii i wzmocnienia pozycji na rynku krajowym, realizowane w okresie spowolnienia dynamiki wzrostu rynku,
- przejęcia zagraniczne, związane z poszukiwaniem wzrostu na szybciej rosnących rynkach oraz możliwości korzystania z międzynarodowych doświadczeń i kompetencji.

W ramach nowej strategii rozwoju PKO Bank Polski SA będzie rozwijał zintegrowany model Grupy Kapitałowej. Spółki zależne od Banku stanowiąc centra produktowe uzupełniają podstawową ofertę usług finansowych Banku.

Kluczowe inicjatywy strategiczne obejmują:

- integrację wybranych spółek Grupy z Bankiem poprzez m.in. centralizację funkcji wsparcia lub pełne przeniesienie działalności spółek do Banku,
- sprzedaż aktywów nie związanych z podstawową działalnością Banku,
- zapewnienie bezpieczeństwa i ostrożny rozwój KREDOBANK SA ukierunkowany na obsługę klientów detalicznych oraz klientów małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność w dużej mierze w zachodniej części Ukrainy,
- utworzenie banku hipotecznego,
- wdrożenie nowego modelu *bancassurance*,
- umocnienie pozycji rynkowej Grupy w wybranych segmentach rynku, w tym poprzez alianse w zakresie płatności oraz akwizycje spółek.

5.2 Nabycie przez PKO Bank Polski SA spółek z Grupy Kapitałowej Nordea Bank AB (publ)

PKO Bank Polski SA w dniu 12 czerwca 2013 roku zawarł z Nordea Bank AB (publ), spółką zarejestrowaną w Szwecji, umowę („Umowa”), określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea:

1. spółki Nordea Bank Polska SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 55 061 403 akcji Spółki o wartości nominalnej 5 PLN każda, stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki, w drodze publicznego wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji. Ustalona w Umowie cena wynosi 2 642 mln PLN i będzie podlegać korekcie w związku z wynikami finansowymi Nordea Bank Polska SA.

2. spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 1 725 329 akcji Spółki o wartości nominalnej 111,59 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki. Ustalona w Umowie cena wynosi 180 mln PLN i będzie podlegać korekcie w związku z wynikami finansowymi Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA.

3. spółki Nordea Finance Polska SA

Przedmiotem transakcji jest nabycie 4 100 000 akcji Spółki o wartości nominalnej 1 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki. Ustalona w Umowie cena wynosi 8 mln PLN i nie będzie podlegała korekcie.

Umowa przewiduje również nabycie portfela wierzytelności wobec klientów korporacyjnych Nordea Bank AB (publ) o wartości nominalnej wynoszącej 3 604 mln PLN według stanu na 31 grudnia 2012 roku.

Jednym z elementów powyższej transakcji jest utrzymanie przez Grupę Nordea finansowania portfela kredytów hipotecznych udzielonych przez Nordea Bank Polska SA. Finansowanie zostanie zapewnione przez udzielenie przez Nordea Bank AB (publ) PKO Bankowi Polskiemu SA linii kredytowej w kwocie do: 3 869,4 mln CHF, 501 mln EUR oraz 4,5 mln USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie. Umowa dotycząca Linii Kredytowej ma zostać zawarta przez Nordea Bank AB (publ) oraz PKO Bank Polski SA w dacie zamknięcia Transakcji. Linia Kredytowa ma zostać zabezpieczona przelewem na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu Portfela Hipotecznego dokonany na rzecz Nordea Bank AB (publ) przez Nordea Bank Polska SA. Średnia efektywna marża w maksymalnym okresie finansowania w ramach Linii Kredytowej wynosi 63 pb. powyżej właściwej stopy referencyjnej. Linia Kredytowa nie przewiduje prowizji związanych z udzieleniem finansowania.

PKO Bank Polski SA odpożyczy środki pozyskane w ramach Linii Kredytowej na rzecz Nordea Bank Polska SA w formie linii kredytowej *push-down* w kwocie do: 3 869,4 mln CHF, 501 mln EUR oraz 4,5 mln USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie. Linia kredytowa *push-down* będzie niezabezpieczona. Warunki finansowe ww. linii (marża kredytowa, prowizja) są ustalone na warunkach rynkowych.

Ponadto, w ramach Transakcji Grupa Nordea zobowiązała się partycypować w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego na warunkach określonych w umowie dotyczącej podziału ryzyka kredytowego, która zostanie podpisana przez Nordea Bank AB (publ) oraz PKO Bank Polski SA w dacie zamknięcia transakcji. Zgodnie z Umową Podziału Ryzyka, Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od zamknięcia Transakcji

50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 pb. za każdy rok powyższego czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

Nordea Bank AB (publ) zobowiązuje się także utrzymać udzielone na rzecz Nordea Bank Polska SA pożyczki podporządkowane w kwotach: 68 mln CHF i 224 mln CHF oraz terminach zapadalności przypadających odpowiednio w 2019 roku i 2022 roku. Zgodnie z Umową spłata obu Pożyczek Podporządkowanych nastąpić ma na 5 lat przed terminem zapadalności określonym w odpowiednich umowach Pożyczek Podporządkowanych, pod warunkiem uzyskania stosownych zgód regulacyjnych wymaganych dla dokonania każdej spłaty.

Ponadto, w ramach Transakcji Nordea Bank AB (publ) zobowiązała się do spowodowania, że Nordea Bank Polska SA zaoferuje PKO Bankowi Polskiemu SA, w dniu zamknięcia Transakcji, warrandy subskrypcyjne uprawniające PKO Bank Polski SA do objęcia akcji nowej emisji Nordea Bank Polska SA po cenie emisyjnej odpowiadającej cenie oferowanej w publicznym wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA. Objęcie przez PKO Bank Polski SA Nowych Akcji ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu adekwatności kapitałowej tego Banku w związku z Transakcją.

Zamknięcie Transakcji jest uzależnione od określonych w Umowie warunków zamknięcia (warunków zawieszających), obejmujących w szczególności:

- uzyskanie przez PKO Bank Polski SA zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na przejęcie kontroli nad Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA i Nordea Finance Polska SA,
- uzyskanie przez PKO Bank Polski SA zgody Ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego na przejęcie kontroli nad Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA i Nordea Finance Polska SA,
- wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji Nordea Bank Polska SA oraz akcji Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu tych Spółek,
- świadczenie przez Grupę Nordea w ramach umowy outsourcingowej usług IT umożliwiających bezpieczne funkcjonowanie Nordea Bank Polska SA w okresie poprzedzającym migrację do systemów IT PKO Banku Polskiego SA,
- dokonanie rejestracji przez właściwy sąd rejestrowy warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA celem umożliwienia PKO Bankowi Polskiemu SA objęcia Nowych Akcji.

Zamiarem PKO Banku Polskiego SA jest dokonanie – po zamknięciu Transakcji – wykupu pozostałych akcjonariuszy mniejszościowych Nordea Bank Polska SA w celu nabycia pozostałych akcji Nordea Bank Polska SA i podjęcie niezbędnych działań celem zniesienia dematerializacji oraz wycofania akcji Nordea Bank Polska SA z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie oraz dokonanie połączenia Nordea Bank Polska SA z PKO Bankiem Polskim SA przez przeniesienie całego majątku Nordea Bank Polska SA na PKO Bank Polski SA (połączenie przez przejęcie).

W ramach prac związanych z realizacją umowy nabycia spółek: Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA oraz Nordea Finance Polska SA:

- PKO Bank Polski SA złożył wnioski do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (11 lipca 2013 roku), Komisji Nadzoru Finansowego (11 lipca 2013 roku) oraz ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego (12 lipca 2013 roku),
- w dniu 8 sierpnia 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Nordea Bank Polska SA podjęło m.in. uchwałę:
  - o dotyczącą jednokrotnej emisji 20 mln imiennych warrantów subskrypcyjnych serii A uprawniających ich posiadacza do objęcia, na warunkach określonych w uchwale, łącznie nie więcej niż 20 mln akcji zwykłych imiennych serii N tego Banku o łącznej wartości nominalnej 100 mln PLN oraz warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA o kwotę nie wyższą niż 100 mln PLN w drodze emisji akcji serii N w celu przyznania praw do objęcia akcji tej serii posiadaczom warrantów subskrypcyjnych, które zostaną wyemitowane na podstawie tej Uchwały; uprawnionym do objęcia warrantów subskrypcyjnych serii A będzie wyłącznie podmiot, na którego wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA odpowiedzą akcjonariusze tego Banku posiadający nie mniej niż 99% głosów na WZA (Uchwała nr 3),
  - o dotyczącą warunkowego powołania do Rady Nadzorczej Nordea Bank Polska SA przedstawicieli PKO Banku Polskiego SA Panów: Zbigniewa Jagiełło, Jakuba Papierskiego, Bartosza Drabikowskiego, Piotra Allickiego, Pawła Borysa i Jarosława Orlikowskiego, ze skutkiem na godzinę 24.00 w ostatnim dniu wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji ww. Banku ogłoszonego przez PKO Bank Polski SA (Uchwała nr 2),
- w dniu 6 września 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał zgodę Ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego na przejęcie kontroli nad ww. Spółkami,
- w dniu 15 października 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał zgodę Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji polegającej na przejęciu przez PKO Bank Polski SA kontroli nad ww. Spółkami,
- w dniu 21 listopada 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym dokonano rejestracji wartości nominalnej warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego w wysokości 100 mln PLN spółki Nordea Bank Polska SA zgodnie z Uchwałą nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy tej Spółki z dnia 8 sierpnia 2013 roku.

Ponadto PKO Bank Polski SA za pośrednictwem Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego, przekazał dwukrotnie Komisji Nadzoru Finansowego, Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA oraz Polskiej Agencji Prasowej SA treść wezwania do zapisywania się na sprzedaż 55 498 700 akcji spółki Nordea Bank Polska SA z siedzibą w Gdyni, upoważniających do wykonywania 100% głosów na walnym zgromadzeniu tego podmiotu. Pierwsze wezwanie zostało przekazane w dniu 19 czerwca 2013 roku, powtórne wezwanie – w dniu 3 grudnia 2013 roku.

Ogłoszenia wezwania nastąpiły na podstawie art. 74 ust. 1 Ustawy o Ofercie Publicznej, w związku z umową dotyczącą nabycia przez Bank 99,21% akcji Nordea Bank Polska SA od Nordea Bank AB (publ).

Informacje dot. Transakcji oraz ogłoszenia pierwszego i powtórnego wezwania były przekazane w raportach bieżących (odpowiednio: nr 37/2013 z dnia 12 czerwca 2013 roku, nr 40/2013 z dnia 19 czerwca 2013 roku i nr 84/2013 z 3 grudnia 2013 roku).

Transakcja jest zgodna ze Strategią PKO Banku Polskiego SA przyjętą na lata 2013-2015 i ma na celu wzmocnienie pozycji PKO Banku Polskiego SA jako lidera w polskim sektorze bankowym, poszerzenie kanałów dystrybucji oraz doskonalenie jakości usług. Realizacja Transakcji w znaczący sposób poprawi pozycję Banku w segmencie zamożnym klientów detalicznych, wzmocni kompetencje w segmencie bankowości korporacyjnej oraz spowoduje wzrost w zakresie *bancassurance*.

Jednocześnie w 2014 roku zostały spełnione następujące warunki zawieszające determinujące zamknięcie transakcji:

- warunek polegający na niezakłóconym (w istotny sposób) świadczeniu przez podmiot z Grupy Nordea (tj. Nordea IT Polska Sp. z o.o.) na rzecz Nordea Bank Polska SA usług w obszarze IT, umożliwiających bezpieczne funkcjonowanie Nordea Bank Polska SA przed migracją do systemów Banku danych, danych klientów, usług oraz systemów Nordea Bank Polska SA,
- podjęcie w dniu 25 lutego 2014 roku przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu tej Spółki,
- podjęcie w dniu 3 marca 2014 roku przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji Nordea Bank Polska SA w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu tej Spółki.

5.3 Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA

W 2013 roku Bank utrzymał wiodącą pozycję pod względem udziału w rynku depozytów, który wyniósł 16,3%. Jednocześnie spadek udziału rynkowego w zakresie depozytów jest związany z dywersyfikacją źródeł finansowania w PKO Banku Polskim SA. W zakresie kredytów nastąpiła stabilizacja udziałów rynkowych na poziomie 16,1%, przy wzroście udziałów w zakresie osób prywatnych (+0,1 p.p.).

Wzrost udziałów rynkowych w zakresie kredytów osób prywatnych determinowanym był wzrostem udziałów kredytów mieszkaniowych (+0,6 p.p.), przy spadku udziału kredytów konsumpcyjnych (-1,2 p.p.), głównie w efekcie znaczącego wzrostu rynku kredytów konsumpcyjnych osób prywatnych związanego z jednorazową transakcją, jaka miała miejsce na rynku bankowym we wrześniu 2013 roku – do wolumenów systemu bankowego zostały zaliczone pożyczki pozabankowej spółki należącej do jednej z instytucji finansowych w wysokości ok. 2,0 mld PLN.

Tabela 18. Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA (w %)*

	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana 2013/2012
Kredyty dla:	16,1	16,1	16,2	0 p.p.
osób prywatnych, w tym:	19,1	19,0	19,2	0,1 p.p.
mieszkaniowe	20,6	20,0	19,9	0,6 p.p.
złotowe	28,4	28,6	30,6	-0,2 p.p.
walutowe	12,8	12,9	13,2	-0,1 p.p.
konsumpcyjne i pozostałe	15,4	16,6	17,6	-1,2 p.p.
podmiotów instytucjonalnych	13,1	13,2	13,1	-0,1 p.p.
Depozyty dla:	16,3	16,8	17,8	-0,5 p.p.
osób prywatnych	21,7	21,8	22,3	-0,1 p.p.
podmiotów instytucjonalnych	9,4	10,2	12,1	-0,8 p.p.

* Dane wg systemu sprawozdawczości dla NBP - WEBIS.

5.4 Działalność PKO Banku Polskiego SA – podmiotu dominującego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA⁵

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku relacja sumy bilansowej PKO Banku Polskiego SA do sumy bilansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wynosiła 98,5%, a udział wyniku finansowego netto PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok w skonsolidowanym wyniku Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniósł 100,1%. PKO Bank Polski SA, jako podmiot dominujący, wywiera najistotniejszy wpływ na bilans oraz rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Zaprezentowane w rozdziale 3 skonsolidowane wyniki finansowe odzwierciedlają również wyniki finansowe PKO Banku Polskiego SA.

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym, obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

5.4.1 Segment detaliczny

W 2013 roku działania przeprowadzane przez Bank w segmencie detalicznym skoncentrowane były na podnoszeniu atrakcyjności i konkurencyjności oferowanych produktów, przy elastycznym reagowaniu na zmieniające się warunki rynkowe. W obszarze segmentu detalicznego PKO Bank Polski SA kontynuował zrównoważony rozwój, skupiony na rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb klientów, z którymi chce budować silne, długookresowe relacje. Podejmowane były działania zmierzające do zwiększenia innowacyjności w zakresie nowych rozwiązań finansowych nie tylko w ramach produktów, ale także kanałów dystrybucji, w szczególności w zakresie bankowości elektronicznej oraz płatności mobilnych.

⁵ W niniejszym podrozdziale prezentowane są dane zarządcze Banku; ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrągleń.

W 2013 roku zostały wdrożone w sieci sprzedaży detalicznej rozwiązania wypracowane w ramach projektu „Nowy Rytm”, które znacznie podniosły efektywność sieci sprzedaży, a także aktywność doradców. Nowy system motywacyjny i jego przejrzyste założenia oraz jednolita organizacja pracy w każdym oddziale i na każdym stanowisku, sprzyjają podnoszeniu jakości obsługi i wzrostowi satysfakcji zarówno klientów, jak i pracowników Banku.

Oferta kredytowa w segmencie detalicznym

PKO Bank Polski SA systematycznie wprowadzał na rynek nową ofertę produktową w segmencie detalicznym oraz intensyfikował współpracę z przedsiębiorcami, wspierając wzrost polskiej gospodarki. Bank wdrażał także projekty mające na celu istotną poprawę jakości obsługi klienta, które obejmowały usprawnianie procesów sprzedażowych i podnoszenie standardów obsługi, przy wykorzystaniu wyników cyklicznie przeprowadzanych badań satysfakcji klientów.

Według stanu na koniec 2013 roku kredyty brutto segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 110,8 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 4,5 mld PLN (tj. o 4,2%). Przyczynił się do tego w głównej mierze wzrost portfela kredytów bankowości hipotecznej (+7,8% od początku roku) oraz małych i średnich przedsiębiorstw (+3,6% od początku roku).

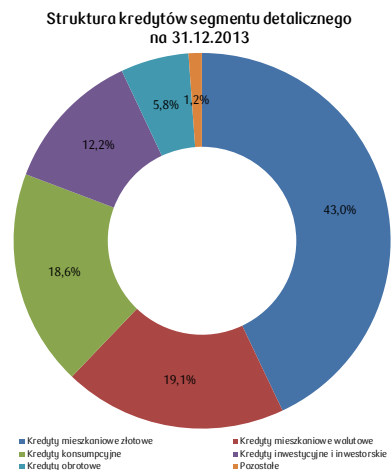

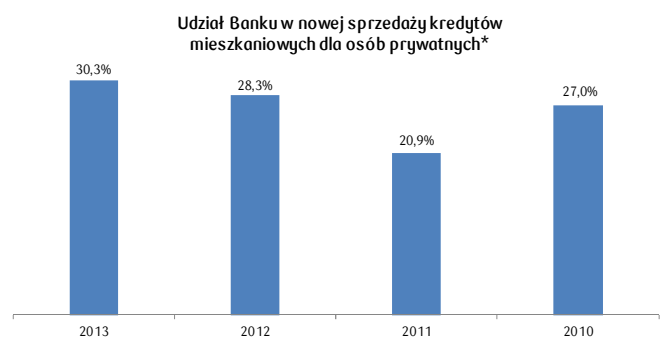
Tabela 19. Stany kredytów w segmencie detalicznym (w mln PLN)

	31.12.2013	31.12.2012 przekształcone	Zmiana 2013/2012	Zmiana (w mln PLN)
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:				
bankowości detalicznej i prywatnej	20 399	21 601	-5,6%	(1 202)
małych i średnich przedsiębiorstw	14 825	14 309	3,6%	516
bankowości hipotecznej	68 795	63 815	7,8%	4 980
ryнку mieszkaniowego (w tym wspierane przez budżet państwa)	6 807	6 621	2,8%	186
Razem	110 827	106 347	4,2%	4 480

Kredyty mieszkaniowe

W 2013 roku Bank utrzymał mocną pozycję na rynku kredytów mieszkaniowych. Z danych prezentowanych przez Związek Banków Polskich wynika, że PKO Bank Polski SA zajmował pierwszą pozycję na rynku posiadając 30,3% udział w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych. W 2013 roku Bank zorganizował akcję „Drzwi otwarte” kredytu mieszkaniowego WŁASNY KĄT hipoteczny.

Z oferty mogli skorzystać klienci, którzy posiadają w PKO Banku Polskim SA dowolny rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy, kartę kredytową lub ubezpieczenie na życie oraz przystąpili do programu 4-letniego ubezpieczenia od utraty pracy i hospitalizacji. Dodatkowo, w całym 2013 roku Bank wprowadzał kolejne oferty specjalne dla klientów nabywających nieruchomości w ramach inwestycji realizowanych przez wybranych deweloperów, dla klientów będących pracownikami wybranych firm bądź członkami grup zawodowych, a także ofertę specjalną dla klientów targów branżowych. Wdrożono także Branżową Ofertę Specjalną w zakresie oferowania kredytu mieszkaniowego osobom zatrudnionym w banku lub instytucjach z branży finansowej.

*Źródło: ZBP

Kredyty konsumpcyjne

Oferta PKO Banku Polskiego SA obejmuje szeroką gamę produktów kredytowych. Klienci detaliczni mogą skorzystać zarówno ze standardowej Pożyczki Gotówkowej, jak i z bieżącego finansowania dostępnego w ramach kredytów odnawialnych i kart kredytowych. Dla klientów zamożnych dostępna jest specjalna oferta kredytów Aurum i Platinum z dostępnymi wysokimi kwotami kredytu i konkurencyjnymi parametrami cenowymi. W 2013 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działalność promującą sprzedaż kredytów konsumpcyjnych. W ramach inicjatyw wspierających sprzedaż tej grupy produktów, PKO Bank Polski SA przeprowadzał działania promocyjne, dotyczące w szczególności Pożyczki Gotówkowej i kredytu Aurum/Platinum. Działania miały na celu przede wszystkim zaoferowanie klientom, przy minimum formalności, korzystnych warunków kredytowych związanych z brakiem prowizji za udzielenie kredytu czy też niższym oprocentowaniem.

Kredyty małych i średnich przedsiębiorstw

PKO Bank Polski SA konsekwentnie wspiera polską przedsiębiorczość. Firmom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zapewnia finansowanie bieżących, jak i inwestycyjnych potrzeb, poprzez bogatą i elastyczną ofertę kredytową. Dzięki podpisanej pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA a Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowie „Portfelowej Linii Gwarancyjnej *de minimis*”, w ramach rządowego programu pomocy dla małych i średnich firm, przedsiębiorcy otrzymują wsparcie w postaci gwarancji BGK – *de minimis*, mającej na celu zwiększenie dostępności kredytowania oraz uruchomienie dodatkowych środków na bieżącą działalność firmy. W 2013 roku z dostępu do łatwiejszego finansowania skorzystało około 16 950 klientów, którzy podpisali 17 699 umów. Wartość udzielonych kredytów wyniosła 3,7 mld PLN. Oznacza to, że PKO Bank Polski SA był największym kredytodawcą spośród dziewiętnastu banków udzielających kredytów z gwarancjami *de minimis* i posiadał 31% udział w rynku (zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego).

W związku z dużym zainteresowaniem „Portfelową Liniją Gwarancyjną *de minimis*” ze strony klientów w IV kwartale 2013 roku PKO Bank Polski SA podpisał aneksy do umowy z BGK związane z wydłużeniem okresu udzielania gwarancji do 30 czerwca 2014 roku, z podwyższeniem przyznanego limitu gwarancyjnego do wysokości 2,3 mld PLN oraz z objęciem gwarancją spłaty również kredytów inwestycyjnych.

Oferta depozytowa w segmencie detalicznym

W 2013 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działania mające na celu uatrakcyjnienie oferty depozytowej dla klientów segmentu detalicznego z uwzględnieniem aktualnej sytuacji rynkowej i pozycji konkurencyjnej.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku depozyty segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 125,4 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 6,2 mld PLN (tj. o 5,2%). Przyczynił się do tego wzrost poziomu depozytów bankowości detalicznej i prywatnej, w efekcie wzrostu wolumenu depozytów bieżących oraz rachunków oszczędnościowych, przy stabilnym poziomie wolumenu depozytów terminowych.

Tabela 20. Stany depozytów w segmencie detalicznym (w mln PLN)

	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana 2013/2012	Zmiana (w mln PLN)
Depozyty klientowskie, w tym:				
bankowości detalicznej i prywatnej	110 608	105 799	4,5%	4 808
małych i średnich przedsiębiorstw	9 516	8 766	8,6%	750
klientów rynku mieszkaniowego	5 241	4 646	12,8%	594
Razem	125 365	119 212	5,2%	6 153

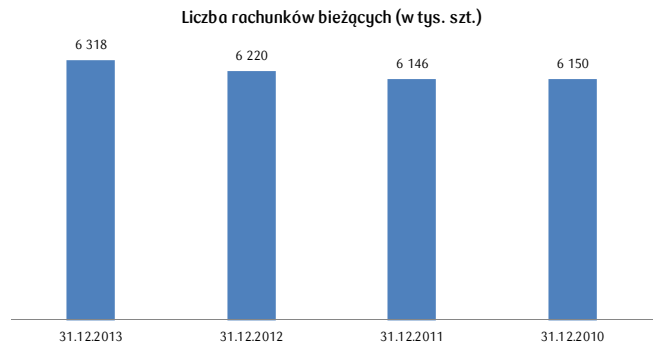
Rachunki bieżące i rachunki oszczędnościowe

PKO Bank Polski SA pozostaje liderem na rynku pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących, która na koniec 2013 roku wynosiła ponad 6,3 mln szt. Wzrost liczby rachunków jest pochodną zróżnicowanej pod względem preferencji klientów oferty, w ramach której można wyróżnić m.in. produkty: PKO Konto bez Granic, SUPERKONTO Oszczędne, PKO Konto za Zero, PKO Konto dla Młodych, PKO Konto Pogodne, PKO Konto Pierwsze i PKO Junior. Uzupełnieniem oferty są rachunki oszczędnościowe, dające klientom możliwość łączenia oprocentowania uzależnionego od poziomu lokowanych środków z możliwością elastycznego nimi zarządzania. PKO Bank Polski SA od lat angażuje się w projekty mające na celu edukację finansową.

Kolejnym krokiem w edukacji finansowej najmłodszych, obok Programu Edukacji Ekonomicznej Najmłodszych wspierającego Szkolne Kasy Oszczędności, było wprowadzenie do oferty Banku konta PKO Junior. PKO Junior to jeden z pierwszych na świecie serwisów bankowości internetowej dla najmłodszych i zarazem kompleksowy program edukacji finansowej. Dziecko pod nadzorem rodzica nabywa praktyczne umiejętności zarządzania swoimi finansami. W ramach programu „PKO Junior oferta dla segmentu wiekowego 0-12” klientom zostały zaoferowane 2 nowe typy rachunków: PKO Konto Dziecko oraz PKO Konto Rodzica, umożliwiające zakup długoterminowych produktów depozytowych i inwestycyjnych na rzecz dzieci w ramach jednej spójnej oferty. PKO Konto Dziecka po osiągnięciu przez właściciela 13 roku życia jest automatycznie przekształcane w PKO Konto Pierwsze, a po 18 roku życia w PKO Konto dla Młodych. W 2013 roku zostało sprzedanych ponad 75 tys. rachunków PKO Konto Dziecko.

W 2013 roku została przebudowana oferta pakietów dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz podmiotów rynku mieszkaniowego. Głównym celem wprowadzonych zmian było lepsze dostosowanie oferty produktowej do potrzeb przedsiębiorców na każdym etapie rozwoju firmy. W ramach oferty przedsiębiorcy mogą wybrać jeden z pakietów: Biznes Debiut 18, Biznes Rozwój, Biznes Komfort Plus, Biznes Sukces Plus. PKO Bank Polski SA w ramach produktów dedykowanych małym i średnim przedsiębiorcom udostępnił specjalne zestawy branżowe „Handel i usługi”, „Transport i logistyka”, „Walutowy” i „Zarządca”. Gwarantując one bezpłatne i preferencyjne warunki korzystania z wybranych produktów czy usług, m.in. dotyczy to kart debetowych, rachunków pomocniczych, rachunków wirtualnych, platformy do wymiany walut oraz umożliwiają uzyskanie premii transakcyjnej za przyjmowanie płatności w terminalu POS.

W ramach nowych pakietów Biznes Komfort Plus i Biznes Sukces Plus Bank udostępnił klientom ubezpieczenie „SuperAssistance Biznes”. Ubezpieczenie umożliwia klientom, których firma znalazła się w trudnej sytuacji związanej z funkcjonowaniem, szybkie i rzetelne zorganizowanie pomocy lub udzielenie ważnej informacji. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje m.in.: pomoc medyczną, pomoc po hospitalizacji, pomoc organizacyjną w zakresie podróży powrotnej do firmy, kontynuacji podróży, zastępstwa w podróży służbowej oraz serwis *Concierge* – osobisty asystent.

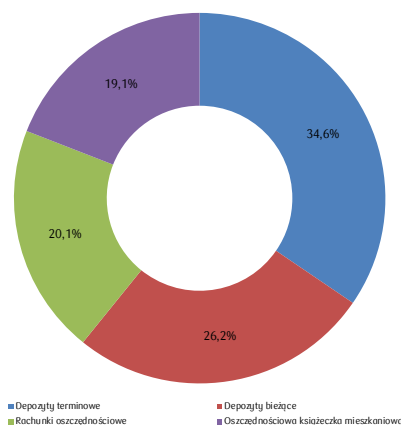
Lokaty terminowe i produkty strukturyzowane

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość depozytów rynku detalicznego wynosiła 125,4 mld PLN, z czego dominujący udział miały depozyty bankowości detalicznej i prywatnej. Klienci segmentu detalicznego lokowali środki przede wszystkim w depozytach terminowych. Ich udział jest nadal największy, pomimo wzrostu w strukturze depozytów o charakterze bieżącym, będącego m.in. efektem obniżki stóp procentowych i w konsekwencji spadku atrakcyjności lokat terminowych. Udział depozytów terminowych w depozytach segmentu wyniósł na koniec 2013 roku 34,6%. Bank nadal oferował klientom m.in. lokaty o progresywnym i standardowym oprocentowaniu (lokata parzysta i nieparzysta, lokata 3M, lokata 24M), dostosowanym do bieżącej sytuacji rynkowej. Oferta obejmowała produkty dopasowane do zróżnicowanych preferencji klientów i umożliwiała lokowanie środków na różne terminy.

Uzupełnieniem standardowej oferty Banku, dedykowanej klientom indywidualnym są instrumenty strukturyzowane sprzedawane w formie depozytów strukturyzowanych lub Bankowych Papierów Wartościowych. Z roku na rok rośnie wartość sprzedaży tego typu produktów. W 2013 roku Bank wprowadził do aktywnej sprzedaży 18 nowych produktów strukturyzowanych opartych m.in. na koszyku akcji spółek, na kursach walut oraz na indeksach giełdowych.

W 2013 roku do oferty produktowej Banku został wprowadzony pierwszy produkt długoterminowego oszczędzania – lokata PKO Pierwszy Kapitał, która została bardzo pozytywnie przyjęta przez klientów. Produkt dedykowany jest rodzicom dzieci w wieku od 0 do 12 lat. Długi 12-letni okres umowy, możliwość wyboru pięciu programów oszczędzania i atrakcyjne oprocentowanie, daje rodzicom gwarancję zapewnienia dziecku finansowego zabezpieczenia. Do końca 2013 roku zostało otwartych 76,5 tys. lokat.

Struktura depozytów segmentu detalicznego na 31.12.2013

Oferta SKO

W 2013 roku Bank kontynuował rozwój Programu Szkolnych Kas Oszczędności. Na koniec 2013 roku w Programie uczestniczyło ponad 4,5 tys. szkół (co trzecia szkoła podstawowa w Polsce), a ponad 150 tys. dzieci zdobywało wiedzę w zakresie zarządzania swoimi finansami w ramach serwisu internetowego SKO.

Pozostałe produkty inwestycyjne

W 2013 roku PKO Bank Polski SA systematycznie rozwijał ofertę w zakresie funduszy inwestycyjnych. Poza stałą ofertą, w skład której wchodzi ponad 20 subfunduszy inwestycyjnych otwartych, Bank dystrybuował również 4 fundusze inwestycyjne zamknięte. Poprzez rozszerzenie oferty Bank umożliwił klientom dostęp do nowych strategii inwestycyjnych.

Bank oferował również klientom segmentu detalicznego obligacje Skarbu Państwa zarówno o stałym, jak i o zmiennym oprocentowaniu. W 2013 roku sprzedano ponad 29 mln szt. obligacji, z czego blisko 9 mln szt. stanowiły cieszące się dużą popularnością obligacje krótkoterminowe (KOS1214).

Karty bankowe

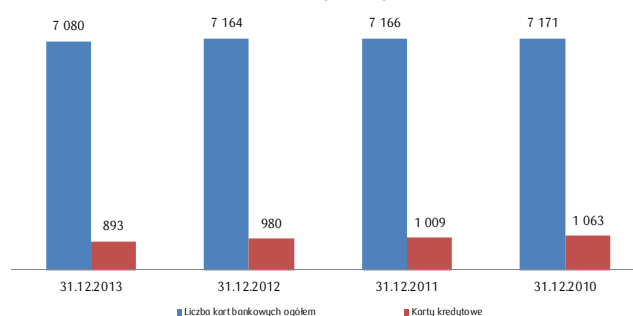
Na koniec 2013 roku liczba kart bankowych PKO Banku Polskiego SA utrzymała się na poziomie 7,1 mln szt.

W 2013 roku posiadaczom kart kredytowych i obciążeniowych udostępniono kolejne, nowe funkcjonalności. Wprowadzona została usługa umożliwiająca realizację przelewu z rachunku karty kredytowej PKO Banku Polskiego SA. Za jej pomocą można m.in. płacić rachunki oraz przelewać pieniądze na rachunek bankowy. Zostały wprowadzone również zmiany w zakresie produktów prestiżowych, m.in. umożliwiających zwolnienie z opłaty rocznej za kartę przy realizacji określonej wartości transakcji.

W ramach uatrakcyjnienia oferty Bank wprowadził karty debetowe do rachunków walutowych oraz Przejrzystą kartę kredytową PKO Visa.

Karty walutowe dedykowane są posiadaczom rachunków w USD, EUR lub GBP i mają unikalną na rynku funkcję, pozwalającą na realizację transakcji z rachunków prowadzonych w różnych walutach przy użyciu jednej karty. Za ich pomocą klienci Banku, bez dodatkowych przewalutowań, mogą realizować płatności za granicą, wypłacać gotówkę w bankomatach oraz dokonywać płatności w walutach za transakcje w Internecie. Posiadacz karty Przejrzystej oprócz dotychczas dostępnych funkcjonalności może zarządzać nią poprzez serwis bankowości elektronicznej iPKO i serwis telefoniczny. Do karty jest dołączony pakiet bezpłatnych SMS, dzięki którym klient jest na bieżąco informowany m.in. o wysłaniu karty, jej unieważnieniu, dokonanej transakcji i pozostałych środkach do wykorzystania, terminie spłaty zadłużenia, braku spłaty czy terminie naliczenia opłaty za kartę.

Liczba kart bankowych (w tys. szt.)

Bankowość mobilna IKO

W 2013 roku Bank wyznaczył nowy standard płatności mobilnych wprowadzając autorską aplikację IKO, która umożliwia realizację płatności przy wykorzystaniu telefonu. Jest to usługa bankowości mobilnej łącząca w jednej aplikacji funkcje bankowe (sprawdzanie salda i historii rachunku, przelewy) z płatniczymi (płacenie za zakupy w sklepach tradycyjnych i *on-line*, wypłaty z bankomatów, przelewy na numer telefonu, generowanie czeków do użycia *off-line*). System jest oparty o bezpłatną aplikację IKO instalowaną na telefonie komórkowym użytkownika, a transakcje są autoryzowane za pomocą generowanych kodów jednorazowych.

W drugiej połowie 2013 roku IKO zostało udostępnione klientom Inteligo, osobom nieposiadającym konta w PKO Banku Polskim SA w oparciu o portmonekę IKO – specjalną wersję aplikacji dla osób niebędących klientami Banku, a także klientom firmowym prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą lub wykonującym wolny zawód. Ci ostatni mogą powiązać IKO ze swoim rachunkiem firmowym.

Po wdrożeniu aplikacji IKO Bank podejmował działania mające na celu rozwój sieci sklepów internetowych oraz punktów usługowo-handlowych przyjmujących w POS płatności IKO. Na koniec grudnia 2013 działało ok. 65 tys. terminali przyjmujących płatności IKO, a liczba aktywnych aplikacji IKO przekroczyła 100 tys.

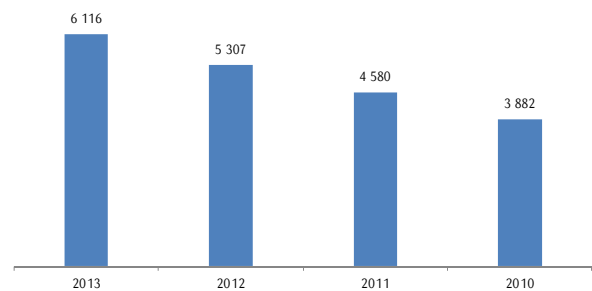
W II półroczu 2013 roku Bank prowadził działania mające na celu utworzenie spółki Polski Standard Płatności. Oprócz PKO Banku Polskiego SA udziałowcami w spółce są: Alior Bank, Bank Millennium, Bank Zachodni WBK, ING Bank Śląski oraz mBank. Spółka Polski Standard Płatności będzie działać na rzecz wspierania rozwoju, promowania i upowszechniania standardu płatności mobilnych. W nowotworzonym systemie transakcje będą autoryzowane przy użyciu mechanizmu kodów jednorazowych prezentowanych za pomocą aplikacji mobilnej instalowanej na telefonie użytkownika. Dzięki udziałowi w projekcie aż sześciu banków Polska znalazła się w elitarnej grupie krajów, które mają szansę na zbudowanie lokalnego standardu płatności mobilnych. Dzięki wdrożeniu Polskiego Standardu Płatności klienci będą mieli wygodny dostęp do płatności telefonem w szerokiej sieci akceptacji. Użytkownicy systemu będą mogli płacić telefonem zarówno w sklepach tradycyjnych, jak i internetowych, korzystać z bankomatów oraz przelewać środki na numer telefonu odbiorcy, bez względu na to, z którym bankiem są związani.

Serwis transakcyjny iPKO

Na koniec 2013 roku ok. 6,1 mln klientów segmentu detalicznego posiadało dostęp do bankowości elektronicznej. W ramach serwisu iPKO w 2013 roku została wdrożona możliwość aktywacji aplikacji mobilnej IKO. Ponadto, w celu podniesienia atrakcyjności serwisu transakcyjnego iPKO, Bank wprowadził zmiany w ofercie produktowej oraz nowe funkcjonalności. Udostępnił jeden z pierwszych na świecie serwisów bankowości internetowej dla najmłodszych poniżej 13 roku życia – PKO Junior, dostosowany do wieku odbiorców. Wszystkie funkcjonalności serwisu PKO Junior powiązane są z aplikacją rodzica w serwisie bankowości internetowej iPKO, poprzez którą rodzic ma pełny wgląd w rachunek PKO Konto Dziecka i akceptuje inicjowane przez dziecko operacje.

Ponadto, w ramach nowych funkcjonalności Bank umożliwił klientom zakładanie lokat na warunkach negocjowanych za pośrednictwem platformy *outdealingowej* – *iPKOdealer*. Posiadaczom kart kredytowych oraz kart obciążeniowych udostępniono w serwisie iPKO m.in. możliwość aktywacji karty, zmiany adresu korespondencyjnego, unieważnienia karty, zamówienia nowej karty, zmiany PIN oraz spłaty zadłużenia bez kodu autoryzacji. W ramach oferty kredytowej dla segmentu małych i średnich przedsiębiorstw wdrożona została nowa funkcjonalność w iPKO w zakresie pasywnego dostępu kredytobiorcy do rachunków kredytowych, umożliwiającą uzyskanie informacji o aktualnym stanie wykorzystania środków z kredytu/poziomie zadłużenia.

Liczba klientów z dostępem iPKO (w tys. szt.)

5.4.2 Segment korporacyjny

W 2013 roku PKO Bank Polski SA ugruntowywał wizerunek partnera polskiej przedsiębiorczości, finansując zarówno bieżącą działalność firm (poprzez kredyty obrotowe), jak i ich przyszłe przedsięwzięcia (poprzez kredyty inwestycyjne). Koncentrowano się przede wszystkim na budowaniu trwałych relacji z klientami poprzez wspieranie ich działalności bieżącej i oferowanie bogatego wachlarza produktów, zarówno kredytowych jak i pozakredytowych.

Równolegle Bank angażował się wspierając w realizacji projekty inwestycyjne i optymalizacyjne w sektorze samorządowym. W 2013 roku do grupy jednostek samorządu terytorialnego obsługiwanych przez PKO Bank Polski SA dołączył Szczecin. Bank wygrał też przetarg na obsługę budżetu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, co oznacza kontynuację wieloletniej współpracy.

Bank systematycznie analizował oczekiwania rynku i wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów dostosowywał swoją bieżącą ofertę produktów i usług tak, aby sprostać rosnącej presji konkurencyjnej. W efekcie procentownie rozwijano szeroką ofertę produktów transakcyjnych i mitygujących ryzyka finansowe (płynności, rozliczeniowe, stopy procentowej, kursów walutowych i zmian cen na rynkach towarowych), a także elastycznie adresowane potrzeby dotyczące struktury finansowania.

W ramach innowacji technologicznych udostępniono klientom rynku korporacyjnego rozwiązania w zakresie automatycznej integracji ich systemów finansowo-księgowych z bankowym systemem zarządzania gotówką w zakresie wpłat zamkniętych.

W 2013 roku przeprowadzono proces reorganizacji sieci sprzedaży korporacyjnej oraz wdrożono nowe standardy pracy doradców i specjalistów, których celem jest zapewnienie klientom wyższej jakości obsługi i wzrost satysfakcji ze współpracy z Bankiem.

Działalność kredytowa i finansowanie strukturalne

W 2013 roku wolumen kredytów korporacyjnych brutto utrzymywał się na stabilnym poziomie ok. 39 mld PLN, a łączne finansowanie klientów korporacyjnych, z uwzględnieniem wyemitowanych obligacji, przekraczało 45 mld PLN.

Tabela 21. Finansowanie klientów segmentu korporacyjnego (w mln PLN)

	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana 2013/2012	Zmiana (w mln PLN)
Kredyty korporacyjne brutto	38 947	39 273	-0,8%	(326)
Dłużne papiery wartościowe*	6 292	6 330	-0,6%	(38)
komunalne	4 419	3 955	11,7%	464
korporacyjne	1 873	2 375	-21,1%	(502)
Łączne finansowanie	45 238	45 603	-0,8%	(365)

* Dane prezentowane łącznie z papierami klasyfikowanymi do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W ramach największych transakcji kredytowych dokonanych w 2013 roku Bank udzielił finansowania w formie kredytów inwestycyjnych i obrotowych podmiotom z branży finansowej, paliwowej, chemicznej, telekomunikacyjnej oraz jednostkom sektora finansów publicznych. Jednostkowe wartości największych transakcji wynosiły od 600 mln PLN do 1 200 mln PLN. Ponadto, Bank udzielił znaczących kredytów (powyżej 200 mln PLN wartości jednostkowej) przedsiębiorstwom z branży energetycznej, farmaceutycznej, wydobywczej oraz jednostkom samorządu terytorialnego.

Stałym elementem oferty PKO Banku Polskiego SA dedykowanej dla klientów korporacyjnych są produkty związane z finansowaniem dużych przedsięwzięć inwestycyjnych takie jak kredyty czy emisje nieskarbowych papierów wartościowych. Bank jest liderem rynku w zakresie organizacji emisji obligacji komunalnych – na koniec 2013 roku udział Banku w tym rynku wynosił 28%⁶, a także posiadał znaczącą pozycję pod względem emisji obligacji korporacyjnych – udział Banku to blisko 14%⁷.

W 2013 roku PKO Bank Polski SA zawarł dziesięć umów kredytów w formie konsorcjum bankowego na łączną kwotę 13,6 mld PLN, z czego udział Banku to blisko 3 mld PLN oraz 2 umowy kredytu bilateralnego opiewające łącznie na 1,5 mld PLN. Ponadto, Bank uczestniczył w udzieleniu linii gwarancyjnej w formie konsorcjum gdzie wartość umowy opiewała na 96 mln EUR (udział Banku wyniósł 28 mln EUR) oraz zawarł trzy umowy o udzielenie gwarancji bankowej dla podmiotu powiązanego bezpośrednio z Bankiem i działającego w sektorze bankowym o łącznej wartości 2,41 mln PLN (transakcje zostały zawarte na warunkach rynkowych).

W obszarze organizacji emisji Bank zawarł 113 umów emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 0,8 mld PLN oraz 5 umów emisji obligacji korporacyjnych, z czego 2 w formie konsorcjum bankowego z gwarancją zamknięcia emisji w kwocie 1,9 mld PLN (udział Banku wyniósł 0,26 mld PLN) oraz 3 umowy emisji obligacji korporacyjnych bez gwarancji zamknięcia emisji na łączną kwotę 1,6 mld PLN.

Działalność depozytowa i bankowość transakcyjna

Poziom wolumenu depozytowego w segmencie korporacyjnym na koniec 2013 roku wyniósł 21,3 mld PLN i był niższy niż w roku ubiegłym o 2,6 mld PLN. Jest to wynikiem stosowanej konsekwentnie przez Bank polityki płynnościowej w zakresie negocjowanych lokat terminowych oraz pozyskiwania długoterminowego finansowania z rynku hurtowego. Równocześnie dzięki poszerzeniu oferty produktów transakcyjnych Bank systematycznie powiększał bazę depozytów bieżących.

Tabela 22. Depozyty klientów segmentu korporacyjnego (w mln PLN)

	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana 2013/2012	Zmiana (w mln PLN)
Depozyty korporacyjne	21 336	23 968	-11,0%	(2 632)

PKO Bank Polski SA stale podnosi jakość świadczonych usług w zakresie bankowości transakcyjnej. W 2013 roku Bank wprowadził nowe usługi, dedykowane podmiotom charakteryzującym się rozbudowaną strukturą organizacyjną (np. grupy kapitałowe), umożliwiając klientom korzystanie z różnego rodzaju produktów i usługi ułatwiających rozliczanie transakcji z partnerami zagranicznymi. Realizując szereg usprawnień systemowych, Bank uruchomił pierwsze opłatomaty z unikatową na rynku możliwością dokonania płatności przy użyciu kart płatniczych. PKO Bank Polski SA, jako pierwszy Bank na rynku, udostępnił swoim klientom możliwość integracji systemu finansowo-księgowego z bankowym systemem zarządzania gotówką (PKO Cash), co znacznie usprawnia proces odprowadzania gotówki do Banku oraz zapewnia szybki dostęp do środków. Jest to nowoczesne rozwiązanie w zakresie wpłat gotówkowych, przeznaczone w szczególności dla dużych sieci handlowych, które z uwagi na charakter prowadzonej działalności regularnie odprowadzają duże strumienie gotówki. W 2013 roku Bank wdrażając nowe rozwiązania w zakresie realizacji usługi masowych wypłat, umożliwił klientom korporacyjnym realizację tych wypłat w agencjach Banku.

Jednocześnie wiodącym produktem segmentu bankowości korporacyjnej PKO Banku Polskiego SA jest system bankowości elektronicznej iPKO biznes. W 2013 roku aplikacja iPKO biznes została rozszerzona o nowe funkcjonalności poprawiające komfort jej użytkowania, w tym m.in. rozszerzono możliwości w zakresie obsługi procesu autoryzacji zleceń. Obecnie, aplikacja iPKO biznes pozwala klientom na monitorowanie i zarządzanie rachunkami, kartami płatniczymi i kredytami oraz na składanie zleceń wszelkiego rodzaju przelewów.

5.4.3 Segment inwestycyjny

W ramach segmentu inwestycyjnego Bank prowadzi operacje na rynku pieniężnym i kapitałowym oraz działalność handlową na międzybankowym rynku stopy procentowej i walutowym, zarządza ryzykiem finansowym. Ważną częścią działalności stanowią transakcje realizowane z klientami indywidualnymi i instytucjonalnymi, w tym transakcje związane z finansowaniem dużych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz usługi bankowości transakcyjnej. Dobrze rozwijającym się sektorem działalnością segmentu jest współpraca z instytucjami finansowymi, takimi jak towarzystwa funduszy inwestycyjnych, towarzystwa emerytalne i ubezpieczeniowe.

W segmencie inwestycyjnym sprawowany jest nadzór właścicielski nad spółkami Grupy Kapitałowej. Ważną częścią działalności segmentu jest organizacja emisji własnych Banku na rynku polskim oraz na rynkach międzynarodowych (m.in. poprzez emisję obligacji) oraz pozyskiwanie finansowania od monetarnych i niemonetarnych instytucji finansowych.

⁶ Na podstawie raportu Rating&Rynek Fich Polska organizatorzy emisji obligacji komunalnych (powyżej 365 dni).

⁷ Na podstawie raportu Rating&Rynek Fich Polska organizatorzy emisji obligacji komunalnych (powyżej 365 dni).

Rynek międzybankowy

PKO Bank Polski SA współpracuje w systemie międzynarodowych rozliczeń z instytucjami finansowymi w 109 krajach świata. Na koniec 2013 roku Bank posiadał 34 rachunki nostro oraz 49 rachunków lora.

Bank jest *Dealerem* Skarbowych Papierów Wartościowych i *Dealerem* Rynku Pieniężnego, pełni funkcję *market maker'a* na krajowym rynku stopy procentowej i walutowym. W konkursie na wybór *Dealera* Skarbowych Papierów Wartościowych na rok 2014 Bank zajął szóste miejsce i drugie w konkursie na wybór *Dealera* Rynku Pieniężnego.

Bank posiada inwestycyjny portfel papierów wartościowych finansowany z nadwyżek niezagospodarowanych w działalności kredytowej.

Największy udział w portfelu stanowią Skarbowe Papiery Wartościowe nominowane w PLN.

Bank kontynuował program emisji obligacji własnych na rynku krajowym. W minionym roku zrealizowano dwie emisje: 22 maja na kwotę 0,5 mld PLN i 22 listopada na kwotę 0,7 mld PLN. Środki pozyskane w drodze emisji zostały przeznaczone na ogólne cele finansowania Banku.

Bank kontynuował prace związane z wdrożeniem regulacji EMIR (*European Market Infrastructure Regulation*), nakładającej głównie na instytucje finansowe obowiązek rozliczania pozagiełdowych transakcji pochodnych za pośrednictwem centralnych kontrahentów – CCP. Na obecnym etapie prac Bank dokonał wyboru izb rozliczeniowych, za pośrednictwem których będą rozliczane transakcje pochodne, jak również zdecydował o wyborze repozytorium, do którego będzie raportował transakcje pochodne.

Działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA (DM) jest jednym z czołowych biur maklerskich działających na krajowym rynku finansowym. Dysponuje największą – spośród instytucji finansowych działających w Polsce – siecią sprzedaży zlokalizowaną w ponad 1 000 punktach obsługi klienta i punktach usług maklerskich w oddziałach Banku.

W 2013 roku poziom obrotów na rynku wtórnym akcji przekroczył 49 mld PLN i był wyższy od uzyskanego w roku 2012 o 28,9%. W efekcie udział DM w rynku wzrósł do 9,5% i utrzymał on III pozycję w rankingu biur maklerskich.

Warto odnotować wysoką lokatę DM, jako animatora rynku *NewConnect* – na koniec minionego roku DM pełnił tę funkcję dla 53 spółek, co daje II pozycję na rynku oraz wysoką aktywność w segmencie obrotu obligacjami SP – udział w rynku na poziomie 22,7% plasuje DM na II miejscu.

W 2013 roku DM był niekwestionowanym liderem pod względem wartości transakcji na rynku IPO (*Initial Public Offering*). Wartość emisji, w których pośredniczył wyniosła 4,1 mld PLN, co stanowiło blisko 80% rynku ogółem. Wartość transakcji DM na rynku SPO (*Secondary Public Offer*) przekroczyła 1,54 mld PLN.

Na koniec 2013 roku DM prowadził 167,8 tys. rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych oraz posiadał 169,6 tys. aktywnych rachunków rejestrowych, co plasuje DM na IV pozycji wśród 43 uczestników.

Produkty skarbowe

Bank posiada szeroką ofertę instrumentów rynku walutowego, stóp procentowych i rynku instrumentów towarowych, które efektywnie wspierają klientów w prowadzeniu bieżącej działalności jak i pozwalają przygotować skuteczną strategię zarządzania ryzykiem finansowym. Największy udział w sprzedaży produktów skarbowych stanowią transakcje wymiany walut SPOT, dobre rezultaty uzyskuje Bank w zakresie sprzedaży instrumentów pochodnych, takich jak *forwards*, opcje, IRS, CIRS czy *commodity*. Bank rozszerza i unowocześnia sieć kanałów sprzedaży, wprowadzając obok tradycyjnych również możliwość zawierania transakcji za pośrednictwem platformy internetowej. W 2013 roku liczba transakcji SPOT w segmencie klientów instytucjonalnych wzrosła o blisko 30%, natomiast liczba tych transakcji zawartych za pośrednictwem kanału internetowego wzrosła dwukrotnie.

Usługi powiernicze

Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych i obsługuje transakcje na rynku krajowym i zagranicznym, a także świadczy usługi powiernicze i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych, jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP), jest członkiem Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich.

Na koniec 2013 roku wartość aktywów klientów przechowywana na rachunkach powierniczych wyniosła 59,4 mld PLN i była wyższa o około 7% od uzyskanej na koniec 2012 roku. Równocześnie liczba obsługiwanych rachunków papierów wartościowych wyniosła 1,5 tys. szt.

5.5 Współpraca międzynarodowa

W PKO Banku Polskim SA pozyskanie środków pokrywających potrzeby wynikające z rozwoju działalności biznesowej, w tym na finansowanie projektów segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, odbywa się także poprzez współpracę międzynarodową. Bank pozyskuje środki z zagranicznych rynków finansowych m.in. poprzez kredyty od międzynarodowych instytucji finansowych (m.in. Banku Rady Europy i Europejskiego Banku Inwestycyjnego). Na koniec 2013 roku łączne finansowanie Banku w formie otrzymanych kredytów od instytucji finansowych wyniosło ok. 3,9 mld PLN i obejmowało środki denominowane w EUR i CHF.

Jednocześnie, PKO Bank Polski SA uczestniczy w przedsięwzięciu *The 2020 European Fund for Energy, Climate Change and Infrastructure* („Fundusz Marguerite”), gdzie zwiększył swoje zaangażowanie kapitałowe w ww. fundusz z 25 250 tys. EUR na koniec 2012 roku do 35 650 tys. EUR na koniec grudnia 2013 roku. PKO Bank Polski SA bierze udział w ww. przedsięwzięciu jako jedyny Bank działający w państwie należącym do nowych członków Unii Europejskiej, który otrzymał status instytucji powołującej fundusz („Core sponsor”). Fundusz Marguerite został powołany w 2009 roku na 20 lat i obecnie realizuje projekty inwestycyjne typu *green-field* i *brown-field* w sektorze energetycznym i drogowym w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej.

KREDOBANK SA (spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA) współpracuje w systemie międzynarodowych rozliczeń z instytucjami finansowymi w 14 krajach świata. Posiada 45 rachunków nostro oraz 45 rachunków lora.

W 2013 roku PKO Leasing SA (spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA) w ramach środków uzyskanych z kredytów w Banku Rady Europy (CEB) i w Europejskim Banku Inwestycyjnym (EBI) finansował rozwój małych i średnich przedsiębiorstw – wartość uruchomionych środków wyniosła 37 mln EUR.

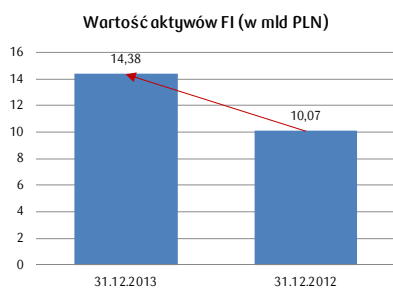
Szerszy opis działalności PKO Banku Polskiego SA – jednostki dominującej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w tym jego działalności biznesowej oraz wyników finansowych osiągniętych w 2013 roku został zaprezentowany w Sprawozdaniu Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok, stanowiącym integralną część raportu rocznego PKO Banku Polskiego SA.

5.6 Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Poza działalnością ściśle bankową Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA świadczy specjalistyczne usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych oraz prowadzi działalność inwestycyjną, deweloperską i windykacyjną. W 2013 roku Grupa Kapitałowa prowadziła również działalność w zakresie obsługi i rozliczeń transakcji kartowych.

Charakterystyka wybranych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

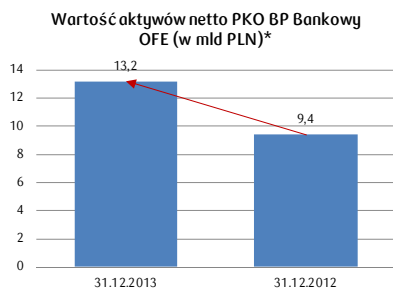
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA

1. W 2013 roku Spółka wypracowała zysk netto w wysokości 35,0 mln PLN (w 2012 roku zysk netto Spółki wynosił 23,8 mln PLN).
2. Wartość aktywów funduszy zarządzanych przez Spółkę wynosiła na koniec 2013 roku 14,4 mld PLN, co oznacza wzrost aktywów o 42,8% w stosunku do stanu na koniec 2012 roku. Wzrost aktywów związany był przede wszystkim z dodatnim wynikiem sprzedaży netto oraz sprzyjającą koniunkturą giełdową.
3. PKO TFI SA plasuje się na 4 miejscu pod względem wartości aktywów netto z 7,6%* udziałem w rynku funduszy inwestycyjnych.
4. W III kwartale 2013 roku Spółka uruchomiła Pracowniczy Program Emerytalny dla Pracowników PKO Banku Polskiego SA oraz PKO BP BANKOWY PTE SA prowadzony w funduszach zarządzanych przez PKO TFI SA.
5. Według stanu na 31 grudnia 2013 roku Spółka zarządzała 38 funduszami i subfunduszami inwestycyjnymi.

* Źródło: Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami.

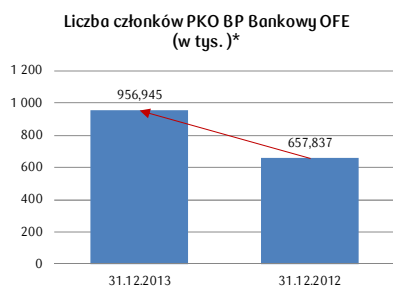
PKO BP BANKOWY PTE SA

1. PKO BP BANKOWY PTE SA wypracował w 2013 roku zysk netto w wysokości 14,4 mln PLN (w 2012 roku zysk netto Spółki wynosił 16,8 mln PLN).
2. W wyniku uzyskania pozytywnej decyzji Komisji Nadzoru Finansowego oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów PKO BP BANKOWY PTE SA od dnia 16 kwietnia 2013 roku przejął zarządzanie Otwartym Funduszem Emerytalnym POLSAT.
3. W dniu 19 lipca 2013 roku nastąpiło przeniesienie aktywów OFE POLSAT do PKO BP Bankowego OFE i tym samym został zakończony proces połączenia ww. OFE. Oszczędności zgromadzone przez Członków OFE POLSAT zostały przeliczone i w całości przeniesione na rachunki tych Członków w PKO BP Bankowym OFE.
4. Na koniec 2013 roku wartość aktywów netto PKO BP Bankowego OFE (połączonego) wynosiła 13,2 mld PLN, co oznacza wzrost o 11,6% w stosunku do stanu na koniec 2012 roku aktywów PKO BP Bankowego OFE oraz OFE POLSAT. Na koniec 2013 roku PKO BP Bankowy OFE zajmuje 8 pozycję na rynku.
5. Do PKO BP Bankowego OFE na koniec grudnia 2013 należało 957 tys. członków, co daje 7 pozycję na rynku.

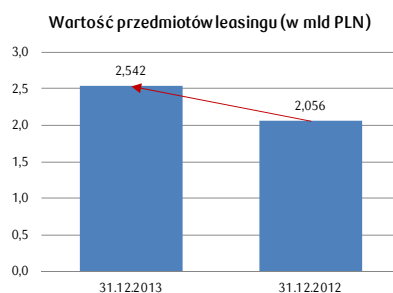
6. Według rankingu Komisji Nadzoru Finansowego PKO BP Bankowy OFE za okres od 30 września 2010 roku do 30 września 2013 roku osiągnął stopę zwrotu na poziomie 20,276% (przy średniej ważonej stopie zwrotu wynoszącej 19,751%) zajmując tym samym 6 miejsce w rankingu OFE za ten okres.

* Źródło: www.knf.gov.pl

* W 2013 r. - po przejęciu zarządzania OFE POLSAT.

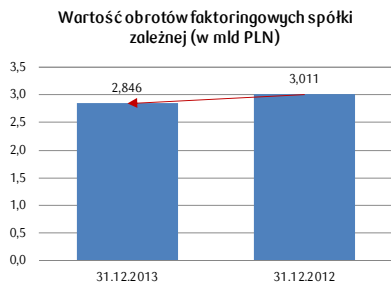
Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA (poprzednia nazwa: Grupa Kapitałowa Bankowy Fundusz Leasingowy SA)

1. W 2013 roku Grupa wypracowała zysk netto w wysokości 17,0 mln PLN (w 2012 roku zysk netto Grupy wynosił 10,9 mln PLN).
2. W 2013 roku Spółki Grupy przekazały do użytku przedmioty leasingu o łącznej wartości 2,5 mld PLN, tj. o 23,6% więcej niż w 2012 roku. Wzrost sprzedaży jest wynikiem synergii z Bankiem i rozwoju Spółki.
3. Pod względem wartości majątku oddanego w leasing Grupa PKO Leasing zajmowała na koniec grudnia 2013 roku 3 pozycję na rynku usług leasingowych z 7,2% udziałem w rynku*.
4. Łączna bilansowa wartość inwestycji leasingowych Spółek z Grupy PKO Leasing wyniosła na koniec grudnia 2013 roku 3,8 mld PLN.
5. Grupa w 2013 roku rozpoczęła świadczenie usług leasingowych na terenie Szwecji poprzez nowo utworzoną spółkę PKO Leasing Sverige AB.

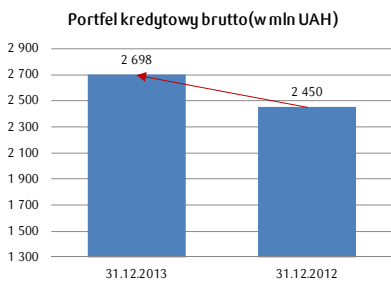
* Źródło: Związek Polskiego Leasingu

Grupa Kapitałowa Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA

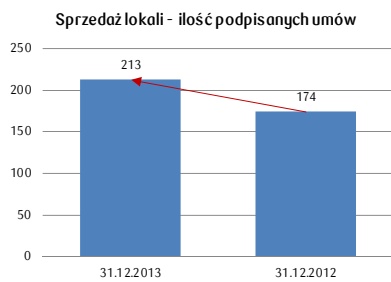
1. W 2013 roku Grupa wypracowała zysk netto w wysokości 1,8 mln PLN (w 2012 roku zysk netto Grupy wyniósł 0,5 mln PLN).
2. W 2013 roku PKO BP Faktoring SA - spółka zależna od BTK SA - świadczyła usługi faktoringu krajowego i eksportowego z przejęciem ryzyka i bez przejęcia ryzyka oraz reverse faktoring.
3. W 2013 roku wartość obrotów faktoringowych wyniosła 2,8 mld PLN (w analogicznym okresie 2012 roku wartość ta wynosiła 3,0 mld PLN), a liczba klientów zwiększyła się do 166.
4. Spółka PKO BP Faktoring SA na koniec grudnia 2013 roku zajmowała 8 miejsce wśród firm faktoringowych zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów z udziałem w rynku w wysokości 3,0%.

Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA (dane wg MSSF/MSR)

1. Na koniec grudnia 2013 roku Grupa KREDOBANK SA wykazała stratę netto w wysokości 354 mln UAH (137,6 mln PLN). W 2012 roku strata netto Grupy KREDOBANK SA wynosiła 92 mln UAH (36,8 mln PLN).
2. Portfel kredytowy Spółki (brutto) w 2013 roku uległ zwiększeniu o 248 mln UAH, tj. o 10,1% i wyniósł na 31 grudnia 2013 roku 2 698 mln UAH; portfel kredytowy brutto wyrażony w PLN uległ zwiększeniu o 63 mln PLN, tj. o 6,7% i na koniec 2013 roku wyniósł 1 000 mln PLN.
3. Depozyty terminowe klientów KREDOBANK SA w 2013 roku uległy zmniejszeniu o 198 mln UAH, tj. o 9,6% i według stanu na koniec 2013 roku wynosiły 1 862 mln UAH; depozyty terminowe wyrażone w PLN uległy zmniejszeniu o 98 mln PLN, tj. o 12,4% i według stanu na koniec roku wynosiły 690 mln PLN.
4. Według stanu na 31 grudnia 2013 roku sieć placówek KREDOBANK SA obejmowała 1 oddział oraz 130 filii w 22 z 24 obwodów Ukrainy oraz w Autonomicznej Republice Krym.

Grupa Kapitałowa Qualia Development Sp. z o.o.

1. Grupa zamknęła rok 2013 stratą netto w wysokości 49,7 mln PLN (w 2012 roku strata netto Grupy wynosiła 1,4 mln PLN).
2. W 2013 roku Grupa koncentrowała działania na:
  - realizacji projektów w Sopocie (budynek mieszkalny z funkcją biurową), w Gdańsku Jelitkowie (obiekt hotelowy Golden Tulip Residence Gdańsk oraz budynki mieszkalne) oraz w Warszawie (Nowy Wilanów),
  - prowadzeniu prac projektowych i postępowań administracyjnych celem uzyskania pozwoleń na budowę dla: hotelu Golden Tulip Zakopane i budynku apartamentowego w Zakopanem, hotelu Royal Tulip i budynku apartamentowego w Juracie oraz dla nieruchomości PKO Banku Polskiego SA zlokalizowanych w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej i przy ul. Sienkiewicza,
  - wdrożeniu nowej formuły sprzedaży lokali polegającej na rozpoczęciu przez spółkę Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o. współpracy z siecią pośredników zewnętrznych.
3. Z dniem 31 grudnia 2013 roku spółka Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. stała się spółką zależną od Qualia Development Sp. z o.o. - poprzednio Spółka była spółką zależną od Banku.

Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.

1. Spółka Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. prowadzi działalność faktoringową i wspólnie ze spółką "Inter-Risk Ukraina" Sp. z d.o. prowadzi windykację portfela wierzytelności zakupionych od KREDOBANK SA.
2. Spółka 2013 rok zamknęła stratą netto w wysokości 199 mln UAH (77,4 mln PLN).

5.7 Działalność sponsorska PKO Banku Polskiego SA

Realizowane w 2013 roku działania sponsorskie miały na celu kształtowanie wizerunku PKO Banku Polskiego SA, jako godnej zaufania instytucji finansowej, otwartej na potrzeby i oczekiwania klientów, zaangażowanej w rozwój kraju i społeczności lokalnych. Każdego roku Bank patronuje kilkuset przedsięwzięciom z zakresu kultury, edukacji czy sportu. Obok programów eksponujących duże, ogólnopolskie koncepcje sponsorskie, Bank uczestniczy w niewielkich projektach, o dużym znaczeniu dla społeczności lokalnych.

Mecenatek kultury i sztuki

Jednym z głównych obszarów działalności sponsoringowej prowadzonej przez PKO Bank Polski SA jest Mecenatek kultury i sztuki. Wspierając kulturę narodową Bank angażuje się w doniosłe wydarzenia kulturalne oraz otacza opieką działalność instytucji kultury.

PKO Bank Polski SA od lat konsekwentnie wspiera Muzeum Narodowe w Warszawie. W 2013 roku Bank objął mecenatek odnowioną i unowocześnioną Galerię Sztuki Średniowiecznej, eksponującą najbogatszą kolekcję z tego okresu w Polsce. Ponadto, Bank aktywnie uczestniczył w wyjątkowym święcie kultury - Nocy Muzeów w Warszawie.

Długą tradycję ma także współpraca z Filharmonią Narodową. W 2013 roku Bank, występując w roli Strategicznego Mecenasu Roku 2013 Filharmonii Narodowej, był sponsorem uroczystej inauguracji Roku Lutosławskiego, obchodzonego z okazji stulecia urodzin kompozytora.

Do wiodących inicjatyw sponsorskich Banku należy mecenatek nad Teatrem Polskim w Warszawie, który w 2013 roku obchodził 100-lecie. Na pomoc Banku mogą także liczyć placówki muzealne, teatry operowe, filharmonie działające w różnych regionach Polski, których projekty wystaw czy plany programowe przyciągają duże audytoria i oddziałują także poza granice regionu. Do takich instytucji kultury należą m.in. Opera Wroclawska, Opera Nova w Bydgoszczy, Filharmonia Łódzka, Teatr Jaracza w Łodzi, Filharmonia Warmińsko-Mazurska.

Kolejne spektakularne przedsięwzięcia muzyczne, w których Bank miał przywilej po raz kolejny uczestniczyć, to Międzynarodowy Festiwal *Wratislavia Cantans* - jeden z najważniejszych festiwali artystycznych muzyki poważnej w Polsce oraz koncerty Poznańskich Słowików.

PKO Bank Polski SA, jako mecenas kultury, zaangażował się w utrwalanie i popularyzację dorobku polskiej kinematografii włączając się do programu rekonstrukcji cyfrowej klasyki polskich filmów. Dzięki finansowemu wsparciu, młode pokolenie Polaków będzie mogło obejrzeć dzieła polskiej klasyki filmowej w doskonałej jakości dźwięku i obrazu. W 2013 roku zakończył się drugi etap, rozpoczętego w 2011 roku, procesu cyfryzacji wybranych dzieł klasyki polskiego kina.

W 2013 roku, już po raz drugi, Bank patronował Festiwalowi Filmowemu w Gdyni. Podczas imprezy goście festiwalowi wzięli udział w premierowym pokazie zrekonstruowanego cyfrowo „Człowieka z marmuru” w reżyserii Andrzeja Wajdy.

Od wielu lat Bank wspiera inicjatywy, które mają na celu ochronę dziedzictwa narodowego oraz polskiej spuścizny kulturowej. Realizując tą misję, już po raz czwarty, Bank został Wyłącznym Partnerem Nagrody Lecha Wałęsy, wręczanej osobom, które są gotowe do ponoszenia ofiar w imię wartości demokratycznych, a ich postawa stwarza szansę na zmiany polityczne i społeczne. Współpraca z Fundacją „Instytut Lecha Wałęsy”, która symbolizuje solidarność z osobami bądź organizacjami działającymi na rzecz porozumienia i solidarnej współpracy narodów, wolności i poszanowania podstawowych praw człowieka, jest szczególnie ważna dla Banku.

W dowód pieczy nad polskim dorobkiem kulturowym, PKO Bank Polski SA jest od kilku lat partnerem strategicznym „Nagród Kisiela”, których przyznawanie zainicjował pisarz i publicysta Stefan Kisielewski.

Nauka i edukacja

Nauka i edukacja to naturalne kierunki działalności sponsorskiej Banku – pracodawcy, instytucji otwartej na ludzi młodych, organizacji uczącej się i rozwijającej umiejętności pracowników. Od lat Bank współpracuje z wyższymi uczelniami w ramach organizacji konferencji i sympozjów, ważnych z naukowego, gospodarczego i społecznego punktu widzenia. Bank kieruje swoje działania również do dzieci. W tej grupie przedsięwzięć na uwagę zasługuje prowadzona od końca 2010 roku współpraca z Planetarium „Niebo Kopernika” w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Wspólne przedsięwzięcia podejmowane z Planetarium, kierowane są przede wszystkim do dzieci, którym Bank zadedykował ofertę programu Szkolnych Kas Oszczędnościowych i PKO Junior.

PKO Bank Polski SA od lat jest partnerem Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym i sponsorem stypendiów dla najlepszych jej uczestników. Udział w Olimpiadzie to dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy mogą pochwalić się imponującą wiedzą, szansa na indeks na wyższą uczelnię oraz nagrody rzeczowe.

Po raz kolejny Bank wsparł Mistrzostwa Polski w Programowaniu Zespołowym oraz udział drużyny Uniwersytetu Warszawskiego w Akademickich Mistrzostwach Europy i Akademickich Mistrzostwach Świata w Programowaniu Zespołowym – najbardziej prestiżowym konkursie informatycznym na świecie, promującym zdolnych i ambitnych studentów. Zespół informatyków z Uniwersytetu Warszawskiego zdobył srebrny medal w ostatniej edycji Mistrzostw, odbywających się w Sankt Petersburgu. To najlepszy wynik ze wszystkich polskich zespołów, które startowały w konkursie.

Imprezy sportowe

W 2013 roku zainicjowany został w Banku program biegowy pn. „Biegajmy razem”, w ramach którego Bank udzielił wsparcia sponsorskiego dla: 40 biegów masowych na terenie całej Polski, programu trenerskiego BiegamBoLubię, realizowanego na stadionach ponad 60 miast oraz projektu „Korona Maratonów PKO Banku Polskiego” z udziałem biegaczy bankowych. Najważniejsze imprezy biegowe to: Cracovia Maraton, Poznań Maraton, Wrocław Maraton, Triada biegowa „Zabiegaj o pamięć”, składająca się z biegów: Konstytucji 3 Maja, Powstania Warszawskiego oraz Biegu Niepodległości. W ramach biegów prowadzone były akcje charytatywne, dzięki którym Fundacja PKO Banku Polskiego przekazała ponad 400 tys. PLN, a dla potrzebujących osób pobiegło 4 440 zawodników, w tym 333 pracowników Banku.

Poza imprezami biegowymi, które zdecydowanie dominowały w kategorii sponsoringu sportowego, Bank wsparł także inne prestiżowe imprezy sportowe takie jak Bieg Piastów, Cavaliadę czy Finał Regat Wielkich Żaglowców.

Przedsięwzięcia o charakterze branżowym

Bank angażuje się w wiodące przedsięwzięcia o charakterze branżowym, intensyfikując w ten sposób działania promocyjne wspierające sprzedaż oferowanych produktów i usług. Wspierane inicjatywy mają na celu prezentowanie Banku jako lidera rynku finansowego.

Przykłady takich inicjatyw to m.in. sponsorowanie konkursów: Przedsiębiorca Roku, organizowanego przez EY czy Młode Marki Sukcesu, realizowanego przez wydawcę Rzeczpospolitej. Inne przykłady inicjatyw o charakterze branżowym to: IX Kongresu Ekonomistów, konferencja CEE IPO SUMMIT w Warszawie, III Europejski Kongres Finansowy, V Kongres Bankowości Detalicznej, Gala Giełdowej Spółki Roku czy II Kongres CFO Spółek Giełdowych SEG.

5.8 Działalność charytatywna Fundacji PKO Banku Polskiego SA

Działalność charytatywna ma istotne znaczenie dla kształtowania wizerunku PKO Banku Polskiego SA jako instytucji dostrzegającej znaczenie społecznej odpowiedzialności biznesu. Obok aspektów wizerunkowych, udział w projektach charytatywnych stwarza także możliwość kontaktu z organizacjami działającymi w obrębie trzeciego sektora oraz ze środowiskami opiniotwórczymi. Działalność charytatywna Banku jest prowadzona przez powołaną w roku 2010 Fundację PKO Banku Polskiego SA. Celem Fundacji jest działanie w imieniu Banku i Grupy Kapitałowej Banku na rzecz dobra publicznego w zakresie: oświaty, wychowania, pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia, kultury i sztuki, ochrony środowiska, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz promowania celów społecznych w środowisku bankowym.

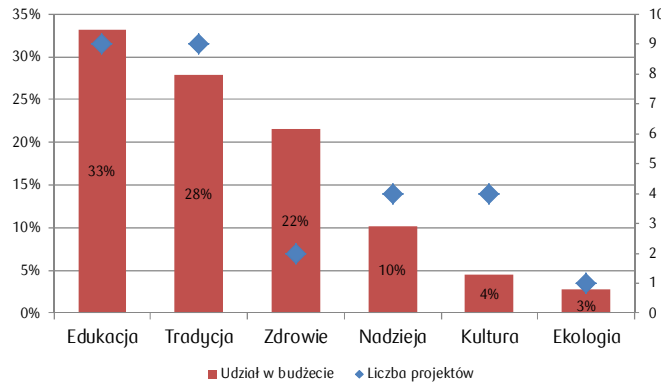
Cele strategiczne Fundacji PKO Banku Polskiego SA są zdefiniowane jako:

- wspieranie osób i organizacji zajmujących się dobroczynnością poprzez współfinansowanie projektów nastawionych na budowanie solidarności społecznej w kilku obszarach programowych oraz promowanie wolontariatu pracowniczego wśród pracowników Banku i Grupy Kapitałowej,
- wzmacnianie wspólnej więzi interesariuszy – pracowników, klientów, kooperantów, akcjonariuszy, przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej – z marką jej Fundatora,
- wypromowanie nowego modelu działania organizacji pozarządowej powiązanej z marką korporacyjną.

Wypełnienie tych zadań buduje silne relacje Banku z otoczeniem i wzmacnia wzajemne zaufanie.

Głównym źródłem finansowania zadań Fundacji jest dotacja od Fundatora (9,8 mln PLN). Dodatkowe środki pieniężne na dotacje pochodzą z zysku wygenerowanego podczas obrotu bezgotówkowego dokonywanego przez klientów Inteligo powiązanego z dwoma kartami typu *affinity*: PSS (1,64 mln PLN) i Dobro procentuje (0,24 mln PLN). Ponadto, Fundacja wykorzystywała część funduszy pochodzących z rezerwy z lat ubiegłych. W 2013 roku na działania programowe Fundacja PKO Banku Polskiego SA przeznaczyła blisko 11,26 mln PLN, w tym na Projekty Strategiczne 9,75 mln PLN, a na Projekty Lokalne i Indywidualne ponad 1,51 mln PLN. Fundacja realizuje zadania głównie poprzez nawiązanie partnerstwa strategicznego z wybranymi organizacjami społecznymi, które są innowatorem i motorem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Wykres 1. Główne obszary działalności charytatywnej Fundacji PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku

Zaangażowanie Fundacji w 2013 roku obejmowało 30 projektów strategicznych, w tym gł.:

1. W obszarze EDUKACJA w 2013 roku nastąpiło wzmocnienie współpracy merytorycznej i finansowej ze Stowarzyszeniem SIEMACHA, w zakresie wspierania programów budowania solidarności społecznej z dziećmi i młodzieżą zagrożonymi wykluczeniem, podejmowania nowych zadań związanych z rozwijaniem talentów w tej grupie społecznej oraz poprawy funkcjonalności obiektów wykorzystywanych w procesie edukacji. Nowym zadaniem było wsparcie udzielone Jagiellońskiemu Towarzystwu Kulturalno-Oświatowemu „Klub Jagielloński” na realizację projektu „Akademia Nowoczesnego Patriotyzmu” skierowanego do uczniów szkół ponad gimnazjalnych.
2. W obszarze TRADYCJA Fundacja nawiązała współpracę strategiczną z trzema organizacjami zajmującymi się wychowaniem dzieci i młodzieży w duchu patriotycznym (Związek Harcerstwa Polskiego otrzymał dofinansowanie konkursu dla najlepszych harcerzy ZHP „Niezwyčajni 2013”, Związek Harcerzy Rzeczypospolitej na przeprowadzenie gry miejskiej „Zakospiruj Poznań” oraz ustanowienie i przyznanie nagrody im. Macieja Frankiewicza, natomiast Towarzystwo Przyjaciół Związku Strzeleckiego „Strzelec” na wsparcie wybranych działań statutowych, nastawionych na formowanie postaw obywatelskich i pro społecznych wśród młodego pokolenia). W ramach współpracy z Fundacją Wspólnota Pokoleń przekazano dwie dotacje: na nagrody dla laureatów konkursu „Sprzączki i guziczki z orzełkiem ze rdzy...”, prowadzonego przez Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej oraz programu „Dialog Międzypokoleniowy” na rzecz osób, które przyczyniły się do demokratyzacji życia w Polsce. Ponadto, Fundacja jest mecenasem nagrody im. Jana Rodowicza Anody, przyznawanej przez Muzeum Powstania Warszawskiego.
3. W obszarze ZDROWIE zorganizowana została Bankowa Akcja Honorowego Krwiodawstwa. Celem jest wychowanie nowego pokolenia honorowych dawców krwi, rekrutujących się zarówno spośród pracowników PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej Banku, jak też z kręgów innych środowisk wrażliwych społecznie.
4. W obszarze NADZIEJA kontynuowano współpracę ze Stowarzyszeniem Pomocy Niepełnosprawnym Kierowcom SPiNKa w ramach projektu „Mobilność osób niepełnosprawnych”. Podobnie kontynuowano współpracę ze Stowarzyszeniem WIOSNA poprzez wsparcie systemu szkoleń wolontariatu 13-tej edycji ogólnopolskiej akcji pomocowej „Szlachetna Paczka”. Nowym zadaniem jest współpraca z Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych ITAKA.
5. W obszarze KULTURA dotacja została przeznaczona na wsparcie Koncertu Niepodległości 2013, organizowanego w tym roku przez Fundację Dziedzictwa Rzeczypospolitej.
6. W obszarze EKOLOGIA na poziomie strategicznym Fundacja współpracuje od dwóch lat ze Stowarzyszeniem Ekologiczno-Kulturalnym Klub Gaja, realizując wspólnie projekt edukacyjny „Zaadoptuj rzekę”, skierowany zarówno do dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych.

Kolejnym, istotnym obszarem aktywności Fundacji są projekty lokalne i indywidualne. Celem realizacji tych zadań jest rozwiązywanie problemów przez wspólnoty lokalne, z uwzględnieniem zaangażowania zarówno podmiotów prawnych działających na danym terenie: organizacji pozarządowych (np. fundacji, stowarzyszeń), jednostek samorządu terytorialnego lub placówek użyteczności publicznej (np. szkół), jak i (w wybranych projektach) pracowników PKO Banku Polskiego SA. W sumie, w tej kategorii dotacjami były objęte ponad 232 Projekty Lokalne i Indywidualne z całej Polski. W ramach pomocy świadczonej na rzecz osób indywidualnych w ramach bankowego programu „Biegajmy razem...” podjęto inicjatywę organizowania Charytatywnych Akcji Biegowych na rzecz potrzebujących.

5.9 Działalność promocyjna pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Działania promocyjne spółek zależnych od PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku służyły głównie promocji produktów i usług oferowanych przez Spółki oraz koncentrowały się w szczególności na:

- prowadzeniu przez PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA marketingowych działań wspierających sprzedaż wybranych produktów, w tym certyfikatów inwestycyjnych funduszu PKO Globalnej Strategii – fiz oraz jednostek uczestnictwa subfunduszu PKO Dóbr Luksusowych Globalny prowadzonych w prasie i w internecie oraz uczestnictwie w charakterze sponsora w III Fund Forum organizowanym przez ośrodek badawczy Analizy Online,

- akcjach promocyjnych Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (do 30 grudnia 2013 roku spółki zależnej od Banku) wspierających sprzedaż doładowań telefonów komórkowych Prepaid u Merchantów oraz dotyczących popularyzowania płatności zbliżeniowych MasterCard oraz VISA w punktach sprzedaży,
- promocji produktów oferowanych przez spółki z Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA, w szczególności leasingu maszyn i urządzeń oraz pojazdów m.in. poprzez udział w targach (Wiatr i Woda, Motor Show, Międzynarodowych Targach Transportu Zbiorowego TRANSEXPO oraz The Tall Ships Races 2013),
- działalności marketingowej wspierającej sprzedaż mieszkań w obiektach budowanych przez Spółki z Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o. (w ramach projektów: Neptun Park w Gdańsku Jelittkowie, Nowy Wilanów w Warszawie, Rezydencja Flotylla w Międzyzdrojach oraz Na Fali w Sopocie) oraz wspierającej wynajem pokoi hotelowych w obiektach Golden Tulip Międzyzdroje Residence i Golden Tulip Gdańsk Residence,
- kampanii informacyjnej i edukacyjnej dotyczącej funduszy emerytalnych prowadzonej przez PKO BP BANKOWY PTE SA wspólnie z dziennikiem Puls Biznesu, Rzeczpospolita oraz Konfederacją Lewiatan.

5.10 Nagrody i wyróżnienia przyznane spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W 2013 roku PKO Bankowi Polskiemu SA oraz pozostałym spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyznano liczne nagrody i wyróżnienia, z których najważniejsze to:

Produkty i usługi

IKO laureatem *Effective Mobile Marketing Awards 2013*

Płatności mobilne IKO, innowacyjne rozwiązanie stworzone przez PKO Bank Polski SA, zostało laureatem międzynarodowego konkursu *Effective Mobile Marketing Awards 2013* organizowanego przez *Mobile Marketing Magazine*. Aplikację IKO nagrodzono w kategorii *Most Effective Mobile Payment Solution*. Organizatorzy konkursu docenili IKO za atrakcyjny wygląd i użyteczność dla klientów.

IKO nagrodzone w Konkursie Kongresu Gospodarki Elektronicznej

Kapituła Konkursu VIII Kongresu Gospodarki Elektronicznej organizowanego pod patronatem Związku Banków Polskich przyznała IKO nagrodę w kategorii Projekt Roku. Tytułem Ambasadora Gospodarki Elektronicznej w Konkursie uhonorowany został natomiast Wojciech Bolanowski – Dyrektor Pionu Bankowości Elektronicznej w PKO Banku Polskim SA.

Złoty Bankier 2012

W czwartej edycji konkursu PKO Bank Polski SA zdobył największą ilość pozytywnych opinii w kategorii najlepszy kredyt hipoteczny zajmując I miejsce z ilością 37% oddanych głosów. Internauci już po raz trzeci w historii plebiscytu docenili kredyt mieszkaniowy Własny Kąt Hipoteczny. Głosujący na usługi i produkty bankowe wyróżnili również PKO Konto za Zero w kategorii najlepsze konto osobiste dla internauty, najlepsze konto firmowe dla przedsiębiorcy internetowego Inteligo oraz najlepszą bankowość mobilną.

Kapituła konkursu przyznała także PKO Bankowi Polskiemu SA nagrody w kategoriach specjalnych. Wyróżniono projekt Szkolnych Kas Oszczędności w kategorii najbardziej innowacyjny produkt 2012 oraz spot reklamowy Poznaj Moc Oszczędzania, promujący lekcje oszczędzania dla najmłodszych w SKO.

Najciekawsza karta bankowa

Dwie wydawane przez Bank karty zwyciężyły w konkursie na Najciekawszą Kartę Bankową 2012 roku. Uczestniczący w plebiscycie zorganizowanym na portalu *Banking-Magazine.pl* internauci uznali, że niepowtarzalną grafiką wyróżniają się PKO Visa Ekspres i PKO Visa Gold. Tytuł Najciekawszej Karty do Konta zdobyła, ciesząc się największą popularnością wśród klientów Banku, PKO Visa Ekspres „Czarny Kot”. Karta debetowa wydawana do rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych jest jednym z 18 zróżnicowanych tematycznie wizerunków PKO Visa Ekspres. W kategorii Najciekawsza Złota Karta internauci wybrali PKO Visa Gold. Poza prestiżem oferuje wiele praktycznych rozwiązań gwarantujących jej posiadaczowi wygodę i komfort.

Działalność maklerska

Dom Maklerski nagrodzony przez GPW

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA otrzymał nagrodę w kategorii rynek obligacji za najwyższe obroty zrealizowane przez animatora na *Catalyst* w 2013 roku oraz w kategorii rynek akcji za największą wartość ofert spółek wprowadzonych na Główny Rynek w 2013 roku oraz za największą liczbę wprowadzonych spółek na Głównym Rynku w 2013 roku.

Wyróżnienia liderom polskiego rynku kapitałowego przyznała Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie. Podczas Gali „Podsumowanie Roku Giełdowego 2013” wyróżnieni zostali emitenci, Członkowie Giełdy oraz Autoryzowani Doradcy, którzy w minionym roku szczególnie przyczynili się do rozwoju polskiego rynku giełdowego.

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA liderem rankingów *Forbesa*

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA zwyciężył w Rankingu biur maklerskich w ocenie inwestorów instytucjonalnych miesięcznika *Forbes*, awansując z 5. pozycji. Utrzymał także wysoką, 3. pozycję w Rankingu najlepszych biur maklerskich w ocenie inwestorów indywidualnych. Profesjonalizm, indywidualne podejście, jakość rekomendacji i analiz, jakość obsługi na rynku pierwotnym i wtórnym oraz zdolność do budowania relacji stały się kluczem do tegorocznego sukcesu Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA.

Byki i niedźwiedzie

Podczas 19 edycji nagród „Byki i Niedźwiedzie” zorganizowanej przez Gazetę Giełdy Parkiet, za zmiany i skuteczne dążenie do umocnienia pozycji Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA otrzymał tytuł „Domu maklerskiego roku 2012”.

W 2012 roku Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA znacząco umocnił pozycję, zajmując 3 miejsce na rynku akcji wśród domów maklerskich na GPW. Skokowo zwiększył udział w obrotach na rynku wtórnym akcji (włącznie z transakcjami pakietowymi).

PKO Bank Polski SA był nominowany w kategorii „Spółka roku z WIG20”. Nagrody Gazety Giełdy Parkiet przyznawane są spółkom, instytucjom oraz osobom, które najbardziej wyróżniają się na rynku kapitałowym, przyczyniając do rozwoju, upowszechniania i poszerzania rynku kapitałowego w Polsce.

Wyniki finansowe

50 największych banków w Polsce

PKO Bank Polski SA kolejny rok z rzędu zwyciężył w rankingu "50 największych banków w Polsce" przygotowanym przez redakcję "Miesięcznika Finansowego Bank". Przy ocenie były brane pod uwagę m.in. wskaźnik wypłacalności, dynamika wzrostu akcji kredytowej oraz przyrost depozytów, a także poziom złych długów. Na ostateczną ocenę wpływ miały również takie wskaźniki jak rentowność, suma zgromadzonych kapitałów oraz liczba zatrudnionych.

Bank doceniony w rankingach *Forbesa*

PKO Bank Polski SA w Rankingu najdynamiczniej rozwijających się spółek giełdowych miesięcznika *Forbes* został laureatem 2. miejsca w kategorii „Banki”. Wyróżnienia te otrzymują najlepsze, najszybciej i najdynamiczniej rozwijające się spółki giełdowe, wybrane na podstawie tempa wzrostu przychodów, aktywów, kapitałów, wskaźników rentowności i osiągniętych rezultatów w ostatnich trzech latach.

Nagrody dla kierownictwa Banku

Wizjonerzy 2013

Zbigniew Jagiełło, prezes Zarządu PKO Banku Polskiego SA wyróżniony został tytułem „Wizjona 2013”. Doceniono jego wkład w rozwój sektora finansowego, konsekwencję w umacnianiu pozycji lidera rynku oraz determinację w zmienianiu wizerunku Banku.

„Wizjonerzy” to nagroda Dziennika Gazety Prawnej dla wiodących postaci polskiego biznesu. Honoruje top menedżerów, którzy podnoszą wartość firmy z wizją wdrażając nowe projekty mimo niesprzyjającego otoczenia rynkowego.

Człowiek Roku 2013

Zbigniew Jagiełło uznany został Człowiekiem Roku. Tytułem tym magazyn *Brief* wyróżnia osoby, które w ciągu ostatniego roku w sposób szczególny zasłużyły się dla rozwoju swojej branży oraz całej polskiej gospodarki. Zbigniew Jagiełło został doceniony za sposób kierowania PKO Bankiem Polskim SA, w tym przede wszystkim za zainicjowanie powstania lokalnego standardu płatności mobilnych na bazie innowacyjnego rozwiązania IKO.

Platynowa Antena

„Za efektywne budowanie konwergencji pomiędzy sektorem finansowym a telekomunikacyjnym” prezes PKO Banku Polskiego SA otrzymał nagrodę specjalną Platynową Antenę przyznaną przez kapitułę Konkursu Złotych i Kryształowych Anten Świata Mediów.

Konkurs organizowany przez *MM Conferences Polska*, ma na celu wyróżnienie ludzi, którzy przyczyniają się do rozwoju rynku telekomunikacyjnego i mediów w Polsce, popularyzację najciekawszych produktów i rozwiązań oraz promocję polskiej myśli technicznej.

Wydarzenie, towarzyszy Sympozjum Świata Telekomunikacji i Mediów. Rokrocznie gromadzi ono osoby mające znaczący wpływ na rozwój sektora telekomunikacyjnego: prezesów wiodących firm działających na rynku, reprezentantów instytucji, urzędów i izb. Sympozjum to jest doskonałą platformą dialogu dotyczącego rozwoju mediów i telekomunikacji na różnych płaszczyznach – uczestnicy dyskutują o najistotniejszych zmianach zachodzących na rynku, analizują trendy oraz poszukują modeli biznesowych pozwalających realizować przyjęte strategie.

Dyrektor Finansowy Roku

Kapituła konkursu uhonorowała Bartosza Drabikowskiego wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA, odpowiedzialnego za Obszar Finansów i Rachunkowości, za szerokie rozumienie zadań Dyrektora Finansowego oraz wkład we wspieranie biznesu i wdrażanie innowacji.

Celem Konkursu „Dyrektor Finansowy Roku” jest wyróżnianie i promowanie osób zarządzających finansami przedsiębiorstw, szczególnie takich, którzy skutecznie działają w zmiennych warunkach rynkowych, są profesjonalistami i biznesowymi wizjonerami budującymi wartość firmy.

Oceniając kandydatów kapituła analizowała ich osiągnięcia zawodowe, kwalifikacje, przebieg kariery zawodowej, wkład w budowę pozycji konkurencyjnej firmy na rynku, umiejętność przewyższania trudności i kryzysów, solidność zawodową i etykę, doświadczenie w pozyskiwaniu środków finansowych oraz wyniki ekonomiczne firm.

Nagroda im. Prof. Remigiusza Kaszubskiego

Piotr Alicki, wiceprezes Zarządu Banku uhonorowany został Nagrodą im. Prof. Remigiusza Kaszubskiego przyznaną za innowacyjne rozwiązania w dziedzinie bankowości.

Kapituła konkursu wyróżniła wiceprezesa Piotra Alickiego za kierowanie innowacyjnymi projektami w obszarze bankowości elektronicznej. Jest on odpowiedzialny za wdrażanie rozwiązań aplikacyjnych i infrastrukturalnych, które umożliwiają oferowanie klientom Banku coraz nowocześniejszych produktów i usług. Najnowszym osiągnięciem Banku jest wprowadzenie autorskiej aplikacji IKO.

Nagroda im. Prof. Remigiusza Kaszubskiego została ustanowiona przez Zarząd Związku Banków Polskich w celu upamiętnienia tragicznie zmarłego prof. Remigiusza Kaszubskiego, kreatora innowacyjnych rozwiązań w tych dziedzinach.

Marka

Nagroda Gospodarcza Prezydenta RP

PKO Bank Polski SA został uhonorowany Nagrodą Gospodarczą Prezydenta RP za przestrzeganie zasad ładu korporacyjnego i działalność w dziedzinie społecznej odpowiedzialności biznesu.

Jako jedyny z laureatów otrzymał dwie nominacje. Kapituła Konkursu przyznała je w kategoriach Ład Korporacyjny i Społeczna Odpowiedzialność Biznesu (wyróżnienie to Bank otrzymał także w ubiegłym roku) oraz Innowacyjność. Nominacje oraz nagroda nazywana „Polskim Gospodarczym Noblem” są wyrazem uznania za wkład Banku w rozwój gospodarczy kraju oraz budowę pozytywnego wizerunku polskiej gospodarki.

Bank na szczycie zestawienia Top Marka

PKO Bank Polski SA jest najczęściej i najlepiej opisywaną w mediach instytucją sektora bankowego – tak wynika z szóstego już rankingu Top Marka. Średnio w miesiącu na temat Banku ukazuje się cztery tysiące informacji w mediach i na portalach internetowych oraz 7 tys. na forach, blogach i w serwisach społecznościowych. W analizowanym okresie lipiec 2012 - czerwiec 2013 roku media i internauci docenili m.in.

wprowadzenie na rynek przez Bank innowacyjnych produktów, przede wszystkim nowego systemu płatności mobilnych IKO. Zauważają również coraz wyższą jakość usług świadczonych przez Bank.

Innowator 2013

PKO Bank Polski SA drugi rok z rzędu uznano za najbardziej innowacyjną firmę sektora bankowego w trzeciej edycji rankingu tygodnika Wprost. Bank został nagrodzony za sukcesywne inwestowanie w nowoczesne procesy, wprowadzając na rynek nowatorskie usługi i rozwiązania technologiczne we wszystkich segmentach rynku. W konkursie wyróżniono firmy, które przyczyniają się do rozwoju innowacji oraz zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki.

Zestawienie tygodnika zostało przygotowane w oparciu o Listę 500 Najbardziej Innowacyjnych Firm w Polsce autorstwa zespołu naukowców z Instytutu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk. Na jej bazie redakcja dokonała wyboru firm, które uznano za liderów innowacji w wybranych, najbardziej przyszłościowych sektorach gospodarki.

PKO Bank Polski SA doceniony za jakość obsługi

PKO Bank Polski SA został bezapelacyjnym zwycięzcą w "Internetowym Rankingu Jakości Obsługi w Bankach 2013". Wpłynęły na to wyniki średnie z trzech subrankingów: ranga jakości obsługi, ranking pozytywnych ocen i *response rate* na Facebooku.

Przy tworzeniu rankingu, przygotowanego przez firmy IRCenter, SentiOne i Napoleon, przeanalizowano opinie internautów oraz aktywność banków na swoich profilach na Facebooku. Uwzględniono 17,8 tys. spontanicznych opinii internautów o 23 bankach, zamieszczonych w sieci od 1 września 2012 roku do 31 sierpnia 2013 roku, które dotyczyły jednego z czterech aspektów: korzystania z placówek, internetowego systemu transakcyjnego, infolinii i bankowości mobilnej.

Jakość na Bank 2013

PKO Bank Polski SA uplasował się w ścisłej czołówce zajmując 3. pozycję w rankingu przygotowanym przez TNS Polska oraz „Puls Biznesu”.

Ankieterzy szczególnie docenili pracowników Banku za aktywną postawę sprzedażową, zaangażowanie oraz rzetelną analizę potrzeb i oczekiwań klientów. Tak wysoki wynik w rankingu – Bank osiągnął wynik 71,4% w porównaniu z rokiem ubiegłym – jest efektem wdrożonych systemowych działań w zakresie podnoszenia jakości obsługi, jak i serwisu oferowanego klientom.

W przeprowadzonym przez TNS badaniu brano pod uwagę takie obszary jak: prezentacja oferty, analiza potrzeb klienta, początek wizyty, atmosfera rozmowy, zakończenie spotkania oraz wygląd pracownika i stanowiska pracy.

Diamenty Private Equity

PKO Bank Polski SA został uhonorowany złotą statuetką w konkursie Diamenty *Private Equity* w kategorii Najlepszy Bank Roku. Jego celem jest promowanie osób i firm związanych z branżą *private equity*, które poprzez swoje działania przyczyniły się do wzrostu wartości polskich przedsiębiorstw, a ponadto wyróżniają się wysokim poziomem merytorycznym, efektywnością ekonomiczną i innowacyjnością.

Kapituła konkursu nominowała ponad 40 liderów sektora *Private Equity* w ośmiu kategoriach: najlepszy fundusz roku, najlepsze wyjście roku, najlepszy bank roku, doradca *corporate finance* roku, doradca prawny roku, transakcja roku, osobowość roku i najlepsza spółka portfelowa.

Lamparty

PKO Bank Polski SA został laureatem nagrody „Lamparta 2013” w konkursie na najbardziej podziwianą kreację marki bankowej, przeprowadzonym wśród pracowników instytucji finansowych przez TNS Polska.

Środowisko bankowe nagradzając Bank „Lampartem 2013” doceniło zmianę w postrzeganiu i pozycjonowaniu marki, innowacyjność, stałą i spójną kampanię medialną oraz atrakcyjną ofertę produktową. W przeprowadzonym sondażu uczestnicy nie mogli wskazywać banków, w których są zatrudnieni.

Marka Godna Zaufania

Już po raz dziewiąty PKO Bank Polski SA otrzymał Złotą Statuetkę w badaniu *European Trusted Brands*. Wyróżnienie przyznawane jest markom, które zdobyły największe zaufanie konsumentów. Został wyróżniony Złotą Statuetką Marki Godnej Zaufania w kategorii „Bank”. Wybrało go 27% osób biorących udział w badaniu miesięcznika *Reader's Digest*, którego celem jest wyłonienie marek cieszących się największym zaufaniem europejskich konsumentów.

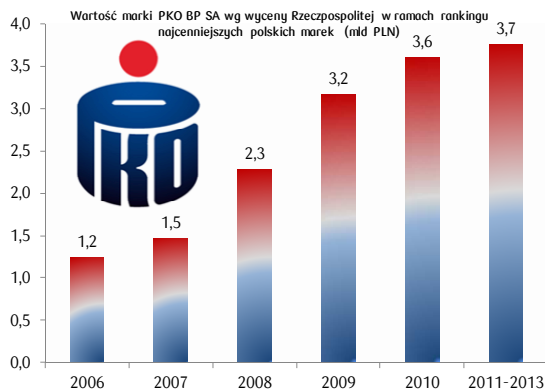
Lider Świata Bankowości

Kapituła Konkursu Liderów Świata Bankowości przyznała PKO Bankowi Polskiemu SA nagrody w kategorii Najlepszy Bank (z kapitałem własnym powyżej 1,5 mld zł) oraz Najbardziej Innowacyjny Bank w 2012 roku za nową ofertę Szkolnych Kas Oszczędności.

Była to II edycja konkursu, który odbył się w ramach Polskiego Kongresu Gospodarczego. Jego kapitułę tworzą uznani eksperci z dziedziny finansów, członkowie rządu oraz dziennikarze ekonomiczni. Nagrodzone są w nim osobistości i firmy, które w ostatnim roku najbardziej przyczyniły się do rozwoju polskiej branży finansowej.

PKO Bank Polski SA kolejny raz z rzędu najcenniejszą marką

I miejsce w kategorii finanse, II w ogólnej klasyfikacji rankingu polskich marek. Brand lidera sektora bankowego został wyceniony na 3,7 mld PLN. PKO Bank Polski SA od 2006 roku i pierwszej edycji rankingu uwzględniającej firmy z branży finansowej jest najcenniejszą i najmocniejszą marką. Od tego czasu jego wartość potroiła się i wzrosła o 2,5 mld zł. W tegorocznej edycji rankingu Rzeczypospolitej łączna wartość 330 najcenniejszych polskich marek wzrosła prawie do 60 mld zł. W Rankingu Najcenniejszych Marek biorą udział tylko te marki, które powstały w Polsce, bez względu na kraj pochodzenia jej obecnego właściciela.

Dla potrzeb rankingu zaadaptowana została stosowana powszechnie na świecie metoda opłat licencyjnych (ang. *relief from royalty*). Jej istotą są hipotetyczne opłaty, jakie ponosiłby użytkownik marki, gdyby korzystał z marki na podstawie umowy licencyjnej. Opłaty takie ustalane są w relacji do przychodów ze sprzedaży netto.

Pracodawca

PKO Bank Polski SA wśród Najbardziej pożądaných pracodawców

Wyniki 4. edycji badania „Najbardziej pożądaných pracodawcy 2013 w opinii specjalistów i menedżerów” pokazały, że PKO Bank Polski SA jest w gronie pięciu najbardziej pożądaných pracodawców w kategorii „Bankowość, ubezpieczenia, instytucje finansowe”.

Oceniano styl zarządzania i kulturę organizacyjną w firmie, innowacyjność, stabilność zatrudnienia, możliwości szkolenia, wysokość wynagrodzenia, możliwości awansu, lokalizację, równowagę pomiędzy życiem prywatnym i służbowym (tzw. *work-life balance*), a także benefity, takie jak między innymi opieka medyczna czy ubezpieczenie na życie.

W badaniu, przeprowadzonym przez *Antal International* pod patronatem *Business Centre Club* udział wzięło 3 085 specjalistów i menedżerów z Polski reprezentujących 9 dyscyplin.

Employer Branding Excellence Awards 2013

PKO Bank Polski SA zdobył pierwsze miejsce za kampanię wizerunkowo- rekrutacyjną „Jeden Bank. Wiele Pasji” w kategorii Doskonała Strategia Employer Branding w konkursie *Employer Branding Excellence Awards 2013*, zorganizowanym przez *HRM Institute* oraz *Markline*. Nagroda w tej kategorii jest przyznawana instytucjom, które z sukcesem opracowały i wdrożyły taką strategię w swojej organizacji. Dobrze zdefiniowana i wdrożona ma znaczący wpływ na przyciąganie, zaangażowanie i retencję talentów.

Solidny Pracodawca Dekady

PKO Bank Polski SA został nagrodzony tytułem „Solidny Pracodawca Dekady” w jubileuszowej X edycji ogólnopolskiego konkursu organizowanego przez Program Solidny Pracodawca Roku. Otrzymany tytuł to dla Banku dowód, że należy do grona polskich spółek stwarzających najlepsze i najbardziej stabilne warunki pracy i rozwoju swoim pracownikom.

Konkurs „Solidny Pracodawca” to jeden z najbardziej prestiżowych ogólnopolskich projektów w dziedzinie HR, wyłaniający firmy wyróżniające się najciekawszymi rozwiązaniami z zakresu polityki personalnej, nad którym patronat sprawuje dziennik „Rzeczpospolita”, dodatek „Rzecz o Biznesie”.

Idealny pracodawca

PKO Bank Polski SA znalazł się w gronie najbardziej pożądaných pracodawców w rankingach przygotowanych w oparciu o opinie studentów.

Wysoką pozycję Banku potwierdzają badania międzynarodowej firmy *Universum Global*, jak i stowarzyszenia studentów AIESEC przeprowadzane wśród studentów najlepszych uczelni w kraju.

PKO Bank Polski SA zajął 3. miejsce w kategorii Biznes otrzymując tytuł Idealnego Pracodawcy 2013 w jednym z najbardziej prestiżowych rankingów pracodawców wg studentów – *Universum Student Survey*. Był jedynym bankiem w pierwszej dziesiątce rankingów.

Pracodawca Roku 2012

PKO Bank Polski SA został wyróżniony w rankingu na najbardziej pożądaných pracodawców tegorocznej edycji badania Pracodawca Roku 2012, organizowanego przez międzynarodową organizację studencką AIESEC. Badani studenci kierunków ekonomicznych uplasowali Bank na miejscu 6., awansując go z miejsca 10. w ubiegłym roku. PKO Bank Polski SA jest jedyną polską firmą w pierwszej dziesiątce rankingów i najbardziej pożądanym pracodawcą w sektorze bankowym. Znalazł się wśród takich firm jak: Ernst & Young, PWC, Google czy Deloitte.

Nagrody dla pozostałych spółek Grupy Kapitałowej

Srebra Perła Rynku FMCG 2013

Umowa o współpracy w zakresie poręczeń transakcji leasingowych, podpisana przez PKO Leasing SA i Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. zdobyła Srebrną Perłę Rynku FMCG 2013 w kategorii najlepsza oferta leasingowa, w plebiscycie zorganizowanym przez miesięcznik *Wiadomości Handlowe*.

Dobra Firma 2013

Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (do 30 grudnia 2013 roku spółka zależna od Banku) w ramach rankingu dziennika *Rzeczpospolita* otrzymała tytuł „najlepiej rozwijającej się firmy z listy 2000 Polskich przedsiębiorstw”.

IKE 2013

Indywidualne Konto Emerytalne oferowane w ramach Pakietu Emerytalnego PKO TFI (IKE + IKZE) zajęło III miejsce w rankingu Indywidualnych Kont Emerytalnych ogłoszonym przez ośrodek badawczy *Analizy Online*.

Solidny Pracodawca 2013

PKO Leasing SA został nagrodzony tytułem „Solidny Pracodawca 2013” w XI edycji ogólnopolskiego konkursu Solidny Pracodawca Roku.

Bezpieczeństwo bankowe – Ukraina

KREDOBANK SA został laureatem I międzynarodowego konkursu „Bezpieczeństwo bankowe - 2013” za wdrożenie rozwiązań informatycznych w zakresie bezpieczeństwa informatycznego oraz ochrony kryptograficznej danych.

Inteligo numerem jeden w oczach klientów i ekspertów

W rankingu „Bank najbliższy klientowi” Inteligo okazało się niekwestionowanym zwycięzcą, awansując z 8. miejsca zdobytego przed rokiem. Inteligo, internetowe ramię PKO Banku Polskiego SA, okazało się być najlepsze w kilku obszarach. Klienci i eksperci docenili m.in. infolinię, nową szatę graficzną serwisu transakcyjnego oraz 0 zł za obsługę konta. Ranking po raz trzeci przygotował Dziennik Gazeta Prawna we współpracy z firmami Expander, Indicator oraz IQS.

Buława 2013

PKO Bank Polski SA został wyróżniony przez Polsko-Ukraińską Izbę Gospodarczą nagrodą Buława 2013.

Przynana po raz pierwszy Polsko-Ukraińska Nagroda Gospodarcza to wyróżnienie dla osób i firm szczególnie zasłużonych dla rozwoju polsko-ukraińskiej współpracy gospodarczej. Kapituła Nagrody złożona z przedstawicieli polskich i ukraińskich instytucji przyznaje ją firmom, których działalność odznacza się szczególnymi osiągnięciami na rynku, będąc synonimem sukcesu gospodarczego.

PKO Bank Polski SA jest głównym udziałowcem i strategicznym partnerem ukraińskiego KREDOBANK SA. Jego działalność w ramach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA stanowi przykład pozytywnego wpływu kapitału polskiego na ukraińską instytucję finansową. Technologie, know-how oraz środki finansowe wniesione do KREDOBANK SA sprzyjają jego znacznemu rozwojowi. Był wielokrotnie nagradzany, za jakość produktów, aktywność we wspieraniu małych i średnich przedsiębiorców, a także przejrzystość działania.

Inne

The Best of the Best dla Raportu Roczno Banku

Raport Roczny PKO Banku Polskiego SA za 2012 rok uhonorowany został nagrodą specjalną „The Best of the Best”. Otrzymują ją przedsiębiorstwa i banki, które w ciągu ostatnich lat trzy razy zdobyły nagrodę główną w konkursie *The Best Annual Report*.

Wyróżnienie jest dowodem najwyższej wartości użytkowej raportów rocznych naszego Banku dla akcjonariuszy i inwestorów. Kapituła konkursu doceniła nie tylko, jakość naszego sprawozdania finansowego, ale także wartość wizerunkową raportu rocznego. Uznanie zyskała kompletność i spójność oraz jasna i logiczna prezentacja danych (m.in. strategii i prognoz z uwzględnieniem ryzyka, stosowania zasad ładu korporacyjnego). Celem konkursu *The Best Annual Report* jest stworzenie uznanych standardów sporządzania raportów rocznych wg MSSF/MSR i dobrych praktyk w tym zakresie. Jego organizatorem jest Instytut Rachunkowości i Podatków.

Lider Informatyki

W XI edycji konkursu Lider Informatyki Instytucji Finansowych 2012 „Gazety Bankowej” PKO Bank Polski SA otrzymał nagrodę w kategorii „Systemy transakcyjne” za projekt „Obsługa masowych świadczeń”. Kapituła konkursu wyróżniła również Bank w kategorii „Bankowość elektroniczna i e-finance” za wdrożenie nowej oferty Szkolnych Kas Oszczędności, którą dostosowano do wymagań rynku i młodego pokolenia na co dzień korzystającego z nowoczesnych technologii i Internetu.

Po raz jedenasty podczas Gali Technologicznej zostały nagrodzone najlepsze wdrożenia systemów informatycznych w instytucjach finansowych. W konkursowe szranki stanęło 49 ubiegłorocznych rozwiązań informatycznych. Była to rekordowa liczba zgłoszeń w 11-letniej historii konkursu.

Najlepsze Contact Center

PKO Bank Polski SA po raz czwarty zdeklasował rywali w cyklicznym badaniu przeprowadzonym przez ARC Rynek i Opinia. W finalnym rankingu obejmującym kontakt telefoniczny i mailowy zdobył blisko 98 pkt. na 100 możliwych do uzyskania.

Ankieterzy bardzo wysoko ocenili pracę konsultantów: uprzejmość, zaangażowanie i profesjonalizm oraz wiedzę produktową. Klienci najkrócej oczekują też na połączenie – średnio 2 sekundy. Tymczasem średnia wszystkich banków biorących udział w badaniu to 16 sekund. Szczególnie dobrze wypadła też dostępność infolinii oraz jakość połączenia.

Szpalty Roku

Projekty PKO Banku Polskiego SA nagrodzone zostały w tegorocznej edycji konkursu „Szpalty Roku”. W kategorii magazyn zewnętrzny tytuł Srebrnej Szpalty otrzymał poradnik ekonomiczny dla najmłodszych „Brawo Bank”. To już druga nagroda dla tego tytułu (dodatku do „Poradnika Bankowego”), w tym konkursie. Tytułem Brązowej Szpalty w kategorii medium elektroniczne nagrodzono powstały w kwietniu 2012 roku serwis internetowy SKO (www.sko.pkobp.pl). Wyróżnienie otrzymał również magazyn pracowników PKO Banku Polskiego SA „Nasz Bank”.

Szpalty Roku to konkurs dla wydawców i twórców prasy firmowej organizowany od 2008 roku przez Stowarzyszenie Prasy Firmowej, w którym profesjonalisci, pod przewodnictwem znanego krytyka i publicyisty Tomasza Raczkę, wyróżniają najlepsze magazyny firmowe.

Bank przyjazny samorządom

Podczas XI Samorządowego Forum Kapitału i Finansów, PKO Bank Polski SA uhonorowany został statuetką im. Kazimierza Wielkiego. Otrzymał ją m.in. za atrakcyjną ofertę opartą o znajomość realiów rynku i otwartość na potrzeby jednostek samorządu terytorialnego.

Według danych NBP z czerwca 2013 roku udział Banku w finansowaniu samorządów kredytami przekraczała 17%. Bank jest także liderem emisji obligacji komunalnych, a jego udział w tym rynku sięga prawie 30%. Bank obsługuje budżety województw: mazowieckiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, lubelskiego i kujawsko-pomorskiego, a także wielu miast, w tym: Wrocławia, Szczecina, Zamościa, Grudziądza, Zielonej Góry, Płocka i Włocławka.

6. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

6.1 Zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, jak i w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, operacyjne, braku zgodności, zmian makroekonomicznych, modeli, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne) i reputacji. Szczególnej kontroli podlega ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych, liniach obrony:

- pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank określa i akceptuje strategie rozwoju spółek, również w zakresie poziomu ryzyka, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te spółki po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy wewnętrzne spółek dotyczące zarządzania ryzykiem są wprowadzane w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku przy uwzględnieniu specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Priorytetem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów oraz odpowiedniej oceny ryzyka.

12 czerwca 2013 roku Bank podpisał umowę dotyczącą przejęcia Nordea Bank Polska, Nordea Finance Polska, Nordea Polska TUnŻ, a także portfela kredytów korporacyjnych obsługiwanych bezpośrednio przez sprzedającego – skandynawską grupę finansową Nordea. Wyżej wymienione przejęcie, nie wpłynęło na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności PKO Banku Polskiego SA ani Nordea Bank Polska SA.

W pierwszej połowie 2013 roku w zakresie ryzyka operacyjnego, Bank prowadził prace związane z dostosowaniem do wymagań znowelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w styczniu 2013 roku Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach. Wszystkie rekomendacje zostały spełnione przez Bank do 30 czerwca 2013 roku, natomiast rekomendacja dot. ujawnienia informacji o stratach operacyjnych została spełniona – zgodnie z Rekomendacją M – w III kwartale 2013 roku.

W drugiej połowie 2013 roku Bank wdrożył proces uwzględniania ryzyka kredytowego kontrahenta w wycenie instrumentów finansowych zgodnie z najlepszymi praktykami na rynku oraz uwarunkowaniami wewnętrznymi.

W 2013 roku w KREDOBANK SA były prowadzone prace związane z optymalizacją i podwyższeniem efektywności procesu kredytowego poprzez udoskonalenie systemu informacji zarządczej (MIS), optymalizację procesu kredytowego dla osób fizycznych, małych i średnich przedsiębiorstw (SME) i klientów korporacyjnych. Ponadto, przeprowadzono nowelizację przepisów wewnętrznych w zakresie podstawowych zasad organizacji procesu kredytowego oraz przepisów związanych z procesem kredytowania klientów osób fizycznych oraz osób prawnych.

W 2013 roku w Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA koncentrowano się głównie na budowaniu bezpiecznego portfela leasingowego, gwarantującego dodatnie skonsolidowane wyniki Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA, bezpieczeństwie kapitału oraz ograniczeniu udziału zagrożonych należności w portfelu. Ponadto, przeprowadzono nowelizację przepisów wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym.

6.1.1 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzycelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank oraz podmioty zależne Grupy Kapitałowej kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest *rating* wewnętrzny lub ocena *scoringowa*,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania, z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdwywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank coraz bardziej zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod *ratingów* wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę *scoringową* oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są *ratingi* klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest *rating* łączny. W 2013 roku Bank wdrożył nowe modele *ratingowe* dla klientów instytucjonalnych, obejmujących przedsiębiorców prowadzących księgę rachunkową zgodnie z ustawą o rachunkowości lub zgodnie z MSR, prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów oraz przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego. Szczególnie wdrożenie modelu oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwoli na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć, polegających na finansowaniu nieruchomości przeznaczonych na wynajem lub sprzedaż (np. lokale biurowe, powierzchnie sklepowe, powierzchnie przemysłowe) oraz projektów infrastrukturalnych (np. infrastruktura telekomunikacyjna, przemysłowa, użyteczności publicznej).

Modele te zostały opracowane z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Dodatkowo, ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza ryzyka.

Wyżej wymienione modele zostały zaimplementowane w nowym narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku, związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody *scoringowej*. Ocena ta dedykowana jest niskokwotowym, nieskomplikowanym transakcjom kredytowym i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę *scoringową* oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Informacja o ocenach *ratingowych* i *scoringowych* jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W odniesieniu do klientów instytucjonalnych i segmentu małych i średnich przedsiębiorstw Bank wprowadził szereg usprawnień w zakresie bieżącego monitorowania portfela, co pozwala na szybsze reagowanie na zmiany w istniejącym portfelu Banku i zastosowanie adekwatnej polityki i narzędzi do nowych klientów.

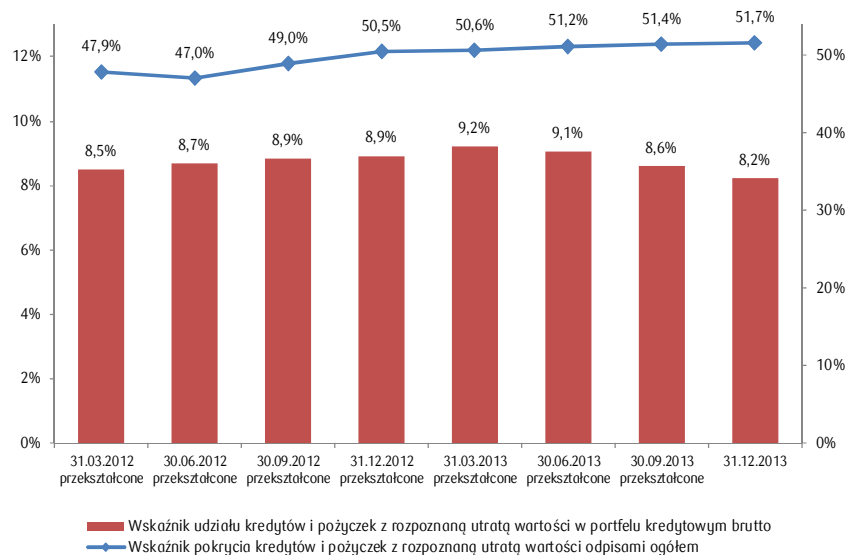
W czerwcu 2013 roku Bank wdrożył nową metodykę szacowania parametrów portfelowych wykorzystywanych przy ustalaniu odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe. Metodyka ta wykorzystuje elementy modelowania parametrów portfelowych na potrzeby ustalania wymogów kapitałowych metodą IRB. Zapewnia śledzenie zachowania portfela kredytowego w bardziej homogenicznych grupach oraz bardziej precyzyjną informację na temat realizowanych odzysków.

Tabela 23. Struktura portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.12.2013	31.12.2012 przekształcone	Zmiana 2013/2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	7 337,0	8 086,2	-9,3%
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	5 532,4	6 505,1	-15,0%
Należności z tytułu leasingu finansowego	134,0	134,4	-0,3%
Bez stwierdzonej utraty wartości, w tym:	1 804,6	1 581,1	14,1%
Należności z tytułu leasingu finansowego	193,6	128,1	51,1%
Wyceniane według metody portfelowej, w tym:	7 328,9	6 911,9	6,0%
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	7 328,9	6 911,9	6,0%
Należności z tytułu leasingu finansowego	115,9	132,2	-12,3%
Wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	141 608,1	135 261,3	4,7%
Należności z tytułu leasingu finansowego	3 793,7	3 177,6	19,4%
Kredyty i pożyczki udzielone - brutto	156 274,0	150 259,3	4,0%
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(2 292,2)	(2 707,9)	-15,4%
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	(2 276,1)	(2 647,5)	-14,0%
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(46,4)	(35,2)	32,0%
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej, w tym:	(3 772,7)	(3 516,5)	7,3%
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(75,4)	(73,5)	2,5%
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	(585,8)	(551,8)	6,2%
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(10,9)	(13,5)	-19,0%
Odpisy - razem	(6 650,8)	(6 776,3)	-1,9%
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	149 623,3	143 483,1	4,3%

W 2013 roku wartość kredytów brutto udzielonych przez Grupę Kapitałową ocenianych metodą zindywidualizowaną spadła o 749,2 mln PLN, ocenianych metodą grupową wzrosła o 6 346,8 mln PLN, zaś ocenianych metodą portfelową wzrosła o 417,0 mln PLN. Wskaźnik udziału kredytów z rozpoznaną utratą wartości oraz wskaźnik ich pokrycia przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Udział kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości dla Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz wskaźnik ich pokrycia odpisami ogółem

Udział kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w portfelu kredytowym brutto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniósł 8,2% i obniżył się o 0,7 p.p. w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2012 (patrz rozdział 3.2).

Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości dla Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniósł 51,7% w porównaniu do 50,5% na dzień 31 grudnia 2012 roku (patrz rozdział 3.2).

Spółki Grupy Kapitałowej, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego (Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa BTK SA, Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o.) zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane metody oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metod stosowanych w PKO Banku Polskim SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa BTK SA, Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA oraz Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w Grupie Kapitałowej KREDOBANK SA, Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA i Grupie Kapitałowej BTK SA wspierają komitety kredytowe, które są aktywowane w przypadku transakcji kredytowych generujących podwyższony poziom ryzyka kredytowego.

Właściwe komórki organizacyjne Pionu Ryzyka Bankowego uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem kredytowym w spółkach Grupy Kapitałowej przez opiniowanie projektów i okresowy przegląd przepisów wewnętrznych tych spółek odnoszących się do oceny ryzyka kredytowego oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w projektach przepisów. Bank wspiera wdrożenie w spółkach Grupy Kapitałowej rekomendowanych zmian w zasadach oceny ryzyka kredytowego.

6.1.2 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupa Kapitałowa w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej dla walut PLN, EUR oraz CHF, generowane przez spółki Grupy Kapitałowej nie wpływało w istotny sposób na ryzyko stopy procentowej całej Grupy Kapitałowej i tym samym nie zmieniało istotnie jej profilu ryzyka. Ryzyko stopy procentowej dla USD było w istotny sposób zmieniane przez ekspozycję spółek Grupy Kapitałowej, w której największą rolę odgrywała ekspozycja KREDOBANK SA.

Tabela 24. VaR PKO Banku Polskiego SA oraz analiza stress testowa narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej (w tys. PLN)

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2013	31.12.2012
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99%*	54 930	64 451
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 p.b. (test warunków skrajnych)**	495 858	270 818

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDOBANK SA, której wartość na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosła ok. 10 686 tys. PLN, a na dzień 31 grudnia 2012 roku 14 287 tys. PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 54 930 tys. PLN, co stanowiło ok. 0,27% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku miara VaR dla Banku wyniosła 64 451 tys. PLN, co stanowiło ok. 0,33% funduszy własnych Banku (wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności).

6.1.3 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w Grupie Kapitałowej model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki. Przepisy te opracowywane są przez spółki, dla których miary ryzyka walutowego osiągają znaczącą wartość, po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Tabela 25. VaR PKO Banku Polskiego SA oraz analiza stress testowa narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut (w tys. PLN)

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2013	31.12.2012
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99%*	2 443	628
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (test warunków skrajnych)**	21 428	3 869

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA, której wartość na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosła ok. 906 tys. PLN, a na dzień 31 grudnia 2012 roku ok. 614 tys. PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 31 grudnia 2013 roku jak i na dzień 31 grudnia 2012 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Tabela 26. Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut w Grupie Kapitałowej (w tys. PLN)

Waluty	Pozycja walutowa na dzień 31.12.2013	Pozycja walutowa na dzień 31.12.2012
EUR	13 010	(11 933)
USD	79 507	(8 277)
CHF	6 526	(20 127)
GBP	3 673	4 611
Pozostałe (globalna netto)	6 020	12 395

6.1.4 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury sprawozdania z sytuacji finansowej, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku oraz w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość.

Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na 31 grudnia 2013 roku oraz na 31 grudnia 2012 roku.

Tabela 27. Rezerwa płynności PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2013	31.12.2012
Rezerwa płynności do 1 miesiąca*	17 816	13 568

* Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 95,9% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza wzrost o ok. 2,6 p.p. w porównaniu do końca 2012 roku.

6.1.5 Ryzyko cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Grupy Kapitałowej jest nieistotny. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wymóg kapitałowy z tego tytułu nie przekraczał tysiąca złotych.

6.1.6 Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej, generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

6.1.7 Ryzyko instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrocznicowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (*Credit Support Annex*).

Metody zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, które zajmują pozycje w instrumentach pochodnych lub przewidują zajmowanie pozycji w takich instrumentach. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Pozycje zajmowane przez pozostałe spółki Grupy Kapitałowej w określonych instrumentach pochodnych wyznacza się w sposób analogiczny, jak pozycje zajmowane przez Bank w tych instrumentach pochodnych, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej spółek.

6.1.8 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Grupy Kapitałowej na zdarzenia od niej niezależne.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania takie jak:

- instrumenty kontrolne,
- instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- strategiczne limity tolerancji i limity strat na ryzyko operacyjne,
- plany awaryjne,
- ubezpieczenia,
- outsourcing,
- plan ciągłości działania.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

W 2013 roku decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej miały 3 podmioty: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA oraz KREDOBANK SA. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej ze względu na ich znacznie mniejszą skalę oraz rodzaj działalności, generują jedynie ograniczone ryzyko operacyjne. Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskiego SA, z uwzględnieniem specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek.

W I połowie 2013 roku w zakresie ryzyka operacyjnego, Bank prowadził prace związane z dostosowaniem do wymagań znowelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w styczniu 2013 roku Rekomendacji M, dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach. Wszystkie rekomendacje zostały spełnione przez Bank do 30 czerwca 2013 roku, natomiast rekomendacja dot. ujawnienia informacji o stratach operacyjnych została spełniona – zgodnie z Rekomendacją M – w III kwartale 2013 roku.

6.1.9 Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Grupy Kapitałowej, pracowników Grupy Kapitałowej lub podmiotów działających w jej imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę Kapitałową standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Grupę Kapitałową prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie

możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Grupy Kapitałowej oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Grupie Kapitałowej obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobieganie angażowaniu Banku w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienie ochrony informacji,
- propagowanie standardów etycznych i monitorowanie ich funkcjonowania,
- zarządzanie konfliktami interesów,
- zapobieganie sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- profesjonalne, rzetelne i przejrzyste formułowanie oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłoczne, uczciwe i profesjonalne rozpatrywanie skarg, wniosków i reklamacji klientów.

We wszystkich podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA funkcjonują spójne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności. W podmiotach Grupy Kapitałowej przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Spółki Grupy Kapitałowej koncentrują swoje działania na zapobieganiu przypadkom materializacji tego ryzyka.

6.1.10 Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany; obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych, negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego obejmuje:

- obliczenie wybranych wskaźników ryzyka biznesowego,
- przeprowadzenie testów warunków skrajnych (stress testów),
- wyliczenie kapitału wewnętrznego.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem biznesowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko biznesowe.

6.1.11 Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyłeń od zaplanowanego wyniku finansowego Grupy Kapitałowej wskutek pogorszenia się wizerunku Grupy Kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Grupy Kapitałowej oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty reputacyjnej.

Zarządzanie ryzykiem reputacji obejmuje w szczególności:

- realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
- monitorowanie mediów: telewizji, radio, prasy, Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
- rejestrowanie skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych,
- analizowanie i ocena skutków zdarzeń wizerunkowych oraz określanie poziomu ryzyka reputacji.

Podstawowymi narzędziami realizacji działań związanych z oceną poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych, zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych wraz z przypisanymi do nich wagami. Katalog określa profil ryzyka poprzez przypisanie odpowiednich wag poszczególnym kategoriom zdarzeń wizerunkowych,
- rejestr skutków zdarzeń wizerunkowych służący do rejestrowania zidentyfikowanych skutków zdarzeń wizerunkowych – wyniku monitoringu mediów oraz skarg reklamacji i wniosków.

Raportowanie ryzyka reputacji jest prowadzone w Banku w okresach rocznych.

6.1.12 Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia negatywnych skutków finansowych lub reputacyjnych w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli. Celem zarządzania modelami oraz ryzykiem modeli jest ograniczanie poziomu ryzyka modeli.

Wszystkie modele istotne w Banku objęte są procesem regularnej, niezależnej walidacji. Wynikiem przeprowadzonej walidacji jest raport zawierający opis działań przeprowadzonych podczas walidacji wraz z ich rezultatami (m.in. opis zidentyfikowanych luk wraz z określonym priorytetem i zalecanym działaniem mającym na celu ich eliminację) oraz ocenę ryzyka modelu.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. W Banku dokonuje się oceny poziomu ryzyka poszczególnych elementów ważnych z punktu widzenia modelu, oceny ryzyka na poziomie pojedynczego modelu oraz zagregowanej oceny poziomu ryzyka modeli.

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka w Banku.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka modeli polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- wydawaniu zaleceń,
- podejmowaniu decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

6.1.13 Ryzyko zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.

Dla celów pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych Bank wykorzystuje miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych, w szczególności dotyczące:

- wyniku finansowego oraz jego składowych,
- miar adekwatności kapitałowej oraz ich składowych,
- wybranych miar płynności.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka zmian makroekonomicznych polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- propozycji działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

6.1.14 Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA za istotne, w tym: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko płynności, ryzyko operacyjne, ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w szczególności: rachunek zysków i strat, sprawozdanie z sytuacji finansowej, fundusze własne, adekwatność kapitałową, w tym wymogi kapitałowe, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej oraz wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Grupy Kapitałowej przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie trzyletnim przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

6.2 Adekwatność kapitałowa⁸

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanych przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA funduszy własnych przekracza większą z wartości: sumę wymogów kapitałowych (tzw. filar I) lub sumę kapitału wewnętrznego (tzw. filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wielkość portfela kredytowego).

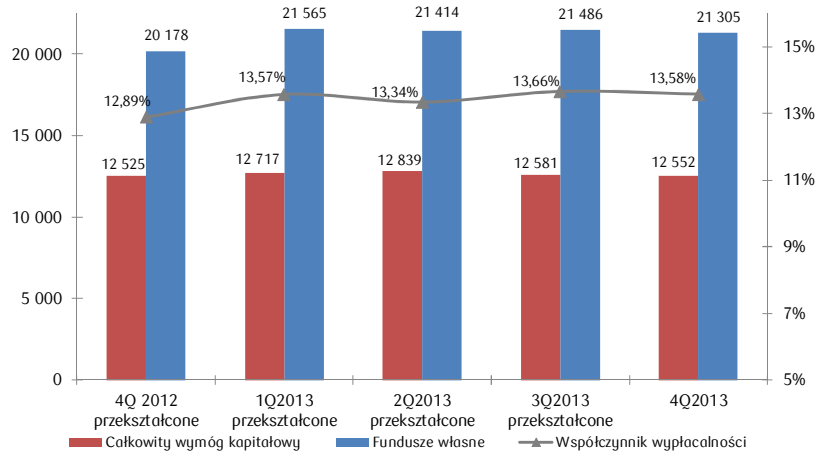
Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której minimalny poziom, zgodnie z ustawą Prawo bankowe, wynosi 1,0,
- współczynnik wypłacalności dla kapitału podstawowego *Tier 1* (*Common Equity Tier 1 ratio*).

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

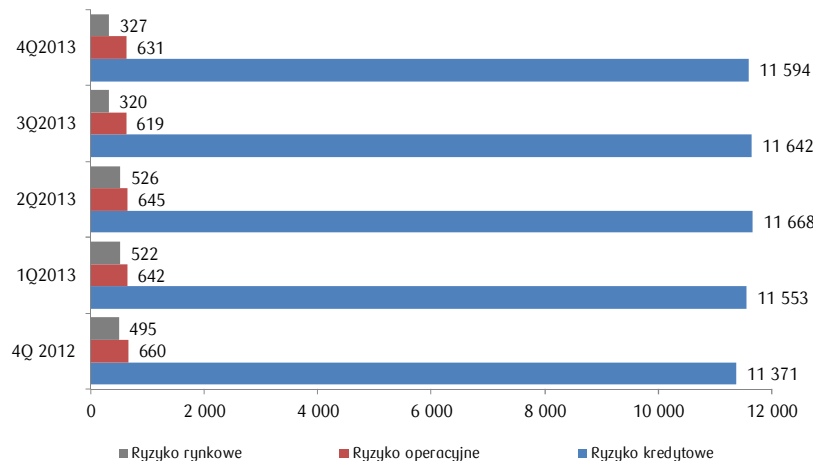
⁸ Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz uchwały nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszeń funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych (Dz.Urz. KNF nr 13, poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku).

Wykres 3. Adekwatność kapitałowa Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w stosunku do 31 grudnia 2012 roku współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej wzrósł o 0,7 p.p. do poziomu 13,58%, w efekcie wzrostu funduszy własnych Grupy Kapitałowej o 5,6% r/r, przy wzroście wymogów kapitałowych Grupy Kapitałowej o 0,2% r/r. Na dzień 31 grudnia 2013 roku w stosunku do 31 grudnia 2012 roku łączny wymóg kapitałowy Grupy Kapitałowej wzrósł o 27,1 mln PLN, głównie w efekcie wzrostu wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, natomiast fundusze własne Grupy Kapitałowej wzrosły o 1 127,3 mln PLN, głównie wskutek zaliczenia do funduszy zysku netto Banku za rok 2012 po pomniejszeniu o wypłaconą dywidendę (w wysokości 1 431,2 mln PLN). Grupa Kapitałowa wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz.Urz. KNF nr 2, poz. 11 z dnia 9 kwietnia 2010 roku z późn. zm.): z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową, z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku – metodą zaawansowaną (AMA) a dla spółek Grupy Kapitałowej – metodą wskaźnika podstawowego (BIA), z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Wykres 4. Wymogi kapitałowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

Do wzrostu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego o 2,0% r/r do poziomu 11 594,0 mln PLN przyczynił się przede wszystkim wzrost portfela kredytowego.

Spadek wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego o 33,8% do poziomu 327,3 mln PLN obejmuje w przeważającym zakresie gwarantowanie emisji obligacji korporacyjnych oraz portfel obligacji korporacyjnych (łącznie spadek wymogu dla wymienionych obligacji wynosi ok. 57%).

Nastąpił również nieznaczny spadek wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego o 4,4% r/r do poziomu 630,9 mln PLN.

6.3 Zarządzanie zasobami ludzkimi

6.3.1 System motywacyjny PKO Banku Polskiego SA

W PKO Banku Polskim SA funkcjonuje system motywacyjno-premiowy, w którym wysokość wynagrodzenia zmiennego warunkuje poziom realizacji postawionych celów. Sposób wyznaczania celów oraz stosowane miary zależą od rodzaju stanowiska i przynależności do jednej z trzech grup pracowniczych: kierowniczej, szeroko rozumianej sprzedaży oraz wykonawczo-wspierającej. System opiera się przede wszystkim na formule Zarządzanie przez Cele (MbO). Dzięki powiązaniu indywidualnego wynagrodzenia z poziomem i jakością wykonania określonych zadań, wzmocniona jest zmienna część wynagrodzenia, stanowiąca dodatkową motywację płacową. System koncentruje się na określaniu zadań, które wyznaczają kierunek rozwoju całej organizacji, a następnie są kaskadowo rozpisywane na cele poszczególnych jednostek organizacyjnych i indywidualnych pracowników.

Cztery filary systemu motywacyjno-premiowego:

I filar, tzw. MbO (Zarządzanie przez Cele), obejmuje pracowników kadry kierowniczej, dla których można zdefiniować konkretne cele indywidualne. MbO ma charakter premii zależnej od jakości i stopnia realizacji przypisanych zadań i jest systemem skoncentrowanym na: ustalaniu mierników pożądanego wyników końcowych, ocenie uzyskanych rezultatów w porównaniu do przypisanych celów, nagradzaniu w zależności od osiągniętych wyników.

II filar, tzw. PPI (System Premii Indywidualnej), jest formą systemu premiowego zależnego od stopnia wykonania konkretnych zadań sprzedażowych i efektywnościowych. Obejmuje pracowników realizujących zadania biznesowe, głównie w oddziałach detalicznych i centrach korporacyjnych, w których można zdefiniować indywidualne lub zespołowe wymierne zadania premiowe albo istnieje silny związek przyczynowo-skutkowy między działaniami podejmowanymi na danym stanowisku pracy a poziomem realizacji wyników ekonomiczno-finansowych Banku.

III filar, tzw. SPS (System Premiowania Sprzedaży), jest skierowany do stanowisk w oddziałach detalicznych, na których realizowana jest sprzedaż produktów bankowych.

IV filar, tzw. SPW (System Premiowy Wsparcia), obejmuje pozostałych pracowników nie objętych systemem MbO, PPI oraz SPS. W filarze SPW istnieje możliwość zdefiniowania celów dla całej jednostki, albo odrębnych celów zespołowych (dla wewnętrznej komórki organizacyjnej).

Niezależnie od systemu premiowego funkcjonuje system nagradzania pracowników, w ramach którego w Banku tworzy się fundusz nagród z przeznaczeniem na:

- indywidualne uznaniowe nagrody dla pracowników Banku, uzyskujących wyróżniające wyniki w pracy zawodowej lub za osiągnięcia, w wyniku których uzyskano efekty ważne dla Banku oraz
- nagrody w konkursach związanych z wynikami pracy oraz w innych konkursach organizowanych przez Bank.

W Spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA funkcjonują systemy motywacyjne i premiowe, w których poziom realizacji postawionych celów indywidualnych warunkuje wysokość wynagrodzenia zmiennego. Sposób wyznaczania celów i przynależność do danego systemu zależy od wykonywanych zadań, w tym zadań sprzedażowych oraz wielkości Spółki. Kadra zarządzająca większości Spółek z Grupy oraz kadra dyrektorska wybranych Spółek z Grupy objęta jest Systemem Zarządzania przez Cele MbO.

6.3.2 Polityka wynagradzania w PKO Banku Polskim SA

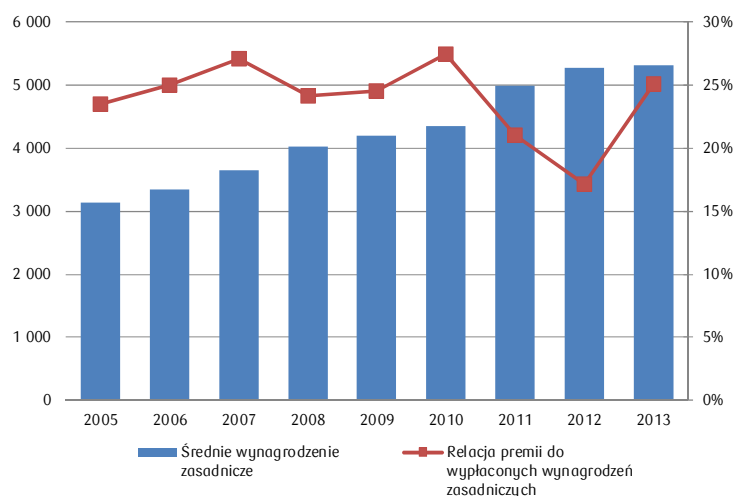
Podstawową regulację wewnętrzną w zakresie polityki wynagradzania stanowi Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy (ZUZP) zawarty z zakładowymi organizacjami związków zawodowych w dniu 28 marca 1994 roku (z późn. zm.), zgodnie z którym pracownikom Banku przysługują następujące składniki wynagrodzeń:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w warunkach szczególnie uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia,

a ponadto na podstawie odrębnych przepisów wydanych z delegacji ZUZP przez Zarząd Banku, w uzgodnieniu z organizacjami związkowymi, premie i nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.

W Spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w zależności od wielkości zatrudnienia zasady wynagradzania pracowników są określone w regulaminach wynagradzania lub w umowach o pracę. Dodatkowo w KREDOBANK SA funkcjonuje Układ zbiorowy zawarty z Komitetem Związków Zawodowych w 2003 roku. Zasady wynagradzania członków Zarządów tych Spółek regulują Standardy zatrudniania członków Zarządów Spółek Grupy Kapitałowej Banku.

Wykres 5. Średnie wynagrodzenie zasadnicze oraz relacja premii do wynagrodzenia zasadniczego (w PLN)

6.3.3 Świadczenia na rzecz pracowników

Pracowniczy Program Emerytalny

W 2013 roku utworzono w Banku Pracowniczy Program Emerytalny (PPE). PPE wprowadzone zostało w formie umowy o wnoszenie przez Bank składki podstawowej i składki dodatkowej pracowników do funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA. W ramach wybranej formy PPE Bank przeznacza własne środki na dodatkowe zabezpieczenie emerytalne pracowników

systematycznie finansując składki podstawowe (3% wynagrodzenia stanowiącego podstawę składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe uczestnika). Obok gromadzenia środków z odprowadzanych składek podstawowych, pracownicy mają także możliwość oszczędzania własnych środków poprzez wpłacanie do programu składek dodatkowych. Na dzień 31.12.2013 roku do PPE przystąpiło ponad 2/3 pracowników Banku.

Opieka medyczna

Bank zapewnia pracownikom dodatkową, oprócz świadczeń medycyny pracy (wynikających z przepisów Kodeksu pracy), opiekę medyczną, przysługującą pracownikom według zróżnicowanych pakietów świadczeń, dedykowanych określonym grupom stanowisk pracy. Wszystkie pakiety świadczeń gwarantują pracownikom możliwość korzystania z nielimitowanej liczby konsultacji lekarzy wszystkich specjalności oraz zleconych przez nich badań diagnostycznych.

Od 2011 roku opieka medyczna dla pracowników została rozszerzona o program profilaktyki zdrowia „Zdrowie jak w Banku”, obejmujący m.in. profilaktyczny przegląd stanu zdrowia oraz działania ukierunkowane na edukację prozdrowotną oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Większość spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zapewnia swoim pracownikom, oprócz świadczeń medycyny pracy, dodatkową opiekę medyczną według jednakowych lub zróżnicowanych pakietów świadczeń w zależności od zasad przyjętych w tych Spółkach. Zapewnienie szerokiego zakresu świadczeń medycznych dla pracowników stanowi znaczący element pakietu dodatkowych korzyści związanych z zatrudnieniem w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Świadczenia socjalne

Tabela 28. Świadczenia z ZFŚS udzielone w 2013 roku pracownikom PKO Banku Polskiego SA i byłym pracownikom (emerytom, rencistom, osobom otrzymującym świadczenia przedemerytalne) oraz członkom ich rodzin

		Ilość osób, które skorzystały z pomocy	Łączna kwota udzielonej pomocy (w mln PLN)
PKO Bank Polski SA	Świadczenia zwrotne*	3 556	50,7
	Świadczenia bezzwrotne**	61 928	20,7
Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej	Świadczenia zwrotne	3	0,04
	Świadczenia bezzwrotne	876	1,2
Razem		66 363	72,7

* Pożyczki na cele mieszkaniowe.

** W tym zapomogi, dofinansowanie do kosztów wypoczynku zorganizowanego i niezorganizowanego, dofinansowanie do imprez kulturalno-światowych i sportowo-rekreacyjnych, umorzenia pożyczek, pomoc rzeczowa i inna pomoc bezzwrotna.

Liczba zatrudnionych

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wynosiło 27 387 etatów, co oznacza spadek o 1 169 etatów r/r. Zatrudnienie w pozostałych (poza PKO Bankiem Polskim SA) spółkach Grupy Kapitałowej spadło o 207 etatów, co wynikało w głównej mierze ze sprzedaży przez PKO Bank Polski SA większościowego pakietu udziałów w spółce Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. i ujmowania na dzień 31.12.2013 roku przedmiotowej Spółki jako współzależnej od Banku (spadek o 185 etatów r/r).

Tabela 29. Liczba zatrudnionych w PKO Banku Polskim SA i pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej (w etatach)

	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana liczby etatów 2013/2012
PKO Bank Polski SA	24 437	25 399	25 908	(962)
Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej	2 950	3 157	3 015	(207)
Razem	27 387	28 556	28 924	(1 169)

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku w PKO Banku Polskim SA były zatrudnione 24 641 osoby (24 437 etatów). W trakcie 2013 roku zwolnieniami z przyczyn nie dotyczących pracowników objęto 1 124 osoby.

Zwolnienia grupowe realizowane w 2013 roku w Banku wynikały z następujących przyczyn:

- wzrostu efektywności pracy pracowników Banku,
- dostosowywania wielkości zatrudnienia do zmian w sposobie lub zakresie zadań realizowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Banku oraz w komórkach organizacyjnych Centrali,
- wdrażania zmian organizacyjnych, w tym centralizacji funkcji i procesów, skutkujących zmianą zakresu realizowanych zadań,
- wdrażania nowych technologii informatycznych wspierających obniżenie kosztów działania,
- konieczności restrukturyzacji zatrudnienia w celu dostosowania kwalifikacji zatrudnionych pracowników do zmian w sposobie i jakości realizacji zadań przez jednostki organizacyjne Banku.

Polityka szkoleniowa

PKO Bank Polski SA oferuje pracownikom różnorodne formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Bank prowadzi projekty rozwoju umiejętności twardych, jak i miękkich. Zespół 60 trenerów wewnętrznych realizuje szkolenia grupowe oraz stanowiskowe. W kluczowych strategicznych projektach szkoleniowych, szkolenia grupowe oraz warsztaty prowadzone są przez firmy zewnętrzne. W Banku bardzo aktywnie wykorzystywana jest platforma *e-learningowa*, głównie do szkoleń na temat wiedzy produktowej, procesów oraz obsługi aplikacji informatycznych.

Wszystkie działania realizowane w ramach polityki szkoleniowej wspierają realizację strategii Banku i są dostosowane do bieżących potrzeb pracowników oraz możliwości organizacji.

Cele projektów szkoleniowych realizowanych w 2013 roku:

- rozwój kompetencji pracowników wspierających realizację celów strategicznych PKO Banku Polskiego SA,
- promocja wartości Banku poprzez działania szkoleniowe skierowane do wybranych grup pracowników,
- wzrost umiejętności związanych z technikami sprzedaży,
- dbałość o zachowanie jak najwyższej jakości obsługi klienta,
- wsparcie pozytywnego nastawienia do zmian wśród pracowników Banku,
- wzrost zaangażowania w realizacji działań biznesowych.

Wybrane projekty szkoleniowe realizowane w 2013 roku:

1. Nowy Rytm

Realizacja cyklu kompleksowych szkoleń, podczas których wszyscy pracownicy sieci sprzedaży detalicznej zdobywali wiedzę na temat nowego modelu pracy oddziału oraz narzędzi wdrażanych w ramach największego projektu w historii PKO Banku Polskiego SA – „Nowy Rytm”. Zorganizowano i przeprowadzono szkolenia dla prawie 14 tys. osób (777 grup) w ciągu 10 tygodni, umożliwiając tym samym wejście Bankowi w Nowy Rytm z dniem 1 kwietnia 2013 roku.

2. Program Utrzymania Klienta

Rozpoczęcie cyklu kompleksowych szkoleń, podczas których wszyscy pracownicy sieci sprzedaży detalicznej zdobywają wiedzę na temat wystandardyzowanego procesu retencji, narzędzi wdrażanych w ramach projektu oraz umiejętności negocjacji i dostosowania oferty do potrzeb klienta. W 2013 roku zostali przeszkoleni wszyscy pracownicy dwóch regionów. Szkolenia będą kontynuowane w 2014 roku.

3. Dzień Banku

Program dla kluczowych menedżerów PKO Banku Polskiego SA, dający możliwość aktywnego wdrożenia w życie strategii 2013-2015 "PKO Bank Polski. Codziennie najlepszy" poprzez wymianę doświadczeń pomiędzy osobami dostarczającymi nowe rozwiązania a osobami bezpośrednio z nich korzystającymi. Celem programu było lepsze zrozumienie sytuacji i kontekstu biznesowego wzajemnych działań, a tym samym aktywnej realizacji strategii „Codziennie Najlepszy”.

4. Program Wzrostu Jakości Obsługi

Program został uruchomiony w maju 2013 roku. Celem programu, jest wzrost jakości obsługi klienta w oddziałach Banku, które osiągnęły niskie wyniki w *Mystery Shopper*. W ramach programu realizowane były szkolenia „Zarządzanie przez jakość” – dedykowane kadry kierowniczej wytypowanych oddziałów oraz szkolenia „Coaching jakościowy” – dedykowane dyrektorom ds. sprzedaży, którzy nadzorują pracę oddziałów w regionach. Szkolenia będą kontynuowane w 2014 roku.

5. Przeciwdziałanie napadom i postępowanie w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa

Realizacja cyklu kompleksowych szkoleń mających na celu pokazanie pracownikom oddziałów i agencji potencjalnych zagrożeń oraz najczęstszych błędów lub zaniedbań zwiększających ryzyko napadu lub innych zagrożeń, jakie mogą wystąpić podczas wykonywania zadań służbowych. W ramach szkoleń uczestnicy zdobywają wiedzę nt. zasad bezpiecznego zachowania się w zetknięciu z przestępcą lub agresywnym klientem. Szkolenia będą kontynuowane w 2014 roku.

6. Akademia Menedżera

Kontynuowane były działania w ramach kompleksowego programu rozwoju kompetencji miękkich menedżerów Banku w formie warsztatów i szkoleń, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt opiewał na kwotę blisko 12 mln PLN i objęto nim ponad 4 tys. osób. Działania szkoleniowo-doradcze w ramach Akademii Menedżera zakończyły się w kwietniu 2013 roku.

Polityka szkoleniowa w spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest dostosowana do potrzeb poszczególnych Spółek i ma na celu wspieranie rozwoju zawodowego pracowników, w tym dostosowanie ich wiedzy i umiejętności do zmieniających się warunków prawnych i ekonomicznych, wzrost umiejętności związanych z technikami sprzedaży, zwiększenie jakości obsługi klientów oraz rozwój kompetencji zarządczych.

7. ŁAD KORPORACYJNY

7.1 Informacje dla inwestorów

7.1.1 Kapitał zakładowy i akcjonariat PKO Banku Polskiego SA

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał zakładowy PKO Banku Polskiego SA wynosił 1 250 000 tys. PLN i składało się na niego 1 250 000 tys. akcji o wartości nominalnej 1 PLN – akcje są w pełni opłacone. W stosunku do stanu na koniec 2012 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane.

Tabela 30. Struktura kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA

Seria	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 PLN
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 PLN
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 PLN
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 PLN
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 PLN
		1 250 000 000		1 250 000 000 PLN

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) na dzień 31.12.2013 roku były trzy podmioty: Skarb Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny oraz ING Otwarty Fundusz Emerytalny.

Tabela 31. Struktura akcjonariatu PKO Banku Polskiego SA

Akcjonariusze	Stan na dzień 31.12.2013		Stan na dzień 31.12.2012		Zmiana udziału w liczbie głosów na WZ (pp.)
	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	
Skarb Państwa	392 406 277	31,39%	417 406 277	33,39%	-2,00
Bank Gospodarstwa Krajowego	0	0,00%	128 102 731	10,25%	-10,25
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹⁾	83 952 447	6,72%	-	x	x
ING Otwarty Fundusz Emerytalny ²⁾	64 594 448	5,17%	64 594 448	5,17%	0,00
Pozostali akcjonariusze ³⁾	709 046 828	56,72%	639 896 544	51,19%	5,53
Ogółem	1 250 000 000	100,00%	1 250 000 000	100,00%	0,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

3) Stan na dzień 31.12.2012 roku obejmuje Aviva OFE.

W dniu 1 lutego 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał od Aviva Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Aviva BZ WBK SA zawiadomienie, iż w wyniku transakcji nabycia akcji Banku zawartych w dniu 24 stycznia 2013 roku Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK („Aviva OFE”) zwiększył udział w ogólnej liczbie głosów w Banku powyżej 5%. Przed rozliczeniem wyżej wymienionych transakcji na dzień 28 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadała 57 152 447 akcji Banku, stanowiących 4,57% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Po zawarciu i rozliczeniu ww. transakcji, na dzień 29 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadała 83 952 447 akcji Banku, stanowiących 6,72% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

7.1.2 Informacja o dywidendzie

Polityka dywidendy

W 2013 roku PKO Bank Polski SA realizował politykę dywidendową przyjętą w dniu 4 kwietnia 2012 roku. Ogólnym założeniem polityki dywidendowej Banku jest stabilne realizowanie wypłat dywidend w długim terminie z zachowaniem zasady ostrożnego zarządzania bankiem i stosownie do możliwości finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku. Celem polityki dywidendowej jest optymalne kształtowanie struktury kapitałowej Banku i Grupy Kapitałowej Banku z uwzględnieniem zwrotu z kapitału i jego kosztu, potrzeb kapitałowych związanych z rozwojem, przy jednoczesnej konieczności zapewnienia odpowiedniego poziomu współczynników adekwatności kapitałowej.

Zamiarem Zarządu jest rekomendowanie Walnemu Zgromadzeniu podejmowania uchwał w sprawie wypłaty dywidendy w kwocie przewyższającej przyjęte wymogi kapitałowe wskazane poniżej:

- współczynnik wypłacalności Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku będzie powyżej 12% z zachowaniem niezbędnego bufora kapitałowego,
- współczynnik wypłacalności dla funduszy rdzennych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku będzie powyżej 9% z zachowaniem niezbędnego bufora kapitałowego.

Polityka w zakresie wypłaty dywidendy może jednak w miarę potrzeby być zmieniana przez Zarząd, a decyzje w tej sprawie będą podejmowane z uwzględnieniem szeregu czynników dotyczących Banku i Grupy Kapitałowej Banku, w szczególności bieżącej i oczekiwanej sytuacji finansowej oraz wymogów nadzorczych. Stosownie do wymogów prawa, każda uchwała o wypłacie dywidendy będzie rozpatrywana przez Walne Zgromadzenie. Opisana powyżej polityka dywidendowa została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku.

Dywidenda za 2012 rok

W dniu 17 kwietnia 2013 roku Zarząd Banku podjął uchwałę i postanowił przedłożyć Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Banku rekomendację wypłaty dywidendy za 2012 rok w wysokości 2 250,0 mln PLN (tj. 61,12% sumy zysku netto za 2012 rok oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych w wysokości 88 533 tys. PLN), czyli 1,80 PLN na jedną akcję. Rekomendowana przez Zarząd dywidenda miała charakter pieniężny.

Zarząd zaproponował ustalenie dnia dywidendy na dzień 19 września 2013 roku oraz termin wypłaty dywidendy na dzień 4 października 2013 roku. Decyzja w sprawie rekomendowanego podziału zysku za 2012 rok była zgodna z przyjętą przez Bank polityką dywidendową. Wypłata dywidendy w rekomendowanej wysokości miała zapewnić utrzymanie wskaźnika adekwatności kapitałowej powyżej 12% oraz utrzymanie wskaźnika Tier 1 powyżej 9% z zachowaniem niezbędnego bufora kapitałowego. Wypłata dywidendy w rekomendowanej wysokości pozwoliła utrzymać dobrą sytuację kapitałową i płynnościową Banku.

Proponowany poziom dywidendy wpisywał się w stanowisko Komisji Nadzoru Finansowego odnoszące się do wzmocnienia baz kapitałowych banków, a Bank spełniał wszystkie podane wyżej kryteria w taki sposób, że Zarząd mógł rekomendować wypłatę dywidendy.

Rekomendacja Zarządu w sprawie wypłaty dywidendy została rozpatrzona i zaopiniowana pozytywnie przez Radę Nadzorczą Banku oraz przedstawiona pod obrady Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku zwołanego na dzień 20 czerwca 2013 roku. W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA, w wyniku podziału zysku PKO Banku Polskiego SA za rok obrotowy 2012, przeznaczyło na dywidendę dla akcjonariuszy kwotę 2 250,0 mln PLN (tj. 61,12% zysku), co stanowi 1,80 PLN na jedną akcję.

Walne Zgromadzenie ustaliło:

- dzień dywidendy (dzień nabycia praw do dywidendy) na 19 września 2013 roku,
- termin wypłaty dywidendy na 4 października 2013 roku.

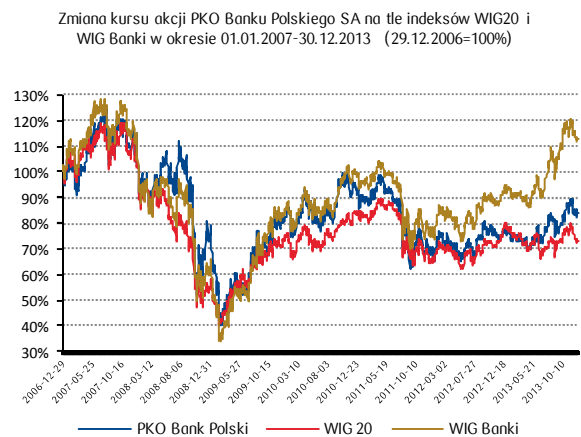
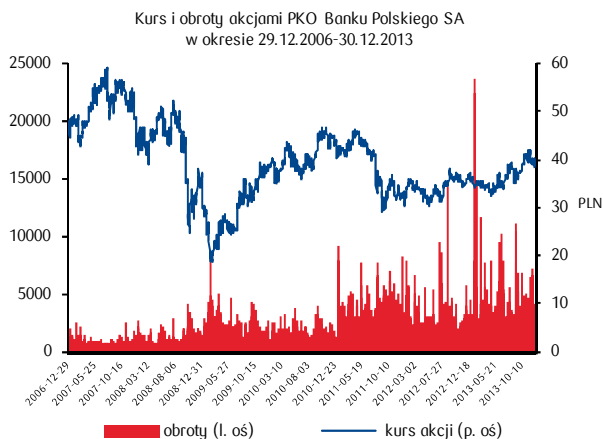
Dywidendą objęte były wszystkie akcje PKO Banku Polskiego SA.

Dywidenda z zysku PKO Banku Polskiego SA za rok obrotowy 2012 została wypłacona w dniu 4 października 2013 roku.

7.1.3 Notowania akcji PKO Banku Polskiego SA na GPW w Warszawie

Giełdowa cena akcji PKO Banku Polskiego SA

W 2013 roku kurs akcji PKO Banku Polskiego SA był determinowany przede wszystkim przez koniunkturę na GPW.

W 2013 roku:

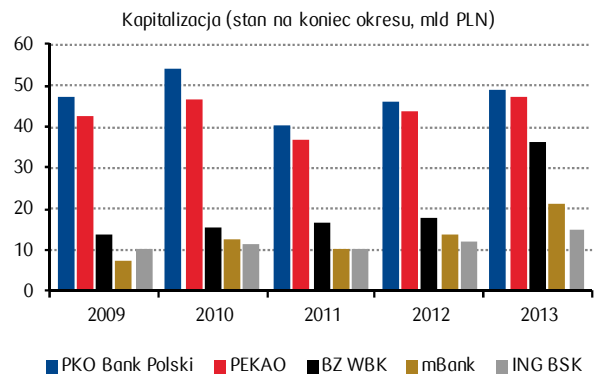
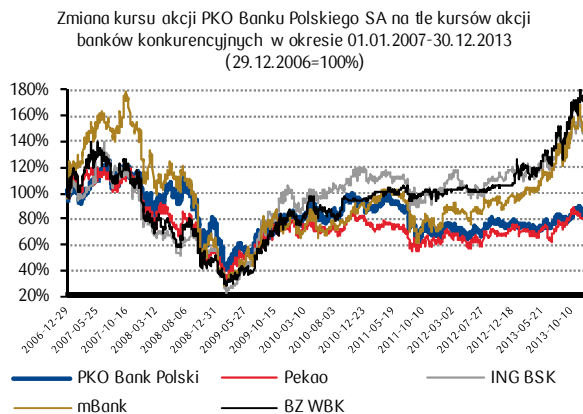
- kurs akcji PKO Banku Polskiego SA wzrósł o 6,8% (+2,52 PLN) z poziomu 36,90 PLN na koniec 2012 roku do 39,42 PLN na koniec 2013 roku, w tym wzrost kursu w IV kwartale wyniósł 6,3% (+2,32 PLN),
- średni kurs akcji Banku wyniósł 36,59 PLN za akcję i był o 6,8% (+2,33 PLN) wyższy niż w 2012 roku,
- kurs akcji wahał się w przedziale od 32,72 PLN (26.04.2013 r.) do poziomu 42,00 PLN (18.11.2013 r.), jednocześnie najwyższego poziomu od 26 lipca 2011 roku,
- średnie dzienne obroty akcjami Banku wyniosły 3 499 tys. szt., przy czym najniższy ich poziom (498 tys. szt.) zanotowano w dniu 29.07.2013 roku, a najwyższy (23 654 tys. szt.) w dniu 23.01.2013 roku, tj. w dniu zakończenia przez MSP i BGK budowy przyspieszonej księgi popytu na 153,1 mln sprzedawanych akcji Banku.

W 2013 roku kursy akcji na GPW w Warszawie odnotowały wzrosty, przy czym nastąpiły one dopiero w drugiej połowie roku, po spadkach w poprzednich miesiącach roku. Znaczący wpływ na to miała poprawa nastrojów inwestorów na międzynarodowych rynkach finansowych w związku ze stopniowym przyspieszeniem gospodarek krajów Unii Europejskiej i USA. Optymizm w dużej mierze wiązał się z poprawą koniunktury gospodarczej w efekcie działań banków centralnych m.in. dzięki nadal odczuwalnym skutkom programu *Outright Monetary Transactions* (OMT), dotyczącego skupu obligacji zadłużonych krajów strefy euro oraz kontynuowaniem przez Fed programu QE, czyli program luzowania ilościowego, dotyczącego skupu obligacji. Działania te pomogły zmniejszyć napięcia na rynkach finansowych.

Na notowania akcji na GPW w 2013 roku wpływała również sytuacja makroekonomiczna w Polsce, w tym zwłaszcza spowolnienie wzrostu gospodarczego w I półroczu i widoczne odbicie w II półroczu. Ponadto, na wzrost kursów akcji na GPW w drugiej połowie 2013 roku mogły mieć wpływ stopniowe obniżki stóp procentowych przez RPP od początku roku (łączny spadek o 175 pb. r/r), co zwiększyło zainteresowanie zakupem jednostek TFI (które część środków inwestują na GPW) oraz inwestowaniem w akcje.

Notowania akcji PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku kształtowały się w sposób zbliżony do notowań akcji PEKAO. Duże pakiety akcji obu największych polskich banków znajdują się w portfelach zagranicznych inwestorów instytucjonalnych, co w znaczącym stopniu wpływa na ich notowania.

Kurs akcji PKO Banku Polskiego SA i kapitalizacja banków konkurencyjnych

7.1.4 Ocena wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA

Oceny wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA są obecnie przyznawane przez trzy znaczące agencje *ratingowe*, przy czym:

- agencje *ratingowe* *Moody's Investors Service* (*Moody's*) oraz *Standard & Poor's Ratings Services* (*S&P*) nadają Bankowi *rating* płatny, zgodnie z własną procedurą oceny banków,
- agencja *Fitch Ratings* przyznaje *rating* bezpłatny (nie zamawiany przez Bank), na podstawie dostępnych, publikowanych informacji, w tym przede wszystkim raportów śródrocznych i rocznych oraz informacji o Banku udostępnianych podczas bezpośrednich kontaktów przedstawicieli agencji z Bankiem.

W 2013 roku:

- W dniu 14 czerwca 2013 roku agencja *ratingowa* *S&P* umieściła ocenę *ratingową* "A-" dla długoterminowego *ratingu* kredytowego Banku na liście obserwacyjnej z możliwością jej obniżenia. Powodem takiego działania była, w opinii *S&P*, konieczność przeprowadzenia analizy wpływu zawarcia umów dotyczących nabycia akcji spółek z grupy Nordea na pozycję kapitałową Banku. Zgodnie z informacją *S&P* było mało prawdopodobne, aby ocena *ratingowa* "A-" dla długoterminowego *ratingu* kredytowego Banku na skutek ww. działania została obniżona o więcej niż jeden stopień. Potencjalne obniżenie oceny *ratingowej*, zgodnie z kryteriami *S&P*, może nastąpić w przypadku, gdy prognozowany skorygowany o ryzyko współczynnik kapitałowy Banku w perspektywie 12-24 miesięcy spadnie poniżej 10%. Umieszczenie na liście obserwacyjnej oceny *ratingowej* miało potrwać do 3 miesięcy.
- W dniu 21 czerwca 2013 roku, agencja *Moody's* po opublikowaniu przez PKO Bank Polski SA informacji o zawarciu umowy dotyczącej nabycia akcji spółek z grupy Nordea, podtrzymała długo- i krótkoterminowy *rating* depozytów Banku na poziomie odpowiednio "A2" i "Prime-1" oraz ocenę siły finansowej Banku na poziomie "C-". Utrzymano negatywną perspektywę dla długoterminowego *ratingu* depozytów oraz oceny siły finansowej PKO Banku Polskiego SA. W opinii *Moody's* jest mało prawdopodobne, aby ww. transakcja zmieniła całościowy profil kredytowy PKO Banku Polskiego SA oraz czynniki mające wpływ na obecne oceny *ratingowe* Banku, pomimo ujemnego wpływu kapitałowego transakcji oraz możliwych wyzwań integracyjnych. *Moody's* przewiduje, że w konsekwencji przeprowadzenia transakcji początkowy wpływ na kapitał PKO Banku Polskiego SA będzie zmniejszony dzięki stabilnej dochodowości oraz wysokim zyskom skorygowanym o ryzyko, w świetle zamiarów Banku w zakresie obniżenia przewidywanego poziomu wypłacanej dywidendy po przeprowadzeniu transakcji nabycia akcji spółek z grupy Nordea.
- W dniu 20 września 2013 roku agencja *ratingowa* *S&P* podtrzymała ocenę *ratingową* "A-" dla długoterminowego *ratingu* kredytowego Banku, usuwając ją z listy obserwacyjnej z możliwością jej obniżenia. Perspektywa dla tej oceny jest negatywna. W konsekwencji analizy przeprowadzonej przez *S&P*, w opinii agencji zawarcie umowy dotyczącej nabycia akcji spółek z Grupy Nordea – całkowicie finansowanego ze środków Banku – początkowo będzie wpływać na osłabienie pozycji kapitałowej Banku, lecz skutek ten zostanie częściowo zrównoważony wysokim potencjałem Banku do generowania dochodów. Agencja poinformowała, że negatywna perspektywa odzwierciedla ryzyko 1 do 3, iż *S&P* obniży długoterminowy *rating* kredytowy Banku w przypadku pogorszenia się w Polsce sytuacji gospodarczej oraz otoczenia działania Banku, co mogłoby osłabić dochodowość i pozycję kapitałową Banku w większym stopniu niż obecnie zakłada *S&P*.

Tabela 32. Oceny *ratingowe* na dzień 31 grudnia 2013 roku

Rating płatny	
<i>Moody's Investors Service</i>	
Długookresowa ocena depozytów	A2 z perspektywą negatywną
Krótkookresowa ocena depozytów	Prime-1
Siła finansowa	C- z perspektywą negatywną
<i>Standard and Poor's</i>	
Długoterminowy <i>rating</i> kredytowy Banku	A- z perspektywą negatywną
Krótkoterminowy <i>rating</i> kredytowy Banku	A-2 z perspektywą stabilną
Rating niezamawiany przez Bank	
<i>Fitch Ratings</i>	
Ocena wsparcia	2

KREDOBANK SA na koniec 2013 roku posiadał, przyznany w dniu 30 grudnia 2013 roku przez międzynarodową agencję *Standard & Poor's*, następujący *rating*:

- długoterminowy *rating* kredytowy w skali międzynarodowej – „B-”,
- perspektywa – „Stabilna”,
- krótkoterminowy *rating* kredytowy w skali międzynarodowej – „C”,
- *rating* w skali ukraińskiej – „uaBBB-”.

Ww. *rating* w związku z obniżeniem *ratingu* Ukrainy, kolejno w dniu 30 stycznia 2014 roku i w dniu 24 lutego 2014 roku uległ zmianie i przedstawia się następująco:

- długoterminowy *rating* kredytowy w skali międzynarodowej – „CCC”,
- perspektywa – „Negatywna”,
- krótkoterminowy *rating* kredytowy w skali międzynarodowej – „C”,
- *rating* w skali ukraińskiej – „uaCCC”.

7.1.5 Relacje inwestorskie

W 2013 roku działania Banku w zakresie relacji inwestorskich skupiały się w następujących obszarach:

- budowaniu wśród obecnych i potencjalnych inwestorów, analityków rynków finansowych oraz agencji *ratingowych* pozytywnego wizerunku PKO Banku Polskiego SA jako spółki wiarygodnej i przejrzystej poprzez stosowanie różnorodnych narzędzi komunikacji z rynkiem,
- wykonywaniu obowiązków informacyjnych przez Spółkę jako emitenta papierów wartościowych wymaganych obowiązującymi przepisami prawa,
- organizacji Walnego Zgromadzenia i obsługi informacyjnej akcjonariuszy Banku,
- zapewnieniu współpracy Banku z właściwymi organami administracji rządowej, organizacjami i instytucjami rynku kapitałowego w związku z funkcjonowaniem Banku na publicznym rynku papierów wartościowych.

W ramach komunikacji z rynkiem:

- wyniki finansowe Banku i Grupy Kapitałowej Banku były po każdym kwartale prezentowane przez Zarząd Banku na spotkaniach z analitykami rynku kapitałowego i instrumentów dłużnych w siedzibie Banku oraz podczas telekonferencji, w których każdorazowo uczestniczyło łącznie ok. 70 analityków i przedstawicieli inwestorów,
- członkowie Zarządu Banku oraz przedstawiciele kluczowej kadry zarządzającej regularnie uczestniczyli w spotkaniach (oraz telekonferencjach) z inwestorami i analitykami zarówno w siedzibie Banku jak i podczas konferencji inwestorskich; w 2013 roku odbyło się ok. 90 spotkań w siedzibie Banku (w tym 2 nadzwyczajne: w związku z publikacją Strategii Banku na lata 2013-2015 oraz przejęciem spółek z Grupy Nordea), ok. 130 spotkań podczas 10 konferencji inwestorskich, jednego *roadshow* oraz ponad 100 telekonferencji,
- Biuro Relacji Inwestorskich utrzymywało bieżące kontakty z analitykami i inwestorami instytucjonalnymi i indywidualnymi odpowiadając na liczne zapytania telefoniczne i mailowe dotyczące działalności biznesowej i wyników finansowych PKO Banku Polskiego SA,
- na stronie internetowej Relacji Inwestorskich <http://www.pkobp.pl/grupa-pko-banku-polskiego/relacje-inwestorskie/> Bank niezwłocznie publikował wszystkie informacje istotne dla inwestorów i akcjonariuszy Banku,
- w marcu 2013 roku Bank po raz drugi uruchomił raport roczny *on-line*, tym razem za 2012 rok, w postaci dedykowanego serwisu internetowego w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej (<http://www.pkobp.pl/raportroczny2012/index.html>). Raport roczny opublikowany jako odrębny serwis realizuje cele informacyjne i wizerunkowe Banku. Przede wszystkim ułatwia dotarcie do kluczowych informacji finansowych oraz biznesowych na temat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, a także zapewnia przyjazne z nich korzystanie.

Celem powyższych działań było przekazywanie wyczerpującej informacji o wynikach finansowych i działaniach Banku z uwzględnieniem zmian w otoczeniu rynkowym tak, aby umożliwić rzetelną ocenę bieżącej sytuacji i perspektyw Banku oraz prawidłową wycenę walorów spółki.

PKO Bank Polski SA dokłada wszelkich starań, aby raporty okresowe zachowywały najwyższe standardy w zakresie profesjonalizmu i rzetelnej informacji i w kompletny i transparentny sposób prezentowały wyniki Banku, a także aby były maksymalnie użyteczne dla inwestorów instytucjonalnych, analityków i indywidualnych akcjonariuszy.

W październiku 2013 roku Instytut Rachunkowości i Podatków uhonorował Raport Roczny PKO Banku Polskiego SA za 2012 rok nagrodą specjalną „*The Best of the Best*”. Wyróżnienie to otrzymują przedsiębiorstwa i banki, które w ciągu ostatnich lat trzy razy zdobyły nagrodę główną w konkursie *The Best Annual Report* i jest dowodem najwyższej wartości użytkowej raportów rocznych Banku dla akcjonariuszy oraz inwestorów. Kapituła konkursu doceniła nie tylko jakość sprawozdania finansowego, ale także wartość wizerunkową raportu rocznego. Uznanie zyskała kompletność i spójność oraz jasna i logiczna prezentacja danych (m.in. strategii i prognoz z uwzględnieniem ryzyka, stosowania zasad ładu korporacyjnego).

PKO Bank Polski SA regularnie zdobywa nagrody *The Best Annual Report*. Raport za 2007 rok został wyróżniony przez Zespół Auditorów Kapituły Konkursu dyplomem dodatkowym za istotną poprawę jakości sprawozdania finansowego sporządzonego zgodnie z IFRS, za 2008 rok otrzymał wyróżnienie za najlepsze zastosowanie standardów MSSF/MSR, a za 2009 rok – drugą nagrodę w kategorii „Banki i instytucje finansowe”. Raport za 2010 rok został uhonorowany nagrodą główną dla banków oraz otrzymał wyróżnienie w kategorii sprawozdanie z działalności, a za 2011 rok – I nagrodą główną w kategorii banki i instytucje finansowe za zebranie największej liczby punktów łącznie w trzech ocenianych dziedzinach.

7.2 Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego

7.2.1 Zasady oraz zakres stosowania ładu korporacyjnego

PKO Bank Polski SA stosuje zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW” przyjętym w dniu 4 lipca 2007 roku przez Radę Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA uchwałą nr 12/1170/2007 z późniejszymi zmianami.

Wyżej wymieniony tekst zasad ładu korporacyjnego jest publicznie dostępny na stronie internetowej www.corp-gov.gpw.pl, która jest oficjalną stroną Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA poświęconą zagadnieniom ładu korporacyjnego spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA.

PKO Bank Polski SA podjął w 2013 roku niezbędne działania w celu pełnego przestrzegania zasad zawartych w zbiorze zasad pt. „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW”.

W dniu 24 maja 2013 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA poinformował o podjęciu decyzji o niestosowaniu zasady zawartej w Rozdziale IV pkt. 10 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW, zgodnie z którą Bank powinien zapewnić akcjonariuszom możliwość udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Decyzja o niestosowaniu zasady, zgodnie z którą Bank powinien między innymi zapewnić dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia przebywając w innym miejscu niż miejsce obrad, została podjęta z uwagi na ryzyka natury prawnej i organizacyjno-technicznej, mogące zagrażać prawidłowemu przebiegowi walnego zgromadzenia przy zapewnieniu akcjonariuszom takiego sposobu komunikacji.

W opinii Banku, aktualnie obowiązujące w Banku zasady udziału w walnych zgromadzeniach umożliwiają akcjonariuszom efektywną realizację wszelkich praw z akcji i zabezpieczają interesy wszystkich akcjonariuszy.

Bank nie wyklucza możliwości stosowania ww. zasady w przyszłości w oparciu o wypracowane przez spółki publiczne standardy rynkowe.

7.2.2 Systemy kontroli w procesie sporządzania sprawozdań finansowych

Kontrola wewnętrzna i zarządzanie ryzykiem

W PKO Banku Polskim SA działa system kontroli wewnętrznej, stanowiący element systemu zarządzania Bankiem, na który składają się: mechanizmy kontroli, badanie zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi Banku i audyt wewnętrzny. System kontroli uzupełnia kontrola wewnętrzna funkcjonalna.

System kontroli wewnętrznej obejmuje cały Bank, w tym jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne Centrali i podmioty zależne należące do Grupy Kapitałowej Banku.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie zarządzania Bankiem, w tym procesów decyzyjnych, przyczyniające się do zapewnienia w szczególności: skuteczności i efektywności działania Banku, wiarygodności sprawozdawczości finansowej oraz zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje ryzyko: związane z każdą operacją, transakcją, produktem i procesem oraz wynikające ze struktury organizacyjnej Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

Mechanizmy kontroli służą zapewnieniu prawidłowego wykonywania czynności i realizacji zadań w Banku.

Jednostki organizacyjne Banku i komórki organizacyjne Centrali zobowiązane są do wykonywania zadań zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi i wewnętrznymi Banku. Zgodność ta sprawdzana jest podczas kontroli wewnętrznych funkcjonalnych oraz niezależnie weryfikowana przez Departament Audytu Wewnętrznego w toku przeprowadzanych audytów.

Kontrola wewnętrzna funkcjonalna realizowana jest w Banku:

- na etapie prac legislacyjnych, poprzez zapewnienie zgodności przepisów wewnętrznych z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, w tym przez określenie w przepisach wewnętrznych odpowiednich mechanizmów kontrolnych, określających prawidłową realizację procesów, zadań,
- przez pracowników, w toku wykonywanych przez nich czynności związanych z zakresem działania komórek i jednostek organizacyjnych,
- na etapie sprawdzenia, przez kadrę kierowniczą i osoby przez nią upoważnione, poprawności wykonywanych zadań podległych pracownikom, w szczególności ich zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi oraz normami ostrożnościowymi.

Zasady ogólne, opisane powyżej, stosowane są także w procesie sporządzania sprawozdań finansowych.

Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych opiera się na wbudowanych w funkcjonalność systemów sprawozdawczych mechanizmach kontroli oraz na stosowaniu w sposób ciągły weryfikacji zgodności z księgami rachunkowymi i innymi dokumentami będącymi podstawą sprawozdań finansowych oraz obowiązującymi przepisami w zakresie zasad rachunkowości i sporządzania sprawozdań finansowych.

Proces sporządzania sprawozdań finansowych jest cyklicznie poddawany wielostopniowej kontroli funkcjonalnej, w szczególności w zakresie poprawności uzgodnień rachunkowych, analizy merytorycznej i rzetelności informacji. Zgodnie z przepisami wewnętrznymi, sprawozdania finansowe są akceptowane przez Zarząd PKO Banku Polskiego SA oraz Komitet Audytu Rady Nadzorczej powołany przez Radę Nadzorczą PKO Banku Polskiego SA w 2006 roku.

Informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych sporządzane są zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, z uwzględnieniem dostępnych danych.

Informacje dotyczące celów i zasad zarządzania ryzykiem oraz ilościowe informacje dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka zawierane są w rocznych i śródrocznych sprawozdaniach finansowych. Obejmują one:

- ryzyko kredytowe (w tym ryzyka koncentracji oraz ryzyko kredytowe instytucji finansowych),
- ryzyko rynkowe (w tym ryzyko stopy procentowej, walutowe, płynności, cen towarów i kapitałowych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych),
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko biznesowe,
- ryzyko reputacji,
- adekwatność kapitałową.

W cyklu rocznym, w dokumencie odrębnym od sprawozdania finansowego, ujawniany jest pełny zakres informacji dotyczących adekwatności kapitałowej, zgodnie z Uchwałą KNF nr 385/2008 z późniejszymi zmianami. Na stronie internetowej PKO Banku Polskiego SA w dziale „Relacje

Investorskie” dostępny jest ostatni raport „Adekwatność kapitałowa i zarządzanie ryzykiem (Filar III) w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA według stanu na 31 grudnia 2013 roku”.

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych

Zgodnie z treścią uchwały Rady Nadzorczej w sprawie zasad wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych PKO Bank Polski SA stosuje regułę, zgodnie z którą przyjmuje się, iż:

- maksymalny okres nieprzerwanej współpracy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych wynosi 6 lat, a począwszy od okresu współpracy obejmującej badanie sprawozdań finansowych za lata 2015-2017 maksymalny okres współpracy wynosi 5 lat,
- umowę na badanie oraz przegląd sprawozdań finansowych zawiera się maksymalnie na okres 3 lat,
- podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych może ponownie wykonywać czynności badania sprawozdań finansowych po upływie co najmniej 3 lat.

Do wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych za rok 2014 zastosowane zostaną zasady określone przez Radę Nadzorczą w 2010 roku, z wyłączeniem niektórych zapisów dotyczących trybu wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w tym ograniczenia do 6 lat maksymalnego okresu nieprzerwanej współpracy z tym podmiotem.

Informacje dotyczące umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych:

- W dniu 28 marca 2011 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA dokonała wyboru spółki *PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.* jako podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej Banku. *PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.* z siedzibą w Warszawie, Al. Armii Ludowej 14 jest wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 144. Wybór podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych dokonany został przez Radę Nadzorczą Banku zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi, na podstawie par. 15 ust.1 pkt. 3 Statutu Banku.
- W dniu 14 kwietnia 2011 roku pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA i podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych firmą *PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.* została zawarta umowa na przeprowadzenie badania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za lata kończące się 31 grudnia odpowiednio 2011, 2012 oraz 2013 roku oraz przeglądów sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy sześciu miesięcy kończące się 30 czerwca odpowiednio 2011, 2012 oraz 2013 roku. Bank korzystał w przeszłości z usług spółki *PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.* w zakresie badania i przeglądu sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej za lata 2008-2010 oraz usług pokrewnych.
- Łączna wysokość wynagrodzenia *PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.* wynikająca z umów zawartych przez PKO Bank Polski SA za rok obrotowy 2013 wyniosła 3 211 tys. PLN wobec 4 373 tys. PLN netto za rok obrotowy 2012.

Tabela 33. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych (w tys. PLN)

Lp.	Tytuł	2013	2012
1.	Badanie jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych	1 140	1 140
2.	Usługi poświadczające, w tym przegląd sprawozdań finansowych	1 731	2 795
3.	Usługi doradztwa podatkowego	106	216
4.	Pozostałe usługi	235	222
	RAZEM	3 211	4 373

7.2.3 Akcje oraz akcjonariusze PKO Banku Polskiego SA

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) były na dzień 31 grudnia 2013 roku trzy podmioty: Skarb Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny oraz ING Otwarty Fundusz Emerytalny posiadające odpowiednio następującą liczbę akcji PKO Banku Polskiego SA: 392 406 277, 83 952 447 (na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie) oraz 64 594 448 (na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie).

Udział procentowy Skarbu Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny oraz ING Otwartego Funduszu Emerytalnego w kapitale zakładowym PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2013 roku zgodnie z wiedzą Banku wynosił odpowiednio 31,39%, 6,72% oraz 5,17% i był zgodny z udziałem procentowym w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego SA.

Dla posiadaczy papierów wartościowych PKO Banku Polskiego SA nie wynikają z tych papierów jakiegokolwiek specjalne uprawnienia kontrolne.

7.2.4 Ograniczenia dotyczące akcji PKO Banku Polskiego SA

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego SA wynikają te same prawa i obowiązki. Żadna z akcji nie jest uprzywilejowana, w szczególności w zakresie prawa głosu czy dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego SA ogranicza prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i zakazuje wykonywania więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przez takich akcjonariuszy. Powyższe ograniczenie nie dotyczy:

- akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosu byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa) oraz
- akcjonariuszy działających wspólnie z akcjonariuszami, o których mowa w tiret drugim na podstawie porozumienia dotyczącego wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Ponadto, ograniczenie praw głosu wygasa, kiedy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku spadnie poniżej 5%.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

7.2.5 Statut PKO Banku Polskiego SA

Zasady zmiany Statutu PKO Banku Polskiego SA

Zasady zmiany Statutu PKO Banku Polskiego SA są zgodne z przepisami kodeksu spółek handlowych oraz ustawy Prawo bankowe. Uchwały Walnego Zgromadzenia mające za przedmiot uprzywilejowanie akcji oraz w sprawach połączenia się Banku poprzez przeniesienie całego jego majątku na inną spółkę, jego likwidacji, obniżenia kapitału zakładowego w drodze umorzenia części akcji bez równoczesnego jego podwyższenia lub zmianę przedmiotu działalności Banku prowadzącą do zaprzestania prowadzenia przez Bank działalności bankowej wymagają większości 90% głosów oddanych.

Zmiany wprowadzone do Statutu w 2013 roku

W 2013 roku nie wprowadzano zmian do Statutu PKO Banku Polskiego SA.

7.2.6 Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia

Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odbywa się jako zwyczajne lub nadzwyczajne zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych i Statutu na zasadach określonych w Regulaminie Walnego Zgromadzenia.

Do zasadniczych kompetencji Walnego Zgromadzenia, oprócz innych spraw zastrzeżonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, należy podejmowanie uchwał w następujących sprawach:

- powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej,
- zatwierdzania Regulaminu Rady Nadzorczej,
- ustalania trybu umorzenia akcji oraz wysokości wynagrodzenia za umarzone akcje,
- tworzenia i likwidacji funduszy specjalnych tworzonych z zysku netto,
- zbycia przez PKO Bank Polski SA nieruchomości lub użytkowania wieczystego nieruchomości, o ile wartość nieruchomości lub prawa będącego przedmiotem takiej czynności przekracza 1/4 kapitału zakładowego,
- emisji obligacji zamiennych na akcje lub innych instrumentów uprawniających do nabycia lub objęcia akcji PKO Banku Polskiego SA.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu mają prawo uprawnieni z akcji imiennych, zastawnicy i użytkownicy, którym przysługuje prawo głosu, wpisani do księgi akcyjnej w dniu rejestracji oraz posiadacze akcji na okaziciela jeżeli byli akcjonariuszami Banku w dniu rejestracji i zwrócili się w ustawowym terminie wskazanym w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia do podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu.

Akcjonariusz będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Akcjonariusz nie będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w jego imieniu lub przez pełnomocnika.

Pełnomocnictwo powinno być, pod rygorem nieważności, sporządzone w formie pisemnej i dołączone do protokołu Walnego Zgromadzenia lub udzielone w postaci elektronicznej. Prawo do reprezentowania akcjonariusza nie będącego osobą fizyczną powinno wynikać z oryginału lub kopii: odpisu z właściwego rejestru, przedstawionego ewentualnie wraz z pełnomocnictwem lub ciągiem pełnomocnictw. Dokumenty te powinny być okazane przy sporządzaniu listy obecności lub przesłane elektronicznie do dnia poprzedzającego dzień Walnego Zgromadzenia na adres poczty elektronicznej wskazany w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia.

Osoba (osoby) udzielające pełnomocnictwa w imieniu akcjonariusza nie będącego osobą fizyczną powinny być uwidocznione w aktualnym odpisie z właściwego dla danego akcjonariusza rejestru.

Członek Zarządu i pracownik PKO Banku Polskiego SA mogą być pełnomocnikami akcjonariuszy na Walnym Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego SA.

Projekty uchwał proponowanych przez Zarząd do przyjęcia przez Walne Zgromadzenie wraz z uzasadnieniem i opinią Rady Nadzorczej oraz pełny tekst dokumentacji, która ma być przedstawiona Walnemu Zgromadzeniu zamieszczane są na stronie internetowej Banku w czasie umożliwiającym zapoznanie się z nimi i dokonanie ich oceny.

Projekty uchwał zgłoszone zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych przez uprawnionego akcjonariusza lub akcjonariuszy przed terminem Walnego Zgromadzenia Bank niezwłocznie po ich otrzymaniu udostępnia na stronie internetowej.

Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Banku mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi Banku nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad. Żądanie może zostać złożone w postaci elektronicznej.

Akcjonariusz lub akcjonariusze PKO Banku Polskiego SA reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Bankowi na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad. Ponadto, akcjonariusze podczas obrad Walnego Zgromadzenia mają prawo zgłaszania projektów uchwał oraz wnoszenia propozycji zmian lub uzupełnień do projektów uchwał, objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia.

Zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia, podjętej większością 3/4 głosów po uprzednio wyrażonej zgodzie przez wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszy, którzy wnosili o umieszczenie w porządku obrad tej sprawy.

Uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są bezwzględną większością głosów, o ile powszechnie obowiązujące przepisy prawa lub postanowienia Statutu PKO Banku Polskiego SA nie stanowią inaczej.

Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym z zastrzeżeniem, że głosowanie tajne zarządza się:

- przy wyborach,
- nad wnioskami o odwołanie członków organów PKO Banku Polskiego SA lub likwidatorów,
- nad wnioskami o pociągnięcie do odpowiedzialności członków organów PKO Banku Polskiego SA lub likwidatorów,
- w sprawach osobowych,
- na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy, obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu,
- w innych przypadkach określonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa.

Akcjonariusz nie może ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani jako pełnomocnik innej osoby głosować nad uchwałami dotyczącymi jego odpowiedzialności wobec PKO Banku Polskiego SA z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia ze zobowiązania wobec PKO Banku Polskiego SA oraz sporu pomiędzy nim a PKO Bankiem Polskim SA.

Akcjonariusze mają prawo, za pośrednictwem Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia, zadawać pytania członkom Zarządu i Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA oraz biegłemu rewidentowi PKO Banku Polskiego SA.

Każdy akcjonariusz ma prawo do jednego wystąpienia i jednej repliki w dyskusji nad każdym z punktów porządku obrad. Akcjonariusze mogą zgłaszać w trakcie dyskusji wnioski o zamknięcie listy mówców oraz o zamknięcie dyskusji nad rozpatrywanym punktem porządku obrad.

7.2.7 Rada Nadzorcza oraz Zarząd PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym

Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA

Rada Nadzorcza składa się z 5 do 13 członków powoływanych na wspólną trzyletnią kadencję. Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwołani przez Walne Zgromadzenie.

W dniu 30 czerwca 2011 roku Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz, na podstawie § 11 ust. 1 Statutu Banku ustalił liczbę członków Rady Nadzorczej na 9 osób, o czym Bank poinformował raportem bieżącym nr 36/2011. Na dzień 31 grudnia 2013 roku Rada Nadzorcza Banku liczyła 8 osób.

Obecna kadencja wszystkich członków Rady Nadzorczej rozpoczęła się 30 czerwca 2011 roku. Mandaty wszystkich obecnych członków Rady Nadzorczej wygasają najpóźniej z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdania finansowe za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2013 roku.

Tabela 34. Skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA na dzień 31.12.2013 roku

Pełnione funkcje	Kompetencje
<p>Cezary Banasiński - Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku 20 kwietnia 2009 powołany do końca poprzedniej kadencji Rady Nadzorczej. 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji i w tym samym dniu wyznaczony przez Ministra Skarbu Państwa na Przewodniczącego Rady Nadzorczej.</p>	<p>Jest doktorem nauk prawnych, docentem na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Absolwent Wydziałów Zarządzania oraz Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 2001-2007 był Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Odpowiedzialny za stan konkurencji na rynku polskim oraz prawną ochronę konsumentów, jak i monitorowanie udzielania pomocy publicznej. Od 2006 do 2007 był członkiem Komitetu Koordynacyjnego ds. Konglomeratów Finansowych. W latach 2005-2006 był członkiem Komisji Papierów Wartościowych i Giełd oraz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych. Od 2002 do 2004 był szefem Zespołu Negocyjacyjnego o członkostwo Polski w Unii Europejskiej, odpowiedzialnym za obszar negocjacyjny "Polityka konkurencji". W latach 1999-2001 pełnił funkcję podsekretarza stanu w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej, gdzie odpowiadał za harmonizację prawa polskiego z prawem UE. W latach 1997-2000 był radcą w Biurze Orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, odpowiedzialnym za analizę orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Stypendysta m.in. Wydziału Prawa na Uniwersytecie w Wiedniu, <i>Fundacji Humboldta</i> na Uniwersytetach w Konstancji i Monachium. Jest autorem i współautorem wielu publikacji, książek, artykułów, komentarzy do ustaw oraz do wyroków Trybunału Sprawiedliwości z zakresu prawa administracyjnego gospodarczego i europejskiego prawa gospodarczego. Członek Rady Nadzorczej PKN ORLEN SA.</p>
<p>Tomasz Zganiacz - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku 31 sierpnia 2009 powołany do końca poprzedniej kadencji Rady Nadzorczej. 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji i w tym samym dniu wyznaczony przez Ministra Skarbu Państwa na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej.</p>	<p>Doświadczony menedżer, od 2009 jako dyrektor w Ministerstwie Skarbu Państwa zajmuje się rynkiem kapitałowym i instytucjami finansowymi. Do czerwca 2009 był prezesem giełdowej spółki deweloperskiej TRITON DEVELOPMENT S.A., a wcześniej m.in. wiceprezesem i dyrektorem finansowym giełdowego ARKSTEEL S.A., kierownikiem działu kredytów banku SOCIETE GENERALE, pracownikiem naukowo-dydaktycznym Instytutu Organizacji Systemów Produkcyjnych Politechniki Warszawskiej, uczestniczył w programie Narodowych Funduszy Inwestycyjnych. Brał udział w licznych projektach realizowanych przez podmioty gospodarcze różnych branż, współpracując m.in. z bankami komercyjnymi i inwestycyjnymi, biurami maklerskimi i innymi uczestnikami rynków kapitałowych. Odpowiadał za zarządzanie finansami, przygotowanie i realizację projektów inwestycyjnych, współtworzył strategię rozwoju. Ma bogate doświadczenie związane z nadzorowaniem spółek prawa handlowego, był członkiem Rady Giełdy. Jest Członkiem Rady Nadzorczej PZU SA. Z wykształcenia inżynier i absolwent poddyplomowych studiów MBA.</p>
<p>Mirosław Czekaj - Sekretarz Rady Nadzorczej 31 sierpnia 2009 powołany do końca poprzedniej kadencji Rady Nadzorczej 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji. 6 lipca 2011 wybrany przez Radę Nadzorczą na Sekretarza Rady Nadzorczej.</p>	<p>Doktor nauk ekonomicznych, absolwent Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Biegły rewident. W styczniu 2007 wybrany przez Radę Miasta Warszawy na funkcję Skarbnika Miasta. W latach 2004-2006 Wiceprezes Banku Gospodarstwa Krajowego odpowiedzialny za działalność komercyjną banku i nadzór nad oddziałami. Wcześniej odpowiedzialny za finanse w sektorze publicznym oraz przedsiębiorstwach. W latach 1992-2009 brał udział w pracach rad nadzorczych spółek - w tym jako przewodniczący rady nadzorczej Remondis - Szczecin Sp. z o.o., przewodniczący rady nadzorczej Funduszu Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina, przewodniczący rady nadzorczej Szczecińskiego Centrum Renowacji Sp. z o.o., przewodniczący rady nadzorczej MPT Sp. z o.o. w Warszawie. Pełnił również funkcję członka rady nadzorczej Pomorskiego Banku Kredytowego S.A. w Szczecinie. Autor i współautor publikacji z zakresu finansów.</p>

<p>Zofia Dzik - Członek Rady Nadzorczej 6 czerwca 2012 powołana w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji.</p>	<p>Jest absolwentką Akademii Ekonomicznej w Krakowie, <i>University of Illinois w Chicago</i>, Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie oraz <i>Executive Programs na INSEAD Business School</i>, posiada także tytuł <i>MBA Manchester Business School</i> oraz jest certyfikowanym członkiem <i>Association for Project Management (APMP)</i>. W latach 1995-2003 pracowała jako doradca w firmie <i>Andersen Business Consulting</i>. Od 2003 związana z <i>Grupą Intouch Insurance</i> (obecnie RSA), gdzie w latach 2004-2007 sprawowała funkcję Prezesa Zarządu TU Link4 S.A., natomiast w latach 2007-2009 funkcję członka Zarządu Intouch Insurance B.V. w Holandii oraz CEO na Europę Centralną i Wschodnią grupy <i>Intouch Insurance</i>. W ramach tej funkcji była odpowiedzialna za rozwój nowych rynków: była przewodniczącą rad nadzorczych spółek: TU Link4 S.A. i <i>Direct Insurance Shared Services Center</i> w Polsce, <i>Intouch Strachowanie</i> w Rosji oraz <i>Direct Pojistovna</i> w Czechach oraz wiceprzewodniczącą rady nadzorczej TU na Życie Link4 Life S.A. W latach 2006-2008 członek Polskiej Izby Ubezpieczeń. W latach 2007-2010 członek rady nadzorczej Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Obecnie jest Prezesem Zarządu Fundacji <i>Humanites - Sztuka Wychowania</i> oraz członkiem rad nadzorczych spółek: TU Link4 SA, ERBUD SA.</p>
<p>Piotr Marczak - Członek Rady Nadzorczej 25 czerwca 2010 powołany do końca poprzedniej kadencji Rady Nadzorczej. 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji.</p>	<p>Jest absolwentem Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie (dawniej SGPiS). Od 1992 jest związany z Ministerstwem Finansów - obecnie pełni funkcję dyrektora Departamentu Długu Publicznego, do którego głównych zadań należy m. in. przygotowywanie strategii zarządzania długiem publicznym, zarządzanie ryzykiem i długiem Skarbu Państwa, zarządzanie środkami walutowymi budżetu państwa, konsolidacja płynności jednostek sektora finansów publicznych. Jest autorem kilkudziesięciu opracowań i artykułów o długu publicznym i rynku skarbowych papierów wartościowych w Polsce, a także był wykładowcą w Dolnośląskiej Szkole Bankowej. Obecnie jest członkiem Rady Nadzorczej spółki PKP Intercity S.A., w przeszłości zasiadał w radach nadzorczych, m. in. Banku Gospodarstwa Krajowego, Huty Będzin S.A., Huty Stalowa Wola S.A., Stomil Poznań S.A.</p>
<p>Elżbieta Mączyńska-Ziemacka - Członek Rady Nadzorczej 20 czerwca 2013 powołana w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji.</p>	<p>Absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego (Wydział Ekonomii Politycznej, specjalność: ekonometria). Prof. dr hab. nauk ekonomicznych, zatrudniona w Instytucie Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk (od 1990) oraz Szkole Głównej Handlowej (od 1998) na stanowisku kierownika Zakładu Badań nad Bankructwami Przedsiębiorstwa w Instytucie Finansów Korporacji i Inwestycji w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie SGH (od 2008) oraz kierownika studiów podyplomowych: „Wycena Nieruchomości”. Przewodnicząca Komitetu Gospodarczej Myśli Strategicznej w Ministerstwie Gospodarki (od 14 czerwca 2013), prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego (od 2005) także członek Prezydium Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus” oraz Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN (od 2011). W latach 1994-2005 sekretarz naukowy oraz członek Prezydium Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Radzie Ministrów. W latach 2005-2007 członek niezależnej Rady Nadzorczej BGŻ, w latach 1996-1998 członek niezależnej Rady Nadzorczej Polskiego Banku Rozwoju, w latach 1990-1991 doradca i konsultant w Polsko-Szwedzkiej Sp. z o.o. SWEA SYSTEM. Odyła staże naukowo-badawcze m.in. w Niemczech (Uniwersytet Mannheim), Austrii (WIIW, Wirtschaftsuniversität Wien). Jest trzykrotną stypendystką DAAD oraz autorką, współautorką i redaktorem ok. 200 publikacji oraz ekspertką z zakresu analizy ekonomicznej, finansów i wyceny przedsiębiorstw oraz z zakresu systemów gospodarczych i strategii rozwoju społeczno-gospodarczego. Członek Komitetu Redakcyjnego dwumiesięcznika „Ekonomista”, wydawanego przez PTE i KNE PAN, członek Rady Redakcyjnej „Kwartalnika Nauk o Przedsiębiorstwie”, wydawanego przez KNOP SGH, członek zespołu redakcyjnego kwartalnika <i>International Journal of Sustainable Economy (IJSE)</i>, <i>Inderscience Publishers Editorial Office</i>, UK.</p>
<p>Marek Mroczkowski - Członek Rady Nadzorczej 30 czerwca 2011 powołany w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji.</p>	<p>Absolwent Szkoły Głównej Handlowej (dawniej SGPiS). Ukończył studia podyplomowe na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego oraz studia podyplomowe - <i>Advanced Managment Programme</i> w <i>INSEAD Fontainebleau</i>, Francja. Od 2009 prowadzi działalność doradczą w zakresie zarządzania w MRM Finance. W latach 2007-2009 pełnił funkcję Prezesa Zarządu - Dyrektora Generalnego MAZEIKIU NAFTA AB na Litwie. W latach 2005-2006 był Wiceprezesem Zarządu - Dyrektorem Finansowym UNIPETROL A.S. w Czechach (od września 2005 kwietnia 2006 pełnił także funkcję Prezesa Zarządu - Dyrektora Generalnego). W latach 2003-2004 pełnił funkcję Prezesa Zarządu - Dyrektora Generalnego ELANA S.A. w Toruniu. W latach 2001-2002 był Prezesem Zarządu - Dyrektorem Generalnym POLKOMTEL S.A., a między 1994 a 2001 Wiceprezesem Zarządu - Dyrektorem Finansowym PKN ORLEN S.A. Pełnił też funkcję Członka Zarządu - Dyrektora Finansowego Eda Poniatowa S.A. (1986-1994). Posiada doświadczenie w pracy organów nadzorczych - zasiadał w radach nadzorczych takich spółek jak: ZCH POLICE SA, IMPEXMETAL SA., ENERGOMONTAŻ PÓŁNOC S.A., POLKOMTEL S.A., ANWIL S.A., MOSTOSTAL Kraków SA. Obecnie jest członkiem Rady Nadzorczej AZOTY TARNÓW.</p>
<p>Ryszard Wierzbą - Członek Rady Nadzorczej 30 czerwca 2011 powołany w skład Rady Nadzorczej obecnej kadencji.</p>	<p>Profesor Uniwersytetu Gdańskiego, pracownik Katedry Bankowości. Jest absolwentem Wydziału Finansów i Statystyki Szkoły Głównej Planowania i Statystyki (obecnie Szkoła Główna Handlowa). W 1973 uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na Wydziale Ekonomiki Produkcji Uniwersytetu Gdańskiego, a w 1981 stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych na Wydziale Finansów i Statystyki Szkoły Głównej Planowania i Statystyki. W 1991 uzyskał tytuł naukowy profesora nauk ekonomicznych. Pracę zawodową rozpoczął w 1966 w Banku Inwestycyjnym (Oddział Wojewódzki w Gdańsku), gdzie pracował do 1969 na stanowisku inspektora. W latach 1970-1972 ukończył Studium Doktoranckie na Uniwersytecie Gdańskim i od 1972 do chwili obecnej jest pracownikiem naukowym tej uczelni, gdzie przeszedł kolejne stopnie kariery naukowej od starszego asystenta w latach 1972-1973, poprzez adiunkta w latach 1973-1982, docenta w latach 1982-1991, profesora nadzwyczajnego w latach 1991-1999 i od 1999 profesora zwyczajnego. Ponadto, od 1993 jest zastępcą dyrektora Gdańskiej Akademii Bankowej przy Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku. Jest autorem ponad 180 prac naukowych, członkiem Komitetu Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk oraz innych organizacji naukowych, a także uczestnikiem licznych staży zagranicznych. Od 1991 był członkiem rad nadzorczych dużych spółek, w tym Banku Gdańskiego SA. (1991-1996), Banku Handlowego w Warszawie SA. (1998-2002), Polskich Sieci Elektro-Energetycznych SA. w Warszawie (2005-2007), oraz PKO BP SA (2008-2009).</p>

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej w 2013 roku

W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA:

- odwołało ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Jana Bossaka – członka Rady Nadzorczej Banku,
- powołało w skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Panią Elżbietę Mączyńską-Ziemacką.

W dniu 21 listopada 2013 roku Pan Krzysztof Kilian – członek Rady Nadzorczej Banku – zrezygnował z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Banku z dniem 21 listopada 2013 roku.

Zasady działania Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza działa na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się co najmniej raz na kwartał.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Rady Nadzorczej, w tym przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, z wyjątkiem uchwał w sprawach wskazanych w Statucie Banku, dla podjęcia których oprócz wskazanego quorum wymagana jest większość kwalifikowana wynosząca 2/3 głosów. W głosowaniu nie uczestniczą członkowie Rady Nadzorczej, których dotyczy sprawa poddana pod głosowanie.

Kompetencje Rady Nadzorczej

Do kompetencji Rady Nadzorczej, oprócz uprawnień i obowiązków przewidzianych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa i postanowieniach Statutu PKO Banku Polskiego SA, należy podejmowanie uchwał dotyczących w szczególności:

- zatwierdzania uchwalonych przez Zarząd: strategii PKO Banku Polskiego SA i rocznego planu finansowego,
- akceptowania ogólnego poziomu ryzyka Banku,
- wyznaczania podmiotu dokonującego badania lub przeglądu sprawozdań finansowych oraz wyrażania zgody na zawieranie umów z takim podmiotem lub podmiotami z nim powiązanymi,
- uchwalania Regulaminu:
  - o Rady Nadzorczej,
  - o określającego zasady udzielania kredytów, pożyczek, gwarancji bankowych oraz poręczeń członkowi Zarządu Banku, Rady Nadzorczej oraz osobie zajmującej stanowiska kierownicze w Banku oraz podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie,
  - o wykorzystania kapitału rezerwowego,
- powołania i odwołania Prezesa Zarządu oraz, na wniosek Prezesa Zarządu, Wiceprezesów oraz innych członków Zarządu, a także zawieszania w czynnościach członków Zarządu oraz delegowania członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu,
- zatwierdzania uchwalonych przez Zarząd Regulaminów: Zarządu, Gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto, Organizacyjnego Banku,
- wyrażania uprzedniej zgody na czynności spełniające określone kryteria, w tym m.in. na nabycie i zbycie środków trwałych oraz nieruchomości, założenie spółki, objęcie lub nabycie udziałów i akcji, zawarcie przez PKO Bank Polski SA transakcji z podmiotem powiązanym,
- występowania do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o wyrażenie zgody na powołanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu.

Zmiany Regulaminu Rady Nadzorczej

W 2013 roku nie wprowadzano zmian do Regulaminu Rady Nadzorczej.

Komitety Rady Nadzorczej

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej może ona powoływać, a w przypadkach, gdy wymagają tego przepisy prawa, powołuje, stałe komitety, których członkowie pełnią funkcje jako członkowie Rady Nadzorczej delegowani do pełnienia wybranych czynności nadzorczych w Banku. Rada Nadzorcza powołuje w szczególności stałe komitety:

1. **Komitet ds. wynagrodzeń**, który odpowiada w szczególności za realizację następujących zadań:
  - opiniowanie, podlegających zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą, ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, w rozumieniu § 28 ust 1 uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy i inwestorów Banku,
  - dokonywanie okresowego przeglądu ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku oraz przedstawianie wyników z przeglądu Radzie Nadzorczej,
  - przedstawianie Radzie Nadzorczej propozycji zasad wynagradzania, polityki zmiennych składników wynagrodzeń oraz wynagrodzenia członków Zarządu,
  - przedstawianie Radzie Nadzorczej propozycji dotyczących odpowiednich form umowy z członkami Zarządu Banku,
  - opiniowanie wniosków dotyczących zgody dla członka Zarządu na zajmowanie się interesami konkurencyjnymi lub uczestniczenie w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej bądź, uczestniczenie w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek jej organu,
  - opiniowanie raportu z przeprowadzonego przez Departament Audytu Wewnętrznego, przeglądu wdrożenia polityki zmiennych składników wynagrodzeń.
2. **Komitet Audytu Rady Nadzorczej**, który odpowiada w szczególności za realizację następujących zadań:
  - monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, w tym przegląd okresowych i rocznych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku (jednostkowych i skonsolidowanych),
  - monitorowanie poziomu wynagrodzeń dyrektora i pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego,
  - monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, w szczególności:
    - o ocena działań Banku związanych z wprowadzaniem systemu zarządzania, w tym zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, oraz ocena jego adekwatności i skuteczności, między innymi poprzez:

- opiniowanie uchwał Zarządu Banku, których zatwierdzenie należy do kompetencji Rady Nadzorczej dotyczących ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz akceptowalnego poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Banku,
- opiniowanie uchwał Zarządu Banku, których zatwierdzenie należy do kompetencji Rady Nadzorczej w zakresie zarządzania ryzykiem, adekwatności kapitałowej oraz systemu kontroli wewnętrznej,
- opiniowanie przekazywanych Radzie Nadzorczej okresowych raportów w zakresie zarządzania ryzykiem, adekwatności kapitałowej oraz systemu kontroli wewnętrznej,
- ocenę działań Banku w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku i prokurentów,
- współpraca z audytorem wewnętrznym, w tym:
  - opiniowanie planu audytów wewnętrznych w Banku i regulaminu wewnętrznego Departamentu Audytu Wewnętrznego,
  - dokonywanie okresowego przeglądu realizacji planu audytów wewnętrznych, audytów doraźnych oraz dokonywanie oceny działania Departamentu Audytu Wewnętrznego w świetle posiadanych zasobów,
  - opiniowanie dla Rady Nadzorczej wniosków w sprawie powołania i odwołania dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego,
- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności poprzez:
  - rekomendowanie Radzie Nadzorczej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej Banku wraz z jego oceną, poziomem jego wynagrodzenia oraz nadzór nad wykonywaną pracą,
  - rozpatrywanie składanych przez podmiot upoważniony do badania sprawozdań finansowych pisemnych informacji o istotnych kwestiach dotyczących czynności rewizji finansowej, w tym w szczególności o znaczących nieprawidłowościach systemu kontroli wewnętrznej Banku w odniesieniu do procesu sprawozdawczości finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w tym w przypadku świadczenia usług, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, w szczególności poprzez uzyskanie:
  - oświadczenia potwierdzającego niezależność podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych i niezależność biegłych rewidentów wykonujących czynności rewizji finansowej,
  - informacji o zakresie usług, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, świadczonych na rzecz Banku.

W skład Komitetu ds. Wynagrodzeń na dzień 31 grudnia 2013 roku wchodziło 5 członków:

- Tomasz Zganiacz (Przewodniczący Komitetu od 11 grudnia 2013 roku),
- Zofia Dzik (członek Komitetu od 11 grudnia 2013 roku, Wiceprzewodnicząca Komitetu od 18 grudnia 2013 roku),
- Cezary Banasiński (członek Komitetu),
- Elżbieta Mączyńska-Ziemacka (członek Komitetu od 28 sierpnia 2013 roku),
- Marek Mroczkowski (członek Komitetu).

W skład Komitetu Audytu Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2013 roku wchodziło 5 członków:

- Mirosław Czekaj (Przewodniczący Komitetu),
- Ryszard Wierzba (Wiceprzewodniczący Komitetu od 2 października 2013 roku),
- Zofia Dzik (członek Komitetu od 28 sierpnia 2013 roku),
- Piotr Marczak (członek Komitetu),
- Tomasz Zganiacz (członek Komitetu od 28 sierpnia 2013 roku).

Zgodnie z wiedzą Banku wszyscy członkowie Komitetu Audytu Rady Nadzorczej spełniali wymogi dotyczące niezależności zgodnie z art. 86 ust. 4 ustawy o biegłych rewidentach. Przewodniczący Komitetu Audytu Rady Nadzorczej, Mirosław Czekaj dodatkowo posiada kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości i rewizji finansowej.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA

Zgodnie z § 19 ust. 1 i 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA członkowie Zarządu powoływani są przez Radę Nadzorczą na wspólną trzyletnią kadencję. Stosownie do § 19 ust. 4 Statutu PKO Banku Polskiego SA, członek Zarządu może być odwołany wyłącznie z ważnych powodów.

Zarząd składa się z 3 do 9 członków, powoływanych na wspólną trzyletnią kadencję przez Radę Nadzorczą. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu, wymaga zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Na dzień 31 grudnia 2013 roku Zarząd Banku liczył 7 osób.

Obecna wspólna kadencja Zarządu Banku rozpoczęła się w dniu 30 czerwca 2011 roku.

W dniu 8 stycznia 2014 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA podjęła uchwały powołujące ponownie wszystkich członków Zarządu Banku na dotychczas pełnione funkcje. Zgodnie z podjętymi uchwałami wyżej wymienione osoby zostały powołane do pełnienia wskazanych funkcji w PKO Banku Polskim SA na wspólną kadencję Zarządu Banku rozpoczynającą się z upływem bieżącej wspólnej kadencji Zarządu Banku.

Tabela 35. Skład Zarządu PKO Banku Polskiego SA według stanu na 31.12.2013 roku

Pełnione funkcje	Kompetencje
<p>Zbigniew Jagiełło - Prezes Zarządu Banku Z dniem 1 października 2009 powołany do końca poprzedniej kadencji Zarządu Banku. Z dniem 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Zarządu Banku obecnej kadencji.</p>	<p>Prezes Zarządu PKO BP SA od października 2009, powołany na kolejną kadencję w 2011. Wcześniej przez blisko 9 lat pełnił funkcję Prezesa Zarządu Pioneer Pekao TFI SA. W globalnej strukturze Pioneer Investments nadzorował także dystrybucję w regionie Europy Środkowo-Wschodniej (CEE). W drugiej połowie lat 90. ubiegłego wieku m.in. jako wiceprezes Zarządu współtworzył PKO/Credit Suisse TFI SA. W okresie kilkunastoletniej pracy na rynku finansowym był odpowiedzialny m.in. za: przeprowadzenie PKO BP SA z sukcesem przez okres kryzysowych zawirowań na międzynarodowych rynkach finansowych, przy jednoczesnym wzmocnieniu pozycji Banku jako lidera pod względem wielkości aktywów, kapitału i wypracowanego zysku w Polsce i regionie Europy Środkowo-Wschodniej, przygotowanie i realizację strategii PKO BP SA na lata 2010-2012, która zaowocowała zdecydowanym wzrostem efektywności mierzonej wskaźnikami ROE, ROA i C/I, a także zwiększeniem zainteresowania spółką ze strony inwestorów krajowych i zagranicznych (PKO BP SA pozostaje liderem pod względem wartości akcji w wolnym obrocie giełdowym oraz ważnym emitentem długu korporacyjnego), dostosowanie PKO BP SA do wymogów coraz bardziej konkurencyjnego rynku finansowego poprzez uatrakcyjnienie oferty produktowej i podniesienie jakości obsługi klientów, przeformułowanie modelu operacyjnego Grupy Kapitałowej PKO BP SA w kierunku koncentracji na podstawowej działalności związanej ze świadczeniem usług finansowych. Jest aktywnie zaangażowany w rozwój i promocję wysokich standardów rynku finansowego w Polsce. Członek Rady Związku Banków Polskich oraz prestiżowej organizacji <i>Institut International D'Etudes Bancaires</i> zrzeszających międzynarodowe środowisko bankowe.</p>
	<p>Wcześniej pełnił m.in. funkcję Przewodniczącego Rady Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami. Absolwent Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej. Ukończył również Podyplomowe Studia Menedżerskie prowadzone przez Gdańską Fundację Kształcenia Menedżerów i Uniwersytet Gdański, gdzie uzyskał tytuł Executive MBA certyfikowany przez Rotterdam School of Management, Erasmus University. Odznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz uhonorowany Medalem Solidarności Społecznej za propagowanie idei społecznej odpowiedzialności biznesu. Jest także Wiceprzewodniczącym Rady Programowej Fundacji PKO Banku Polskiego, która powstała w 2010 z jego inicjatywy. Wybrany Prezesem Roku 2011 przez Gazetę Giełdy Parkiet. Laureat Wektora 2011 przyznanego przez Kapitułę Pracodawców RP oraz Złotego Bankiera w kategorii Osobowość Roku 2011. Uznany także za Menedżera Roku 2011 w konkursie Gazety Bankowej. W 2012 tytuł jednego z Top 20 Managerów na czas kryzysu przyznał mu Bloomberg Businessweek Polska. W 2013 został uhonorowany przez Miesięcznik Finansowy Bank nagrodą specjalną Innovator Sektora Bankowego 2012. Otrzymał również tytuły miesięcznika Brief - Człowiek Roku 2013 i Dziennika Gazety Prawnej - Wizjoner 2013 za wkład w rozwój sektora finansowego, konsekwencję w umacnianiu rynkowej pozycji lidera rynku i determinację w zmienianiu wizerunku Banku.</p>
<p>Piotr Stanisław Alicki - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Informatyki i Usług Z dniem 2 listopada 2010 powołany do końca poprzedniej kadencji Zarządu Banku. Z dniem 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Zarządu Banku obecnej kadencji.</p>	<p>Jest absolwentem Wydziału Matematyki i Fizyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie zarządzania projektami informatycznymi w obszarze bankowości. W latach 1990-98 pracował w Pomorskim Banku Kredytowym SA w Szczecinie w Departamencie Informatyki - od 1997 jako Dyrektor, gdzie kierował projektowaniem, rozwojem, wdrożeniami i eksploatacją systemów transakcyjnych Banku. W okresie 1999-2010 zatrudniony w Banku Pekao SA - początkowo jako z-ca Dyrektora, a następnie Dyrektor Departamentu Rozwoju i Utrzymania Systemów Informatycznych, w ostatnich czterech latach kierował Pionem Informatyki. Zajmował się m.in. realizacją fuzji informatycznej czterech banków (Pekao SA, PBKS SA, BDK SA, PBG SA), wdrażał Zintegrowany System Informatyczny oraz zarządził obszarem analiz biznesowych IT w tym banku. Kierował także integracją informatyczną i migracją z systemów BPH SA do systemów Pekao SA, uczestniczył w pracach zespołu odpowiedzialnego za przygotowanie całego procesu integracji. W latach 1999-2010 brał udział w pracach Związku Banków Polskich w: Komitecie Sterującym ds. Rozwoju Infrastruktury Bankowej, Komitecie ds. Systemu Płatniczego, Komisji Problemowej ds. Bankowości i Bankowych Usług Finansowych oraz Radzie Bankowości Elektronicznej. Od 2000 był członkiem Rady Nadzorczej Krajowej Izby Rozliczeniowej SA, a od 2005 do 2010 był jej Przewodniczącym. W latach 2002-2010 reprezentował Bank Pekao SA w Radzie ds. Systemu Płatniczego, działającej przy NBP, od 2010 reprezentuje w niej PKO BP SA. Zasiadał także w Radach Nadzorczych spółek należących do Grupy Banku Pekao SA. Odznaczony odznaką honorową Prezesa NBP „Za Zasługi Dla Bankowości Rzeczypospolitej Polskiej”, laureat konkursów "Lider Informatyki 1997", "Lider Informatyki 2010" oraz „Lider informatyki 2012”. 10 grudnia 2010 został powołany do Rady Nadzorczej Spółki Inteligo Financial Services S.A., gdzie od 30 maja 2011 sprawuje funkcję Zastępcy Przewodniczącego RN Spółki. Od 11 października 2011 jest Przewodniczącym Rady Bankowości Elektronicznej ZBP. Od 1 maja 2011 zasiada w Radzie Dyrektorów <i>Visa Europe</i>, gdzie reprezentuje PKO BP SA, inne banki z Polski i siedmiu krajów naszego subregionu.</p>
<p>Bartosz Drabikowski - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Finansów i Rachunkowości Z dniem 20 maja 2008 powołany do końca poprzedniej kadencji Zarządu Banku. Z dniem 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Zarządu Banku obecnej kadencji.</p>	<p>Jest absolwentem Politechniki Łódzkiej, Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, Szkoły Głównej Handlowej, Akademii Dyplomatycznej oraz programu <i>Executive MBA University of Illinois at Urbana - Champaign</i>. Odbił liczne staże zawodowe: w <i>Deutsche Bundesbank</i>, <i>Deutsche Börse AG</i>, <i>Deutsche Ausgleichsbank</i> oraz <i>Rheinische Hypothekenbank</i>. Był stypendystą <i>The German Marshall Fund of the United States</i> oraz uczestnikiem wielu szkoleń organizowanych m.in. przez Komisję Europejską oraz Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Kariere zawodową rozpoczął w Ministerstwie Finansów, gdzie odpowiadał m.in. za regulacje oraz nadzór nad instytucjami rynku finansowego, przede wszystkim sektora bankowego oraz rynku kapitałowego. Przygotowywał również strategie rozwoju sektora usług finansowych zarówno w Polsce jak i w ramach wspólnego rynku Unii Europejskiej. W Ministerstwie Finansów był zatrudniony kolejno na stanowisku radcy ministra, zastępcy dyrektora oraz dyrektora Departamentu Instytucji Finansowych. W latach 2006-2008 był członkiem Zarządu Krajowej Izby Rozliczeniowej SA., odpowiedzialnym za finanse, nowe produkty w obszarze płatności elektronicznych, bezpieczeństwo i zarządzanie ryzykiem, analizy i administrację. Przez kilka lat był członkiem Komisji Nadzoru Bankowego, członkiem Komisji Papierów Wartościowych i Giełd oraz zastępcą członka Rady ds. Systemu Płatniczego w Narodowym Banku Polskim. Zasiadał również w wielu instytucjach Unii Europejskiej: był m.in. członkiem <i>Financial Services Committee</i> (Rada Europejska), członkiem <i>European Banking Committee</i> oraz <i>European Securities Committee</i> (Komisja Europejska). Posiada wieloletnie doświadczenie w zarządzaniu instytucjami finansowymi. Był członkiem Rady Nadzorczej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., członkiem Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz członkiem Rady Nadzorczej Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. Obecnie jest przewodniczącym Rady Nadzorczej Inteligo Financial Services S.A. oraz przewodniczącym Rady Nadzorczej Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych.</p>

<p>Piotr Mazur - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Zarządzania Ryzykiem Z dniem 8 stycznia 2013 powołany w skład Zarządu Banku obecnej kadencji.</p>	<p>Ukończył Akademię Ekonomiczną we Wrocławiu, na kierunku Organizacja i Zarządzanie. Posiada ponad dwudziestoletnie doświadczenie w pracy w bankowości, w tym 14 lat na stanowiskach kierowniczych - głównie w obszarach ryzyka, restrukturyzacji i kredytów. Posiada doświadczenie w pracy w międzynarodowych grupach finansowych działających w Europie, USA i Ameryce Południowej. Członek rad nadzorczych, rad wierzycieli, członek i przewodniczący kluczowych komitetów zarządzania ryzykiem. Brał udział w tworzeniu strategii Banku Zachodniego WBK SA, bezpośrednio odpowiadał za zarządzanie ryzykiem, optymalizację procesów windykacji i restrukturyzacji, współpracował z regulatorami w Polsce i za granicą. Po studiach rozpoczął pracę w Banku BPH w obszarze kredytów. Od 1992 związany z Bankiem Zachodnim SA, a następnie po połączeniu z Bankiem Zachodnim WBK SA pracował w Departamencie Inwestycji Kapitałowych, później jako dyrektor Departamentu Kontroli Jakości Kredytów. W latach 2005-2008 był Dyrektorem Obszaru <i>Business Intelligence</i> i Zarządzania Ryzykiem, a w latach 2008-2010 był Zastępcą Głównego Oficera ds. Ryzyka. Od stycznia 2011 był Głównym Oficerem Kredytowym - a od marca 2012 także Zastępcą Głównego Oficera ds. Ryzyka. Był Przewodniczącym Komitetu Kredytowego BZ WBK SA. Był również zastępcą Przewodniczącego Forum Ryzyka Kredytowego oraz zastępcą Przewodniczącego Forum Modeli Ryzyka.</p>
<p>Jarosław Myjak - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Rynku Korporacyjnego Z dniem 15 grudnia 2008 powołany do końca poprzedniej kadencji Zarządu Banku. Z dniem 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Zarządu Banku obecnej kadencji.</p>	<p>Mgr filologii angielskiej (studia amerykańskie) na Wydziale Filologii Angielskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (1978) i mgr prawa na Wydziale Prawa i Administracji UAM (1981). Studiował też na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu w Toronto (program ekonomiczny - 1976-1977). Jest również m. in. absolwentem <i>Columbia Business School New York (Leadership for the Future)</i>, <i>INSEAD/CEDEP Fontainebleau</i>, Francja - <i>General Management Programme</i> (1998-1999), <i>Sundridge Park</i>, Wielka Brytania - <i>Management Development Programme</i>. Odbił aplikację sędziowską przy Sądzie Wojewódzkim w Poznaniu. Adwokat i radca prawny. Członek Warszawskiej Rady Adwokackiej i Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie. Był radcą prawnym w Kancelarii Prawnej <i>Alzheimer & Gray i Dewey & LeBoeuf</i>, gdzie brał udział w postępowaniach prywatyzacyjnych, restrukturyzacyjnych, konsultingu inwestycyjnym i ubezpieczeniowym, reprezentując zarówno Skarb Państwa jak i inwestorów zagranicznych. Był również wykładowcą akademickim na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jeden z liderów i strateg polskiego rynku ubezpieczeń i długoterminowych oszczędności. Odpowiedzialny za stworzenie i rozwój jednej z największych grup usług finansowych - <i>Commercial Union</i> (obecnie Aviva) w Polsce i na Litwie oraz stworzenie, w latach 1998-2004, modelu współpracy Grupy CU z Bankiem WBK S.A., a później BZWBK S.A. obejmującego partycypację kapitałową i dystrybucyjną Banku w Towarzystwach Ubezpieczeniowych CU i Powszechnym Towarzystwie Emerytur i rozwój bankassurance. W celu wzmocnienia oferty dla klientów, jako jeden z pionierów propagujących reformę emerytalną w Polsce, był odpowiedzialny za wizję strategiczną, utworzenie i sukces rynkowy <i>PTE Commercial Union</i> BPH WBK, które stało się liderem rynku. Jego strategia obrony portfela klientów, zapewnienia im należytej obsługi i pozyskiwania nowych segmentów rynku, doprowadziła do utworzenia spółki zarządzającej aktywami, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, działu ubezpieczeń osobowych - majątkowych, spółki agenta transferowego i spółki dystrybucyjnej. W ramach zarządzania grupą finansową przeprowadził proces jej restrukturyzacji, wprowadzając pełne zarządzanie holdingowe z wykorzystaniem efektów synergii. Współuczestniczył w procesie fuzji <i>Commercial Union i Norwich Union</i> (CU Europe).</p> <p>W latach 2000-2004 prezes <i>Grupy Commercial Union</i> (obecnie AVIVA) w Polsce i na Litwie. W <i>Commercial Union</i> Polska Ubezpieczenia na Życie pełnił kolejno funkcje: członka Zarządu (1995), pierwszego wiceprezesa (1996-1997), następnie prezesa Zarządu (1998-2004). Posiada dwudziestoletnie doświadczenie w nadzorze właścicielskim. W latach 1998-2004 m.in. był przewodniczącym Rad Nadzorczych Spółek <i>Commercial Union</i> w Polsce i na Litwie w tym Towarzystw CU PTE, CU TFI, CU Ogólne, CU Asset Management, CU Sp. z o.o. (Agent Transferowy) oraz CU Litwa (<i>Lietuvos Draudimas</i>). Był również członkiem: Rady Nadzorczej i Komitetu Strategicznego Citibank Handlowy SA, Rady Nadzorczej i Komitetu Sterującego BGŻ SA, odpowiedzialnym z ramienia MSP za projekt prywatyzacyjny banku oraz członkiem Rady Nadzorczej Polskiego Holdingu Farmaceutycznego SA, przewodniczącym Rady Nadzorczej PKO BP Finat Sp z o.o. oraz wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej PZU Życie SA. Obecnie przewodniczy Radom Nadzorczym PKO Leasing SA oraz PKO BP Faktoring SA. W 2006 i od 2008 pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu PKO BP SA odpowiedzialnego za bankowość korporacyjną. Przez szereg kadencji Jarosław Myjak był członkiem Polskiej Rady Biznesu, wiceprezesa i członkiem Zarządu Polskiej Izby Ubezpieczeń, wiceprezydentem PKPP "Lewiatan", prezesem Związku Ubezpieczeniowych Grup Kapitałowych w ramach PKPP "Lewiatan", oraz członkiem Stowarzyszenia Menedżerów w Polsce. Jako działacz korporacji branżowych Polskiej Izby Ubezpieczeń oraz PKPP "Lewiatan" brał udział w komisjach parlamentarnych nowelizujących prawo ubezpieczeniowe i tworzących prawo o funduszach emerytalnych, funduszach inwestycyjnych, a także w grupach projektowych reformy służby zdrowia w Polsce przy Ministrze Zdrowia, Ministrze Pracy i Ministrze Gospodarki. Menedżer Roku 2002, odznaczony odznaką branżową "Za zasługi dla rynku ubezpieczeń w Polsce" oraz Złotym Krzyżem Zasługi RP.</p>
<p>Jacek Obłękowski - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Rynku Detalicznego Z dniem 30 czerwca 2011 powołany w skład Zarządu Banku obecnej kadencji.</p>	<p>Jest absolwentem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie - specjalizacja historia i dyplomacja. Ukończył kurs maklerski. Jest także absolwentem <i>University of Navarra</i> - AMP. Pracę zawodową rozpoczął w 1991 w Powszechnym Banku Gospodarczym S.A., gdzie do 1998 pracował na stanowiskach od stażysty do dyrektora Departamentu Zarządzania Siecią. Od września 1998 był pracownikiem PKO BP SA, gdzie pracował kolejno na stanowiskach dyrektora Departamentu Bankowości Detalicznej, dyrektora Departamentu Marketingu i Sprzedaży i jednocześnie p.o. dyrektora Biura Obsługi Rekompensat, dyrektora zarządzającego Pionem Sieci oraz - od grudnia 2000 do czerwca 2002 - dyrektora zarządzającego odpowiedzialnego za nadzorowanie prac związanych z biznesowymi aspektami wdrożenia Centralnego Systemu Informatycznego. Do 2004 był przewodniczącym Rady Nadzorczej Inteligo Financial Services. Był również przewodniczącym Rady Nadzorczej KredytBank Ukraina. Od 2013 - wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej KREDOBANK SA. W latach 2002-2007 był wiceprezesa Zarządu Banku odpowiedzialnym za obszar rynku detalicznego oraz marketing. W tym czasie był m.in. przewodniczącym Komitetu Kredytowego Banku, członkiem Rady Dyrektorów VISA EUROPE. Był odpowiedzialny za przejęcie Inteligo. Od 2007 pełnił funkcję prezesa Zarządu Dominet Bank SA, a po fuzji - od 2009 do 2011 pełnił w BNP Paribas/Fortis Bank Polska SA funkcję wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za Pion Obsługi Małych Przedsiębiorstw i Klientów Indywidualnych.</p>

<p>Jakub Papierski - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Bankowości Inwestycyjnej Z dniem 22 marca 2010 powołany do końca poprzedniej kadencji Zarządu Banku. Z dniem 30 czerwca 2011 powołany ponownie w skład Zarządu Banku obecnej kadencji.</p>	<p>Jest absolwentem Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Posiada również licencję <i>Chartered Financial Analyst</i> (CFA). Karierę zawodową rozpoczął w 1993 w firmie konsultingowej Pro-Invest International. W latach 1995-1996 pracował w Domu Maklerskim ProCapital, a następnie w Creditanstalt Investment Bank. W marcu 1996 rozpoczął pracę w <i>Deutsche Morgan Grenfell/Deutsche Bank Research</i> zajmując się sektorem bankowym w Europie Środkowej i Wschodniej. Od listopada 2001 do września 2003 pracował w Banku Pekao SA jako dyrektor wykonawczy Pionu Finansowego, nadzorując bezpośrednio politykę finansową i podatkową banku, systemy informacji zarządczej oraz skarb i zarządzanie portfelami inwestycyjnymi, a także był członkiem Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku. W październiku 2003 objął stanowisko prezesa Zarządu Centralnego Domu Maklerskiego Pekao SA, a od września 2006 pełnił jednocześnie funkcję wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Pioneer Pekao TFI S.A. Od maja 2009 pełnił obowiązki prezesa Zarządu Allianz Bank Polska SA, a od października 2009 zajmował stanowisko prezesa Zarządu. Od czerwca 2011 jest Wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej Banku Poczтового SA. W latach 2005-2009 Jakub Papierski był przewodniczącym Rady Programowej Akademii Liderów Rynku Kapitałowego przy Fundacji im. Lestawa Pagi, a potem był członkiem Rady Programowej.</p>
--	---

Tabela 36. Inne funkcje pełnione przez członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA (stan na 31.12.2013 roku)

Lp.	Członek Zarządu Banku	Funkcja
1.	Zbigniew Jagiełło Prezes Zarządu	Przewodniczący Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami
		Przewodniczący Komitetu ds. Bezpieczeństwa Informatycznego
		Przewodniczący Komitetu ds. organizacji banku hipotecznego
		Przewodniczący Komitetu ds. Integracji
		Przewodniczący Komitetu Ryzyka
2.	Piotr Alicki Wiceprezes Zarządu	Przewodniczący Komitetu ds. Architektury IT PKO Banku Polskiego SA
		Przewodniczący Komitetu ds. programu dostosowania Banku do zaleceń Rekomendacji D Komisji Nadzoru Finansowego
		Zastępca Przewodniczącego Komitetu ds. Bezpieczeństwa Informatycznego
		Członek Komitetu Strategii
		I Zastępca Przewodniczącego Komitetu Ryzyka Operacyjnego
		Członek Komitetu ds. Integracji
3.	Bartosz Drabikowski Wiceprezes Zarządu	Członek Komitetu Ryzyka
		Przewodniczący Komitetu ds. Wydatków
		I Zastępca Przewodniczącego Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami
		Zastępca Przewodniczącego Komitetu ds. Integracji
		Członek Komitetu Strategii
		II Zastępca Przewodniczącego Komitetu Ryzyka Operacyjnego
4.	Piotr Mazur Wiceprezes Zarządu	Członek Komitetu Ryzyka
		Wiceprzewodniczący Komitetu Sterującego ds. działań dostosowawczych Banku do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań MSR 39
		Przewodniczący Komitetu Kredytowego Banku
		Przewodniczący Komitetu Ryzyka Operacyjnego
		Zastępca Przewodniczącego Komitetu Ryzyka
		II Zastępca Przewodniczącego Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami
		Członek Komitetu ds. Bezpieczeństwa Informatycznego
Członek Komitetu Strategii		
5.	Jarosław Myjak Wiceprezes Zarządu	Przewodniczący Komitetu Sterującego ds. działań dostosowawczych Banku do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań MSR 39
		Zastępca Przewodniczącego Komitetu Kredytowego Banku
		Członek Komitetu Strategii
6.	Jacek Obłękowski Wiceprezes Zarządu	Członek Komitetu Ryzyka
		Członek Komitetu ds. organizacji banku hipotecznego
		Członek Komitetu Strategii
7.	Jakub Papierski Wiceprezes Zarządu	Członek Komitetu Strategii
		Zastępca Przewodniczącego Komitetu ds. organizacji banku hipotecznego
		Członek Komitetu Ryzyka

Poza wyżej wymienionymi, członkowie Zarządu Banku pełnili również funkcje w komitetach sterujących powołanych w ramach realizowanych projektów.

Zmiany w składzie Zarządu Banku w 2013 roku

W dniu 8 stycznia 2013 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Piotra Mazura na członka Zarządu PKO Banku Polskiego SA, któremu podlegają sprawy z zakresu ryzyka i windykacji na wspólną kadencję Zarządu Banku. W związku z tym Pan Piotr Mazur rozpoczął pełnienie funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 8 stycznia 2013 roku.

Zasady działania Zarządu Banku

Tryb działania Zarządu określa Regulamin uchwalony przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

Zarząd podejmuje decyzje w formie uchwał. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu Zarządu.

W przypadku równości głosów rozstrzyga głos prezesa Zarządu.

Oświadczenia w imieniu Banku składają:

- prezes Zarządu samodzielnie,

- dwóch członków Zarządu łącznie albo jeden członek Zarządu łącznie z prokurentem lub
- pełnomocnicy działający samodzielnie lub łącznie w granicach udzielonego pełnomocnictwa.

Kompetencje Zarządu Banku

Zgodnie z § 20 ust. 1 Statutu PKO Banku Polskiego SA do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw PKO Banku Polskiego SA, nie zastrzeżone powszechnie obowiązującymi przepisami prawa lub postanowieniami Statutu PKO Banku Polskiego SA dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej, w tym nabycie i zbycie nieruchomości, udziału w nieruchomości lub użytkownika wieczystego, które nie wymagają zgody Walnego Zgromadzenia zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 5 Statutu PKO Banku Polskiego SA.

Zgodnie z § 20 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA do kompetencji Zarządu należy podejmowanie decyzji o zaciąganiu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych, z zastrzeżeniem kompetencji Walnego Zgromadzenia, określonych w § 9 Statutu PKO Banku Polskiego SA lub Rady Nadzorczej, określonych w § 15 Statutu PKO Banku Polskiego SA.

Zarząd w formie uchwały, w szczególności:

- określa strategię PKO Banku Polskiego SA,
- ustala roczny plan finansowy, w tym warunki jego realizacji,
- uchwała regulaminy organizacyjne oraz zasady podziału kompetencji,
- tworzy i likwiduje stałe komitety Banku oraz określa ich właściwość,
- uchwała Regulamin Zarządu,
- uchwała regulaminy gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- określa daty wypłaty dywidendy w terminach ustalonych przez Walne Zgromadzenie,
- ustanawia prokurentów,
- określa produkty bankowe oraz inne usługi bankowe i finansowe,
- ustala zasady uczestnictwa PKO Banku Polskiego SA w spółkach i innych organizacjach,
- ustala zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz roczne plany audytów wewnętrznych,
- tworzy, przekształca i likwiduje jednostki organizacyjne PKO Banku Polskiego SA w kraju i za granicą,
- określa system skutecznego zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej, szacowania kapitału wewnętrznego.

Komitety Zarządu Banku

W 2013 roku działały następujące komitety, w których uczestniczyli członkowie Zarządu Banku:

I. Komitety stałe

1. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami PKO Banku Polskiego SA, którego celem jest zarządzanie aktywami i pasywami, poprzez wpływanie na kształtowanie struktury bilansu PKO Banku Polskiego SA i pozycji pozabilansowych w sposób sprzyjający osiągnięciu optymalnego wyniku finansowego. Komitet wspiera Zarząd w następujących obszarach działania Banku:

- kształtowanie struktury bilansu Banku,
- zarządzanie adekwatnością kapitałową,
- zarządzanie rentownością z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych działalności oraz generowanego ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem płynności oraz ryzykiem rozliczeniowym i przedrozdliczeniowym transakcji na rynku hurtowym.

Komitet podejmuje decyzje dotyczące w szczególności:

- limitów na ryzyka: rynkowe, płynności, rozliczeniowe i przedrozdliczeniowe,
- limitów inwestycyjnych Banku,
- listy akceptowanych zakładów ubezpieczeń,
- limitów określających apetyt na portfelowe ryzyko kredytowe,
- współczynników korygujących ceny transferowe, w tym indywidualnych stawek dla określonych grup produktów, a także sposobu ich stosowania,
- cen transferowych dla pozycji klasyfikowanych do portfela bankowego inwestycyjnego w Departamencie Skarbu,
- profili płynności dla potrzeb ustalania cen transferowych oraz replikowanych profili ryzyka stopy procentowej,
- modeli i parametrów: portfelowych, wykorzystywanych do ustalania odpisów i rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych, wykorzystywanych przy wyznaczaniu oceny scoringowej i limitów ekspozycji kredytowych oraz oceny *ratingowej*, ryzyka kredytowego zgodnych z metodą wewnętrznymi *ratingów*,
- innych istotnych modeli ryzyka i ich parametrów, z wyłączeniem modeli ryzyka operacyjnego.

Komitet wydaje rekomendacje dla Zarządu albo członków Zarządu dotyczące w szczególności:

- kształtowania struktury bilansu Banku,
- zarządzania ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem rozliczeniowym i przedrozdliczeniowym,
- uruchomienia kapitałowych działań awaryjnych oraz potrzeb kapitałowych Banku,
- zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym w szczególności w zakresie wartości progowych warunkujących udostępnienie przez Bank finansowania klientom Banku, a także warunków ryzyka kredytowego transakcji kredytowych,
- polityki cenowej w poszczególnych obszarach biznesowych oraz wysokości stóp procentowych i minimalnych marż kredytowych,
- modelu finansowego Banku, w tym zasad ustalania wyniku zarządczego i systemu cen transferowych,
- strategii zabezpieczających w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

2. Komitet Ryzyka, którego celem jest projektowanie strategicznych kierunków i zadań w zakresie ryzyka bankowego w kontekście strategii Banku i uwarunkowań wynikających z sytuacji makroekonomicznej oraz otoczenia regulacyjnego, analizowanie okresowych raportów związanych z ryzykiem bankowym i opracowywanie na ich bazie odpowiednich wytycznych, a także przygotowywanie strategii zarządzania ryzykiem bankowym i jej okresowe weryfikowanie. Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- monitorowanie integralności, adekwatności i efektywności systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatności kapitałowej oraz alokacji kapitału wewnętrznego do poszczególnych linii biznesowych, a także wdrażanie polityki w zakresie zarządzania ryzykami, realizowanej w ramach przyjętej Strategii Banku,
  - analiza i ocena wykorzystania strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym,
  - opiniowanie cyklicznych raportów ryzyka, przedkładanych do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej i uwzględnianie informacji z tych raportów przy wydawaniu opinii.
3. Komitet Kredytowy Banku, którego celem jest ograniczenie ryzyka kredytowego przy podejmowaniu w PKO Banku Polskim SA decyzji kredytowych lub decyzji dotyczących zarządzania wierzycelnościami trudnymi. Do kompetencji Komitetu należy w szczególności:
- podejmowanie decyzji w sprawach dotyczących podziału kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych oraz sprzedażowych, zarządzania wierzycelnościami trudnymi, limitów branżowych i klientów oraz zabezpieczania wierzycelności PKO Banku Polskiego SA,
  - wydawanie rekomendacji dla Zarządu PKO Banku Polskiego SA w sprawach dotyczących podjęcia decyzji w zakresie transakcji kredytowych i zmian istotnych warunków tych transakcji, limitów klientów, określania listy branż objętych limitami branżowymi, zarządzania wierzycelnościami trudnymi, zaangażowania kapitałowego w spółce grupy kapitałowej.
4. Komitet Ryzyka Operacyjnego, którego celem jest skuteczne zarządzanie ryzykiem operacyjnym, w tym minimalizowanie narażenia Banku i Grupy Kapitałowej Banku na ryzyko operacyjne oraz monitorowanie obszarów, w których ta minimalizacja nie jest skuteczna przez podejmowanie decyzji, wydawanie rekomendacji, zaleceń i opinii oraz zapoznawanie się z informacjami i raportami powiązanych z ryzykiem operacyjnym. Do zadań komitetu należy:
- wyznaczanie kierunków rozwoju zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - nadzór nad funkcjonowaniem zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - koordynacja zarządzania ryzykiem operacyjnym,
  - wyznaczanie działania w przypadku zaistnienia sytuacji awaryjnej narażającej wizerunek Banku, powodującej straty operacyjne.
5. Komitet ds. Wydatków w PKO Banku Polskim SA, do którego zadań należy w szczególności:
- akceptacja, opiniowanie wydatków dotyczących kosztów rzeczowych oraz pozostałych kosztów działania w zakresie działalności bieżącej, wynikających z nowych umów albo aneksów do zawartych umów oraz akceptacja przekroczeń budżetu kosztów rzeczowych oraz pozostałych kosztów działania w zakresie działalności bieżącej, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad zarządzania kosztami,
  - akceptacja dalszego postępowania z powierzchnią zidentyfikowaną jako pustostan i odmowa akceptacji nowej lokalizacji, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad gospodarowania nieruchomościami,
  - podejmowanie decyzji dotyczących projektów, w tym m.in. akceptacja wniosków projektowych, akceptacja oraz rekomendowanie planów projektów, akceptacja istotnych zmian w projektach, decydowanie o wstrzymaniu realizacji projektów, zamknięciu projektów, akceptacja ocen uzyskanych celów oraz efektów projektu, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad zarządzania projektami i inwestycjami,
  - dokonywanie przesunięć pomiędzy kosztami działalności bieżącej, a kosztami projektów albo inwestycji,
  - akceptowanie wydatków będących nakładami inwestycyjnymi związanych z realizacją przedsięwzięć nie spełniających kryteriów projektów albo inwestycji.
6. Komitet Strategii (utworzony 7 maja 2013 roku), którego celem jest sprawowanie nadzoru nad procesem planowania strategicznego oraz zarządzania strategią Banku, o której mowa w Statucie Banku (§22, ust. 5, pkt. 1). Do zadań Komitetu należy w szczególności:
- zarządzanie działaniami związanymi z opracowaniem i wdrożeniem strategii,
  - akceptacja harmonogramu prac nad strategią oraz harmonogramu wdrożenia strategii,
  - podejmowanie kluczowych decyzji niezbędnych dla zapewnienia realizacji strategii, w tym wdrożenia programów strategicznych,
  - rozstrzyganie ewentualnych sporów powstających w trakcie prowadzenia prac nad poszczególnymi programami strategicznymi.
7. Komitet ds. Architektury IT PKO Banku Polskiego SA, którego celem jest kształtowanie architektury informatycznej zapewniającej realizację Strategii Banku poprzez realizację następujących zadań:
- opracowanie kluczowych założeń architektury informatycznej Banku (pryncypia),
  - przeprowadzanie okresowej oceny architektury informatycznej funkcjonującej w Banku,
  - opracowanie modelu architektury docelowej,
  - inicjowanie działań zmierzających do osiągnięcia modelu architektury docelowej.
8. Komitet ds. Bezpieczeństwa Informatycznego (utworzony 23 grudnia 2013 roku), którego celem jest zwiększenie skuteczności nadzoru i kontroli nad obszarem bezpieczeństwa systemu informatycznego w PKO Banku Polskim SA. Do zadań Komitetu należy wydawanie rekomendacji w zakresie związanym z bezpieczeństwem SIB dotyczących w szczególności:
- koordynowania i monitorowania prac związanych z bezpieczeństwem SIB,
  - wyznaczania kierunków działania Banku w zakresie bezpieczeństwa SIB,
  - określania pożądanych działań, które w ocenie Komitetu należy podjąć w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnych narażających wizerunek Banku i powodujących straty operacyjne bądź finansowe w obszarze bezpieczeństwa SIB,
  - monitorowania ryzyka związanego z bezpieczeństwem SIB.
- II. Komitety niestałe
1. Komitet ds. Integracji (utworzony 21 czerwca 2013 roku), którego celem jest zapewnienie sprawnej i efektywnej integracji Grupy Kapitałowej Banku z Nordea Bank Polska SA, Nordea Finance Polska SA oraz Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA („Nordea Polska TUnŻ”), zwanej dalej „Integracją”. Do zadań Komitetu należy:
- podejmowanie decyzji w zakresie związanym z Integracją,
  - zapewnianie koordynowania i monitorowanie prac związanych z Integracją,

- wyznaczanie kierunków działania Banku w zakresie Integracji,
  - wyznaczanie działań w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej narażającej wizerunek Banu i powodującej straty operacyjne bądź finansowe,
  - monitorowanie ryzyka związanego z Integracją.
2. Komitet ds. programu dostosowania Banku do zaleceń Rekomendacji D Komisji Nadzoru Finansowego (utworzony 21 czerwca 2013 roku), do którego zadań należy:
- monitorowanie realizacji Programu,
  - podejmowanie kluczowych decyzji niezbędnych dla zapewnienia realizacji Programu,
  - rozstrzyganie ewentualnych sporów powstających w trakcie realizacji Programu.
3. Komitet ds. organizacji banku hipotecznego (utworzony 20 sierpnia 2013 roku), którego celem jest uruchomienie działalności operacyjnej banku hipotecznego w Grupie Kapitałowej Banku. Do zadań komitetu należy:
- podejmowanie decyzji w zakresie związanym z organizacją i uruchomienie działalności operacyjnej banku hipotecznego,
  - zapewnianie koordynowania i monitorowanie prac związanych z uruchomieniem działalności operacyjnej banku hipotecznego,
  - wyznaczanie kierunków działania Banku w zakresie uruchomienia działalności operacyjnej banku hipotecznego,
  - wyznaczanie działań w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej narażającej wizerunek Banu i powodującej straty operacyjne, bądź finansowe,
  - monitorowanie ryzyka związanego z uruchomieniem działalności operacyjnej banku hipotecznego,
  - nadzorowanie pracy Zespołu zadaniowego ds. organizacji banku hipotecznego.
4. Komitet Sterujący ds. działań dostosowawczych Banku do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39, którego zadaniem jest nadzór nad realizacją działań dostosowawczych PKO Banku Polskiego SA do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39. Do zadań Komitetu należy w szczególności:
- podejmowanie kluczowych decyzji, nadzór i monitorowanie postępów prac związanych z realizacją działań dostosowawczych PKO Banku Polskiego SA do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39,
  - rekomendowanie zmian odnoszących się do harmonogramu działań dostosowawczych,
  - zapewnienie współdziałania odpowiednich komórek i jednostek organizacyjnych w zakresie realizacji prac,
  - przygotowanie regulacji dotyczących przedsięwzięcia inwestycyjnego polegającego na modyfikacji systemu informatycznego PKO Banku Polskiego SA zapewniającej implementację ww. wymagań w systemach informatycznych.

W 2013 roku rozwiązany został Komitet Sterujący ds. wdrożenia „Strategii rozwoju PKO Banku Polskiego SA na lata 2010-2012”, którego celem była efektywna realizacja wdrożenia strategii poprzez sprawowanie nadzoru nad wdrożeniem działań strategicznych i realizacją celów strategicznych Banku.

Ponadto, poza wyżej wymienionymi, członkowie Zarządu Banku uczestniczyli również w komitetach sterujących powołanych w ramach realizowanych projektów.

7.3 Pozostałe informacje dotyczące osób zarządzających i nadzorujących

7.3.1 Akcje PKO Banku Polskiego SA będące w posiadaniu władz Banku

Stan posiadania akcji Banku przez członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawia poniższa tabela. Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 PLN.

Tabela 37. Stan posiadania akcji PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba akcji na dzień 31.12.2013	Nabycie	Zbycie	Liczba akcji na dzień 31.12.2012
I. Zarząd Banku					
1.	Zbigniew Jagiełło, Prezes Zarządu Banku	9000	0	0	9000
2.	Piotr Alicki, Wiceprezes Zarządu Banku	2627	0	0	2627
3.	Bartosz Drabikowski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
4.	Piotr Mazur, Wiceprezes Zarządu Banku*	4500	x	x	x
5.	Jarosław Mysłak, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
6.	Jacek Obłąkowski, Wiceprezes Zarządu Banku	512	0	0	512
7.	Jakub Papierski, Wiceprezes Zarządu Banku	3000	0	0	3000
II. Rada Nadzorcza Banku					
1.	Cezary Banasiński, Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
2.	Tomasz Zganiacz, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
3.	Mirosław Czekaj, Sekretarz Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
4.	Zofia Dziak, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
5.	Elżbieta Mączyńska-Ziemacka, Członek Rady Nadzorczej Banku*	0	x	x	x
6.	Piotr Marczak, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
7.	Marek Mroczkowski, Członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
8.	Ryszard Wierzbę, Członek Rady Nadzorczej Banku	2570	0	0	2570

* Członkowie władz PKO Banku Polskiego SA, którzy rozpoczęli pełnienie funkcji po dniu 31.12.2012 roku.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2013 roku nie posiadali akcji i udziałów w spółkach powiązanych z PKO Bankiem Polskim SA rozumianych jako zależne, współzależne i stowarzyszone.

7.3.2 Umowy zawarte między emitentem a osobami zarządzającymi

W rozumieniu przepisów § 2 ust. 1 pkt. 30 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. nr 33, poz. 259 z późn. zmianami) osobami zarządzającymi Bankiem są członkowie Zarządu.

Z każdym z członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA były zawarte dwie umowy obowiązujące w 2013 roku, przewidujące rekompensatę w przypadku rezygnacji lub odwołania z zajmowanego stanowiska:

- umowa o pracę, przewidująca odprawę w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia miesięcznego,
- umowa o zakazie konkurencji, przewidująca odszkodowanie za respektowanie zakazu konkurencji, trwającego przez 6 miesięcy po ustaniu stosunku pracy w wysokości 100% miesięcznego wynagrodzenia otrzymywanego przed ustaniem stosunku pracy, wypłacanego co miesiąc z dołu w okresie trwania tego zakazu.

Z dniem 7 listopada 2012 roku – w związku z koniecznością dostosowania zasad wynagradzania członków Zarządu do przepisów uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku (dalej: uchwała nr 258/2011 KNF) – zasady wynagradzania członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA, zostały zmodyfikowane w zakresie świadczeń dodatkowych oraz zmiennych składników wynagrodzenia. Konsekwencją tego była odpowiednia zmiana umów o pracę, która została dokonana w grudniu 2012 roku. Zmienione zasady wynagradzania członków Zarządu Banku będą miały zastosowanie począwszy od wypłat wynagrodzeń należnych za 2012 rok.

7.3.3 Świadczenia na rzecz osób nadzorujących i zarządzających

Zasady wynagradzania członków Zarządu Banku

Zgodnie z zasadami wynagradzania członków Zarządu Banku, które weszły w życie z dniem 7 listopada 2012 roku i uwzględniają postanowienia uchwały nr 258/2011 KNF, członkom Zarządu Banku przysługują:

- wynagrodzenie miesięczne, którego wysokość ustala Rada Nadzorcza Banku,
- świadczenia należne pracownikom Banku (z wyłączeniem świadczeń należnych pracownikom na podstawie ZUZP):
  - o na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa,
  - o na podstawie przepisów wewnętrznych Banku, mające charakter wystandaryzowany albo wyjątkowy, których podstawą przyznania nie jest ocena efektów pracy członka Zarządu Banku czy wynik nadzorowanego przez niego obszaru lub Banku,
- zmienne składniki wynagrodzenia za wyniki pracy, w szczególności premie, nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, odprawy związane z rozwiązaniem stosunku pracy nie wyższe niż 3-krotność wynagrodzenia zasadniczego, których szczegółowe zasady przyznawania i wypłat określa regulamin, przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej Banku,
- finansowane przez Bank ubezpieczenie, w szczególności z tytułu śmierci oraz poważnego zachorowania, trwałego inwalidztwa, stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, niezdolności do pracy (szczegółowy zakres ubezpieczenia wynikać będzie z oferty ubezpieczyciela oraz warunków wynegocjowanych przez Bank); zasady ubezpieczenia i jego warunki nie mogą naruszać zasad wynagradzania określonych w „Regulaminie zmiennych składników wynagradzania dla Członków Zarządu”.

Zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej

Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA uchwałą nr 36/2010 z dnia 25 czerwca 2010 roku ustaliło miesięczne wynagrodzenie dla Członków Rady Nadzorczej Spółki w wysokości:

- Przewodniczący Rady Nadzorczej – 16 000 PLN,
- Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej – 14 000 PLN,
- Sekretarz Rady Nadzorczej – 12 000 PLN,
- Członek Rady Nadzorczej – 10 000 PLN.

Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie bez względu na częstotliwość zwołanych posiedzeń.

Niezależnie od wynagrodzenia, członkom Rady Nadzorczej przysługuje zwrot kosztów poniesionych w związku z wykonywaniem funkcji, a w szczególności kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca odbycia posiedzenia Rady Nadzorczej i z powrotem, kosztów zakwaterowania i wyżywienia.

Tabela 38. Wynagrodzenia osób zarządzających i nadzorujących (w tys. PLN)

	Wynagrodzenie otrzymane, należne lub potencjalne należne od PKO Banku Polskiego SA	Wynagrodzenie otrzymane, należne lub potencjalne należne od jednostek powiązanych*
Zarząd Banku		
Wynagrodzenia osób, które pełniły funkcję na dzień 31.12.2013	15 321	40
Wynagrodzenia osób, które przestały pełnić funkcje w trakcie 2013 roku	-	-
Razem wynagrodzenia w 2013 roku	15 321	40
Wynagrodzenia osób, które pełniły funkcję na dzień 31.12.2012	10 816	39
Wynagrodzenia osób, które przestały pełnić funkcje w trakcie 2012 roku	876	-
Razem wynagrodzenia w 2012 roku	11 692	39
Rada Nadzorcza Banku		
Wynagrodzenia osób, które pełniły funkcję na dzień 31.12.2013	1 154	-
Wynagrodzenia osób, które przestały pełnić funkcje w trakcie 2013 roku	67	-
Razem wynagrodzenia w 2013 roku	1 221	-
Wynagrodzenia osób, które pełniły funkcję na dzień 31.12.2012	1 163	-
Wynagrodzenia osób, które przestały pełnić funkcje w trakcie 2012 roku	62	-
Razem wynagrodzenia w 2012 roku	1 225	-

* Innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa.

Pełna informacja na temat wynagrodzeń i innych świadczeń na rzecz poszczególnych członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA oraz Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym została zamieszczona w Sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013.

8. POZOSTAŁE INFORMACJE

Udzielone zobowiązania pozabilansowe

Stan udzielonych zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym i gwarancyjnym na rzecz jednostek powiązanych PKO Banku Polskiego SA na koniec 2013 roku wyniósł 1 699,1 mln PLN i w porównaniu do stanu na koniec 2012 roku spadł o 310,2 mln PLN.

Z ogólnej kwoty udzielonych zobowiązań pozabilansowych największe pozycje dotyczą spółek:

- PKO Leasing SA - 1 097,8 mln PLN,
- PKO BP Faktoring SA - 286,5 mln PLN,
- PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. - 269,3 mln PLN.

Wszystkie ww. transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Szczegółowe informacje dotyczące transakcji z podmiotami powiązanymi kapitałowo znajdują się w Sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok.

Stan udzielonych zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym i gwarancyjnym na rzecz jednostek powiązanych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec 2013 roku wyniósł 52,4 mln PLN i w porównaniu do stanu na koniec 2012 wzrósł o 50,8 mln PLN. Największa kwota udzielonego zobowiązania pozabilansowego dotyczy Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (50,0 mln PLN).

Nabycie akcji własnych

W terminie objętym raportem PKO Bank Polski SA nie nabywał akcji własnych na własny rachunek.

Znaczące umowy oraz istotne umowy z bankiem centralnym lub organami nadzoru

W 2013 roku PKO Bank Polski SA informował w raportach bieżących o wszystkich umowach zawartych z klientami, w których łączna wartość świadczeń wynikających z umów wieloletnich zawartych z poszczególnym klientem spełniała kryteria, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Finansów z 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. nr 33, poz. 259).

W 2013 roku Bank nie zawierał istotnych umów z bankiem centralnym ani organami nadzoru.

Na dzień sporządzenia sprawozdania PKO Bankowi Polskiemu SA nie są znane umowy, w wyniku których mogły w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

W październiku 2013 roku, w wyniku planowej i kompleksowej kontroli przeprowadzonej przez Narodowy Bank Ukrainy (NBU), KREDOBANK SA został zobowiązany do opracowania i przedstawienia „Umowy zobowiązującej do poprawy rentowności działania KREDOBANK SA”. Umowa jest w trakcie uzgodnień. Szczególnie analizowany jest wpływ zmieniających się warunków makroekonomicznych na Ukrainie na parametry będące przedmiotem uzgodnień z NBU.

Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA nie zawarły istotnych umów z bankiem centralnym lub organami nadzoru.

Jednocześnie w 2013 roku spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA nie zawarły znaczących umów.

Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne

Na dzień 31 grudnia 2013 roku zobowiązania finansowe i gwarancyjne wyniosły 44 597,8 mln PLN, z czego 76,7% stanowiły zobowiązania o charakterze finansowym. Ogółem dynamika udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych ukształtowała się na poziomie 4,0% r/r, głównie w efekcie wzrostu udzielonych zobowiązań finansowych podmiotom niefinansowym i budżetowym.

Tabela 39. Udzielone zobowiązania pozabilansowe (w mln PLN)

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (%)
Udzielone zobowiązania finansowe:	34 210,8	32 513,4	1 697,4	5,2%
podmioty finansowe	737,5	913,7	(176,2)	-19,3%
podmioty niefinansowe	30 203,7	29 137,0	1 066,6	3,7%
podmioty budżetowe	3 269,6	2 462,7	806,9	32,8%
w tym: nieodwołalne	7 708,4	7 871,6	(163,2)	-2,1%
Udzielone zobowiązania gwarancyjne:	10 387,0	10 377,1	9,9	0,1%
podmioty finansowe	181,9	50,5	131,4	3,6x
podmioty niefinansowe	10 109,4	10 190,7	(81,3)	-0,8%
podmioty budżetowe	95,74	135,94	(40,2)	-29,6%
Razem	44 597,8	42 890,6	1 707,2	4,0%

Zaciągnięte kredyty i umowy pożyczek, gwarancji i poręczeń

W 2013 roku PKO Bank Polski SA nie zaciągnął żadnych kredytów i pożyczek, a także nie otrzymał gwarancji i poręczeń nie dotyczących działalności operacyjnej PKO Banku Polskiego SA.

W 2013 roku KREDOBANK SA nie zaciągnął żadnych kredytów, pożyczek, a także nie otrzymał gwarancji i poręczeń nie dotyczących działalności operacyjnej tego banku.

Umowy o subemisję oraz gwarancje udzielone podmiotom zależnym

Wg stanu na 31 grudnia 2013 roku emisje obligacji PKO Leasing SA (spółki zależnej od Banku) regulowała Umowa Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji z dnia 10 listopada 2011 roku, zgodnie z którą maksymalna wartość programu wynosi 600 mln PLN.

Według stanu na 31 grudnia 2013 roku PKO Leasing SA wyemitował obligacje na łączną kwotę 475 mln PLN, w tym obligacje o wartości 441 mln PLN zostały sprzedane na rynku wtórnym, a obligacje o wartości 34 mln PLN znajdowały się w portfelu PKO Banku Polskiego SA.

W 2013 roku PKO Bank Polski SA:

- udzielił spółce Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (do 30 grudnia 2013 roku spółce zależnej od Banku) gwarancji do wysokości 100 tys. PLN z tytułu zabezpieczenia wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy dystrybucyjnej; gwarancja została wystawiona na okres do dnia 30 września 2014 roku,
- wydłużył do dnia 31 grudnia 2013 roku okres obowiązywania gwarancji udzielonej spółce PKO Leasing SA z tytułu najmu powierzchni biurowej do wysokości 342 tys. PLN,
- zwiększył wartość gwarancji udzielonej spółce Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (do 30 grudnia 2013 roku spółce zależnej od Banku) do wysokości 540 tys. PLN z tytułu najmu powierzchni biurowej oraz wydłużył terminu ważności gwarancji do dnia 30 września 2016 roku (powyższe obowiązuje od dnia 1 stycznia 2014 roku).

Wystawione tytuły egzekucyjne

W 2013 roku PKO Bank Polski SA wystawił 50 143 bankowe tytuły egzekucyjne na łączną kwotę 3 668 053 497 PLN i 26 268 228 CHF, 3 467 976 USD i 10 670 118 EUR.

W przypadku KREDOBANK SA prawo ukraińskie nie przewiduje wystawiania przez banki bankowych tytułów egzekucyjnych w rozumieniu polskiego Prawa bankowego. Zgodnie z prawem ukraińskim dochodzenie wierzytelności bankowych przed sądem prowadzone jest na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

Dokonane zwolnienia z długu

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania kredytów i pożyczek udzielonych klientom wyniosło 1 775,8 mln PLN.

Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem) są pozwany wynosiła 342 658 tys. PLN, w tym 12 134 tys. PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2012 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 404 689 tys. PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem) wynosiła 525 949 tys. PLN, w tym 218 254 tys. PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie, głównie związanych z windykacją kredytów udzielonych przez KREDOBANK SA (na dzień 31 grudnia 2012 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 335 932 tys. PLN)⁹.

⁹ Ww. wartość nie uwzględnia wartości spraw spornych KREDOBANK SA dotyczących podatków opisanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w nocy dotyczącej podatku dochodowego.

Bank oraz spółki Grupy Kapitałowej nie prowadziły postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań albo wierzytelności, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych PKO Banku Polskiego SA.

Prokury, posiedzenia Zarządu oraz realizacja uchwał Walnego Zgromadzenia

W 2013 roku ustanowiono jednego nowego prokurenta oraz nie odwołano żadnego prokurenta. Na dzień 31 grudnia 2013 roku było 7 prokurentów Banku.

W 2013 roku odbyło się 58 posiedzeń Zarządu Banku, a Zarząd Banku podjął 878 uchwał.

Na posiedzeniu w dniu 20 czerwca 2013 roku Walne Zgromadzenie podjęło 27 uchwał, które przewidywały podjęcie określonych czynności, które zostały zrealizowane.

Najważniejsze działania i decyzje podjęte przez Zarząd, mające wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową i działalność Spółki, zostały przedstawione w poszczególnych częściach niniejszego sprawozdania Zarządu.

Czynniki, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Na wyniki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w najbliższej perspektywie wpływać będą procesy gospodarcze, jakie będą zachodzić w Polsce i w gospodarce światowej oraz reakcje na nie rynków finansowych. Duże znaczenie dla przyszłych wyników będzie mieć polityka stóp procentowych realizowana przez Radę Polityki Pieniężnej, a także przez inne największe banki centralne.

Dodatkowo, na przyszłe wyniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wpływ będzie miała umowa dotycząca transakcji nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji spółek: Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA oraz Nordea Finance Polska SA.

Na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wpływ mieć będzie również sytuacja polityczno-gospodarcza Ukrainy, gdzie działają spółki z Grupy Kapitałowej Banku: KREDOBANK SA oraz spółka faktoringowa i windykacyjna. PKO Bank Polski SA kontynuuje działania mające zapewnić bezpieczne funkcjonowanie swoich spółek na Ukrainie w warunkach obecnej sytuacji politycznej i makroekonomicznej, obejmujące wzmocnienie działań nadzorczych, w tym m.in. monitorowanie środków przekazanych Spółkom przez Bank oraz kształtowania się wymogów regulacyjnych określonych przez Narodowy Bank Ukrainy. PKO Bank Polski SA stale analizuje ryzyka makroekonomiczne dla działalności KREDOBANK SA.

Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie sprawozdawczym

PKO Bank Polski SA jest bankiem uniwersalnym, działającym na terenie całego kraju i jego działalność podlega takim samym wahaniom sezonowym, jak cała polska gospodarka. Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA również nie wykazuje istotnych cech sezonowości lub cykliczności.

Skutki zmian w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek grupy kapitałowej, inwestycji długoterminowych, podziału, restrukturyzacji i zaniechania działalności

Skutki zmian w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek Grupy Kapitałowej zostały opisane w punkcie 4 niniejszego sprawozdania Zarządu.

Informacje o udzieleniu przez emitenta lub przez jednostkę od niego zależną poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzieleniu gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce od niego zależnej, jeżeli łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji stanowi równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta

W 2013 roku PKO Bank Polski SA nie udzielił poręczeń kredytu lub pożyczki ani nie udzielił gwarancji jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku.

W 2013 roku jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki ani nie udzieliły gwarancji jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku.

Informacje o zawarciu przez emitenta lub jednostkę od niego zależną jednej lub wielu transakcji z podmiotami powiązаныmi jeżeli są one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe

W 2013 roku PKO Bank Polski SA świadczył na warunkach rynkowych na rzecz jednostek powiązanych (podporządkowanych) usługi w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, przyjmowania lokat, udzielania kredytów i pożyczek, emisji dłużnych papierów wartościowych, udzielania gwarancji i bieżących operacji wymiany oraz oferowania jednostek uczestnictwa funduszy, produktów leasingowych, produktów faktoringowych, najmu terminali i usług rozliczeniowych transakcji płatniczych świadczonych przez spółki z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Jednocześnie wynajmował powierzchnię w budynku Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. wybranym Spółkom Grupy Kapitałowej Banku.

Zestawienie znaczących transakcji PKO Banku Polskiego SA z jednostkami podporządkowanymi, w tym zadłużenie kredytowe tych jednostek wobec Banku według stanu na 31 grudnia 2013 roku, zostało przedstawione w Sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013.

W 2013 roku PKO Bank Polski SA nie zawarł istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe. Jednocześnie w 2013 roku PKO Bank Polski SA dokonał dokapitalizowania KREDOBANK SA poprzez przekazanie darowizny finansowej w wysokości 20 681 tys. USD (tj. 63 793 tys. PLN według kursu średniego NBP z dnia przelania środków). Ww. darowizna jest traktowana jako inna forma dokapitalizowania Spółki i w bilansie PKO Banku Polskiego SA zwiększa cenę nabycia akcji tej Spółki.

W 2013 roku jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie zawarły istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

Znaczące zdarzenia po dacie bilansu

1. W dniu 13 stycznia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana nowa spółka Polski Standard Płatności Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 2 271 tys. PLN. Wszystkie udziały Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA. Spółka została utworzona w ramach projektu dotyczącego budowy nowego standardu płatności mobilnych w Polsce.
2. W dniu 16 stycznia 2014 roku PKO Bank Polski SA przeprowadził za pośrednictwem PKO Finance AB, w ramach otwartego w 2008 roku programu EMTN, kolejną emisję euroobligacji w wysokości 500 mln EUR o zapadalności 5 lat, z kuponem *fix* – 2,324%.
3. W dniu 20 stycznia 2014 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane obniżenie kapitału zakładowego spółki CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. poprzez umorzenie udziałów Wspólnika – Gminy Miasta Sopotu i spółka CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. z dniem 20 stycznia 2014 roku stała się spółką zależną od PKO Banku Polskiego SA.
4. W dniu 5 lutego 2014 roku PKO Bank Polski SA dokonał dokapitalizowania KREDOBANK SA poprzez przekazanie darowizny finansowej w wysokości 6 020 tys. USD (tj. 18 656 tys. PLN według średniego kursu NBP z dnia przelania środków).
5. W lutym 2014 roku nastąpiło spełnienie następujących, kolejnych warunków zawieszających dotyczących zamknięcia transakcji nabycia spółek z Grupy Nordea:
  - warunku polegającego na niezakłóconym (w istotny sposób) świadczeniu przez podmiot z Grupy Nordea (tj. Nordea IT Polska Sp. z o.o.) na rzecz Nordea Bank Polska SA, w okresie przewidzianym w Umowie, określonych w ramach umowy outsourcingowej usług w obszarze IT, umożliwiających bezpieczne funkcjonowanie Nordea Bank Polska SA przed migracją do systemów Banku danych, danych klientów, usług oraz systemów Nordea Bank Polska SA,
  - podjęcie przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu tej Spółki.
6. W dniu 3 marca 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji Nordea Bank Polska SA w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu tej Spółki. Uzyskanie powyższej decyzji stanowi spełnienie ostatniego warunku zawieszającego zamknięcia transakcji przewidzianego w umowie oraz spełnienie warunku określonego w pkt. 24 treści wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA ogłoszonego przez Bank w dniu 3 grudnia 2013 roku.
Z uwzględnieniem możliwości technicznych Bank podejmie działania zmierzające do rozliczenia transakcji nabycia akcji Nordea Bank Polska SA w wezwaniu w dniu 4 kwietnia 2014 roku. W przypadku, w którym ze względów technicznych rozliczenie powyższej transakcji nie będzie mogło nastąpić w dniu 4 kwietnia 2014 roku, zostanie ona rozliczona nie później niż w dniu 9 kwietnia 2014 roku.

Oświadczenia Zarządu

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy:

- roczne sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jej wynik finansowy,
- roczne sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa, oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania, spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Niniejsze *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2013 rok* liczy 78 kolejno ponumerowanych stron.

Podpisy wszystkich członków Zarządu

04.03.2014	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	..... (podpis)
04.03.2014	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.03.2014	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.03.2014	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.03.2014	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.03.2014	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.03.2014	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)